

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII
IOSEPHI
Operum

TOMVS SECVNDVS.

Quo continentur

AUTHORIS VITA.

DE BELLO IYDAICO LIBRI VII.

DE ANTIQVITATE IYDAEORVM
LIBRI II.

ΠΕΡΙ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
ΛΟΓΙΣΜΟΨ, seu de imperio rationis
LIB. I.

Cum INDICE locupletissimo.

Ex Typographia

IACOBI ST OER,

M. DCXI.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI DE ANTIQVITATE IV.

DEORVM CONTRA APIO-
nem Alexandrinum, ad
Epaphroditum.

LIBER I.

*Opera Sigismundi Geleny re-
staurauit.*

VFFICIENTER, vt arbi-
tror, & per libros Antiquitatum,
optime virorum Epaphrodite, le-
gentibus eos, aperui de nostro ge-
nere Iudæorū, quia & vetustissimū
est, & primam originem domesticam habuit.

*a Antiqui-
tatum histo-
ria quinque
millium an-
norum.*

*b Causa im-
pulsua con-
scribendi
hos libros.*

Quinq; ^a millium enim annorum numerum hi-
storiā continentem, & ex nostris sacris libris
Græco sermone conscripsi. Quoniam ^b verò
multos video, respicientes blasphemiam quo-
rundam insanè prolaram: & ea quæ à me de
antiquitate conscripta sunt, non credentes: pu-
tantes mendacium nostrū esse genus, eò quòd
nulla memoria apud Græcorum nobiles histo-
riographos digni sunt habiti nostri maiores: pro
omnibus his arbitratus sum oportere me breui-
ter hæc dicta conscribere: & derogantium qui-
dem vesanum spontaneūque increpare men-
dacium, aliorum verò ignorantiam pariter emē-
dare: vniuersosque de nostra antiquitate, qui
scilicet veritatem amplectuntur, edocere. Utar

autem

autem in ueris dictis testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi: eos autem qui blasphemè de nobis atq; fallaciter conscripsere aliqua, per semetipsos conuictos indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere, propter quas nō multū in Græcis historiis gentis nostræ fecere memoriā: nec non & eos, qui de nobis scribere voluerunt nescire simulantibus indicabo. Primitus itaq; satis admiror eos, qui existimant oportere de rebus antiquis, Græcis tātummodo fidem habere, & ab eis consulendam esse veritatis integritatē: nobis autem & aliis hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria video contigisse. Quapropter decet nō varias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiam pōdere. Omnia a siquidem Græcorum noua, & de a Omnia Graeci (ut ita dicam) nup̄erq; facta cognoui: hoc est corū noua: fabricam ciuitatum & adinventiones artium apud Aegyptios conscriptionesq; legum: cunctarūque rerum prius autem iunior apud eos est historiarū diligentia conscribenda. & Chaldaos & Phœnices. Apud Aegyptios autem, atque Chaldaeos & Phœnices & Phœnicias (desunt enim nos illis connumerare res gesta ante) sicut ipsi fatentur, res gestarū antiquissimam & permanentem habent memoriā traditionē. habent memoria. Nam & locis omnes inhabitant, quæ nequaquā aeris corruptioni subiaceant: & multam prouidentiam habuere, ut nihil horum quæ apud eos b Græcorum aguntur sine memoria relinqueretur: sed in publicis conscriptionibus semper à viris sapientissimis dicerentur. Græcorum b verò regionem innumerarū corruptiones inuasere, rerum memoriam delentes. Qui autem nouas constituentes c Phœnices conuersationes, omnium se primos esse credideret, sciant quia etiam serò vix naturam potuerunt agnoscere litterarum. Nam c antiquissimum litterarum earū vsum habuisse creduntur à Phœnicibus, & innouiores.

a Apud
Græcos nul-
la conscrip-
tio poemate
Homeri ve-
ustior.

à Cadmo se didicisse gloriantur. Sed neq. illo tempore poterit aliquis demonstrare servatam conscriptionem, neq; in templis, neq; in publicis anathematibus: quando etiam de Troianis rebus, ubi tot annis militatū est, postea multa questio atq; contentio facta est, virum literis vti siner, & magis veritas obtinuit, quod vsus moderatū literarum illis fuisset incognitus. Constat autē quod apud Græcos nulla inuenitur conscriptio, poemate Homeri vetustior: & hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et aiunt neq. hunc literis suum poema reliquisse: sed cantibus memoria reservatū, postea fuisse copositum, & propterea multam in eo compertiri dissimilitudinē. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere, id est, Cadmus Mileſius, & Acusilaus Argiuis, & post hunc quicumq. alij fuisse referuntur, paululum tempus Persarum contra Græcos expeditionem præcessere. Sed & eos qui de cœlestibus ac diuinis primis apud Græcos sunt philosophati, id est, Pherecydē Syzium & Pythagoram, & Thaletem, omnes concorditer confitentur, Egyptiorum & Chaldæorū fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse: quæ à Græcis omnium antiquissima iudicantur, ita ut vix ea credant ab illis fuisse cōscripta. Quomodo ergo non est irrationabile, ut tali fastu turgēant Græci, tanquam soli sciant vetera, & veritatem eorum exactē tradant: aut quis non ab ipsis conscriptoribus facilius discat, quod neq. firmiter scientes aliquid conscripsere, sed quod unusquisque opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde etiam libris se inuicem arguunt, & valde contraria de rebus eisdem, non piget eos dicere. Sed ego videbor me potioribus esse superfluis, si explanare voluero, quāvis quidem locis Hellanicis ab Acusilao de genealogiis discre-

pat, & in quantis Hesiodum corrigit Acusilaus, ut quomodo Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem, Ephorum vero Timæus, Timæum quæ post illum fuisse, Herodotum verò cuncti: sed neque de Siculis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus est: neque rursus de Atticis hi qui Attridas conscripserunt, aut de Argolicis qui de Argis historiam protulere, alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de civitatibus brevibusque rebus, quando de militia Persica, & his quæ in ea gesta sunt, tantum viri probatissimi discordasse noscuntur? In ^a multis autem etiam Thucydides tanquã fallax accusatur, licet ^a Thucydis-
scrupulosissimam sui temporis historiam con- ^{das scrupulo-}
scripsisse videatur. Causæ ^b verò huius dissonan- ^{sissimam sui}
 tiz multæ forsan & aliæ querere volentibus ap- ^{temporis hi-}
 parebunt. Ego verò duabus quas dicturus sum, ^{storian con-}
 maximã huius vim diversitatis adscribo. Et qui- ^{scripsit.}
 dem primum dico eam quæ mihi propior esse ^b Causa di-
 videtur: id est, eo quod ab initio fuerit studiũ ^{versitate a-}
 apud Græcos, publicas de his quæ semper agun- ^{pud ludæos.}
 tur proferre conscriptiones. Hoc etenim præci-
 pue & errorem & potestatem mentiendi poste-
 ris, vetus aliquid volentibus scriptitare, concessit. Non enim solummodò apud alios Græcos publica conscriptio est neglecta: sed neq. apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt, disciplinæq. cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquissimas esse dicunt leges, quæ à Dracone eis de suppliciis sunt conscriptæ, modicum ante tempus tyrannidis Periclitati. De Arcadibus autem in antiquitate gloriantib⁹, quid oportet dici? vix enim isti & postea literis eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla præponeretur, quæ & discere volentes doceret, & mentientes argueret, mul-

a. Altera di- *ta* ^a inter conscriptores discordia nata est: quoniam qui ad scribendum se præparabant, non studium veritatis exhibuerunt, licet hæc promissio *uerfitati* *causa, apud* *Græcos historiogra-* *phos.* semper habeatur in promptu: sed verborum magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios æstimaret, ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui verò ad fabulas sunt conuersi: aliqui autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut Reges: alij semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradiderunt in hoc se fore probabiles æstimantes, & omnino hoc agentes, quod historiarum nimis aduersum est.

b. Vera historia indicium. *Verz* ^b siquidem historiarum indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant, atque conscribant. hi verò cum quidam aliter conscriberent quam alij, tunc se putabant omnium veraciores ostendi. Quapropter causa quidem verborum & calliditatis eorum, cedere nos Græcis oportet: non autem de antiqua historiarum veritate, & maxime de rebus propriæ vniuscuiusque prouinciæ. Quoniam igitur apud Ægyptios & Babylonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quando sacerdotibus erat iniunctum, & circa eas ipsi philosophantur: Chaldaei verò apud Babylonios: & quia præcipue Græci immixti, vsu sunt Phœnices literis, circa dispensationes vitæ, & publicorum operum traditionem, dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris verò progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem (desino dicere, etiam potiore) Pontificibus & prophetis hoc imperantes: & quia vsque ad nostra tempora cum multa integritate seruatum est, & si oportet audentius dicere, etiam seruabitur, conabor breuiter edocere. Non enim solum modò ab initio probatissimos viros, & in Dei placam

c. Propositio quam tradendam sumit Iosephus.

placatione preparatos, ad hæc exercenda constituerunt: sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumque consisteret, prouiderunt. Oportet enim eum qui sacerdotium habiturus est, ex eiusdem gentis nasci muliere: & neq. ad pecunias, neque ad honores inspicere, & genus per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunq. nostri generis constitutio reperitur, etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est, in Ægypto & Babylonia, & quocunq. terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolimam conscribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicunq. huius rei testimonia præbuerunt. Si autem bella proueniant, sicut iam crebrò factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostram venisset regionem, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum nouas conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt, alienigenarum consortia formidantes. Indicium verò integritatis hoc maximum est: quia Pontifices apud nos à duobus millibus annis denominati filij à patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne vel ad altare accedant, vel alia sanctificatione fungantur. Rectè siquidem, potius autè necessariè, cum neque conscribendi potestas omnibus data: neque vlla sit in descriptione discordia, sed solummodo prophetis antiquissima quidè & verissima, secundum inspirationem factam à Deo cognoscentibus, alia verò suorum temporum sicuti sunt facta palam conscribentibus, infiniti libri

a Ordo pontificum apud Iudæos quæ fuerit.

b Pontificem apud Iudæos à duob. millibus annis denominati filij à patre conscripti

*a Duo &
viginti li-
bris sacri.*

non sunt apud nos discordantes & sibi met repugnantes: sed ^a solummodo duo & viginti libri, habentes temporis totius conscriptione: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moseos qui natiuitates continent, & humanæ generationis traditionem habent usque ad eius mortem. hoc tempus de tribus milibus annis paululum minus est. A morte vero Moseos usque ad Artaxerxē Persarum Regem, qui fuit post Xerxem, prophetarum suorum temporum res gestas conscripserunt in tredecim libris. Reliqui vero quatuor, hymnos in Deum, & vitæ humanæ præcepta noscuntur continere. Ab Artaxerxe vero usque ad nostrum tempus singula quidem conscripta, non tamen priori simili fide sunt habita, eo quod non fuerit certa successio prophetarum. Palam namque est ipsis operibus. quemadmodum nos propriis literis credimus: tanto namque seculo iam præterito neque adicere quicquam aliquis, nec auferre, nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertum est mox ex prima generatione Iudæis, hæc diuina dogmata nominare: & in his utique permanere, & propterea, si oporteat, mori libenter. Iam itaque multi captiuorum frequenter tormentis affligi sunt, & mortes varias in theatris sustinere, ne vllum verbum contra leges admitteret, aut conscriptiones autas violarent. Quis ^b Græcorum aliquid tale perpeßus est? quando neque fortuitam sustinere læsionem volunt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentium voluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoque videt præsumentes de his rebus conscribere, quibus neque, si interdum historiam fuere, neque credere scientibus acquiescunt. Denique ^c de bello quod apud nos contigit nuper, quidam

*b Græcorum
cum Iudæis
comparatio.*

*c De bello
Iudaico qui
dā historiam
describere.*

quidam historias conscribentes ediderunt: cum neque ad ea loca venerint, neque in proximorum gestarum fuerint: sed ex auditu quædam pauca componentes, impudenter semetipsos videntur historiarum nomine iactare. Ego ^a verò & de omni bello, & quæ ibi particulariter gesta sunt, veram descriptionem feci: cum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galilæorum eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer à Romanis. & habentes me Vespasianus & Titus in custodia, vniuersa semper inspicere faciebant, primò quidem vincum, postea verò solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum. Eo ^b tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam videns Romanorum exercitum, vniuersa cum diligentia describebam. Et ea quæ nunciabantur ab his qui semetipsos tradebant, ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus vacationis habens, omni iam negotio præparato vsus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantâque mihi securitas affuit veritatis, ut primos omnium Imperatores belli Vespasianum & Titum testes non expauescerem. Primum nanque illis obtuli libros: & post illos multis quidem Romanorum qui bellis interfuere, plurimis ^c verò nostrorum etiam eos venum dedi, qui Græca eruditione videbantur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis Rex Agrippa. isti siquidem vniuersi testimonium perhibuerunt, quòd veritatem diligenter excolui: non dissimulaturi si quid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutassem, aut prætermissem. Quidam ^d verò prauis homines derogare meæ

^a Iosephum bello Iudaico semper interfuit.

^b Iosephum Romæ bello Iudaico historiæ composuit.

^c Iosephum libros suos plurimis venum dedit.

^d Iosephi libros quidam blasphemant.

historiæ sunt conati, tanquã in scholis adolescentiũ themata exercentes, & accusationis insperatæ atque detractionis facientes opus; cùm oporteat illud sciri, quod convenit promittentẽ aliis ærum veracium traditionem, ipsum prius hæc nosse certissimè, aut rebus gestis adhaerendo, aut ab scientibus consulendo. Quod ego præcipuè circa vtrumque me credo fecisse opus. Antiquitatis namque libros (sicut dixi) ex voluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participarem illarum sapientiam literarum. Historiam verò belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimarum verò inspector existens: & omninò eorum quæ dicta vel gesta sunt, nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos qui aduersum me nituntur de veritate contendere? Qui licet imperatorum commentarios legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De his rebus itaque necessariam feci digressionem, significare volens facultatem eorum, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declaravi, quòd conscriptio rerum apud Barbaros potius solènior, quàm apud Græcos est. Volo autem paululum prius disputare aduersus eos, qui contendunt, nouellam esse nostrã conuersationem, eo quod nihil de nobis, vt aiunt illi, dictum sit à cõscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus, neque mercimoniis gaudemus, neque per hoc alterutris peregrinationib. fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sunt, regionemq. vberissimam possidentes, in ea assiduè laboramus,

præci;

a Duo de
quibus agit
Iosephus.

præcipue ^a circa filiorum nutrimenta studēs
 legūque custodiam: & traditionem pietatis,
 totius opus vitæ necessarium indicamus. Cum
 accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam viue
 di ratio propria, nihil ^b fuit antiquius temporib.
 quod faceret nobis commercium Græcorū:
 sicut Egyptiis mercimonia, quæ ab eis exportā
 tur, & ad eos rursus importantur: itēque habi
 tatoribus Phœnicia maritimæ, studentibus cir
 ca cōtractus, atque negocia amore pecuniæ re
 quisita. Sed neque circa latrocinia sicut quidā
 alij vacauere, aut amplius habere concupiscen
 tes patres nostri ad bella conuersi sunt, licet re
 gio nostra multa millia virorum fortium possi
 deret. Phœnices ergo p. propter negotiationem
 ad Græcorum prouinciā nauigantes: repente
 sunt agniti, & per illos Egyptij, & omnes à qui
 bus ad Græcos onera deuehebāt, immensa ma
 ria proscindentes. Medi verò postea atque Per
 sæ palām in Asia regnauerūt, & vsque ad alterā
 continentem Persæ militauerunt: Thraces au
 tem propter vicinitatem, & Scythæ ab his qui
 Pontum nauigant, cogniti sunt: & omninē vni
 uersi iuxta mare vel orientale vel hesperium
 habitantes, aliquid conscribere volentibus co
 gniti facti sunt. Qui verò superius habitabant, &
 procul à mari, multis sunt temporibus ignorati.
 Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse,
 quando de Romanorum ciuitate tam longo tē
 pore adepta potestatem, tantāque bella cōficiē
 te, neque Herodorus neque Thucydides, nec vl
 graphi qui
 lus qui fuit cū istis, fecit aliquā mentionē. sed
 sero tandē & vix ad Græcos potuit eorū venire
 notitia. De ^d Gallis enim & Hispanis sic ignora
 nere hi, qui putātur diligentissimi cōscriptores,
 quorū est Ephorus, vt vnā ciuitatē esse arbitra
 rentur Iberos, qui tantō partē occidentalis ter.

^a Filiorum
 apud Iudæos
 educatio.

^b Nihil fuit
 antiquius tē
 porib. quod
 faceret Iu.
 dæis commer
 cium Græco
 rum.

^c Romanorū
 notitia sero
 ad Græcos
 peruenit.

^d Historiā
 graphi qui
 dam Hispan
 iam vnā
 tantum mo
 do esse ciui
 tatem arbi
 trati sunt.

re noscuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neque sunt apud eos, neque dicuntur, referunt. Causa verò ignorantie veritatis est, quòd procul abessent: ut autè falsa conscriberent, quos vellēt videri aliquid amplius quàm alij retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si neque nostra gens plurimis erat nota, neque ad scribendum de se aliquā dedit occasionem, & ita diffita procul à

*a Argumē-
ta, Iudaeorū
genis anti-
quius Gra-
corum gene-
re.* mari, & talibus institutis vivens? Pone *a* igitur nos argumento uti velle Græcorum, quod non sit genus eorū antiquū, eo quod nihil in nostris voluminibus de eis sit dictum: nōne omninò deridebunt causas huiusmodi à me prolatas, & testes vicinæ regionis adducēt antiquitatis suæ? Igitur & ego hoc conabor efficere. Ægyptiis enim & Phœnicibus præcipuè testibus utar, cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimonium. Et videntur maximè erga nos iniqui in communi quidem omnes Ægyptij, Phœnicum verò Tyrij. De Chaldeis autem nequaquam hoc dicere potero, quoniam & generis nostri Principes cōstituti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere Iudæorum. Cum verò fidem de his præbuero, & blasphemias falsas ostendero, tunc etiā Græcorum conscriptores memorabo, qui Iudæorū fecere mentionem, ut neque huiusmodi occasio relinquatur in Iudæis nobis faciendæ contentionis. Inchoabo autem primum à literis

*b Manetho,
Ægyptium
historiogra-
phus.* Ægyptiorum, quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon *b* itaque genere vit Ægyptius, Græca disciplina eruditus, sicuti palam est (scripsit enim sermone Græco) pater nā religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequenter arguit Herodotum in Ægyptiacis ignorance mentitum. Is Manethonq in secundo Ægyptiacorū hæc de nobis

bis scripsit. Ponam verò etiam verba eius, tanquam illum ipsum adducens testem. Fuit nobis Rex, Timaus nomine, sub hoc nescio quomodo Deus iratus fuit & præter spem ex partibus orientalibus homines, genere ignobiles, adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterq. ceperunt: & principes eius alligantes de cætero ciuitates crudeliter incendere: & Deorum templa euertere. *a Saltis. B.*
 Erga omnes verò prouinciales inimicissime *gyptios in*
 se gesserunt: alios quidem perimentes, aliorum *suum pote-*
 verò & filios & coninges in seruitutē redigen- *statem red-*
 tes: nouissime verò & vnum ex se fecere Regē, *gic.*
 cui nomen Saltis. Hic in Memphidem veniens, superiore inferiorēq. prouincia tributaria facta, præsidia relinquens opportunis locis, maxime partes muniuit orientales, prospiciēs quod Assyrij aliquanto potentiores, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniens *b Saltee iu-*
 præfectura Saite ciuitatem opportunissimam, *cas ad orientem*
 positam ad orientem Bubastis fluminis, quæ ap- *tem Bubastis*
 pellabatur à quadam antiqua theologia Auaris, *fluminis po-*
 hanc fabricatus est, & muris maximis commu- *sita.*
 niuit, collocans ibi multitudinem armatorum, vsque ad ducenta quadraginta millia virorum eam custodientium. Hic autem messis tempore veniebat, tam vt frumenta mereret, & mercedes exolueret, quàm vt armatos ad terrorem extraneorum diligenter exerciraret. Qui cum regnasset decem nouem annis, vita priuatus est. Post hunc autem regnavit alter quatuor & quadraginta annis, Bzon nomine. Post quem alius Apachnas, sex & triginta annis, & mensibus septem. Deinde Apochis, vnum & sexaginta & Ianias quinquaginta, & mense vno. Post omnes autem Assis nouem & quadraginta, & mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos

fuere primi Reges debellantes semper, maxi-
 mē Ægypti radicem amputare cupientes. Vo-
 cabatur^a autem gens eorum Hycsos, hoc est,
 Reges pastores. Hyc enim secundum sacram
 linguam, Regem significat. Sos verò pastorem si-
 ue pastores, secundum communem dialectum:
 & ita compositum inuenitur Hycsos, quidam
 verò dicunt eos Arabas esse. In aliis autem ex-
 emplaribus non Reges significari comperi per
 appellationem Hyc, sed è diverso captiuos de-
 clarari pastores. Hyc enim Ægyptiaca lingua &
 hac, quando denso sono profertur, captiuos
 apertè significat, & hoc potius verisimile mihi
 videtur: & historię antiquę conueniens. Hos
 ergo quos prædiximus Reges, & eos qui pasto-
 res vocabantur, & qui ex eis fuere, obrinuisse
 Ægyptum ait annis vndecim & quingētis. Post
 hæc autem Regum Thebaidis & Ægypti reli-
 quę factam dicit super pastores inuasionem,
 & bellum maximum & diuturnum eis illatum.
 Sub Rege verò cui nomen erat Alisfragmur-
 thosis victos dicit pastores, & aliam quidem v-
 niuersam Ægyptum perdidisse. Inclusos autem
 in locum habentem mensuram iugerum de-
 cem millium, cui loco nomen est Auaris. Hunc
 Manethon dicit omnem maximo muro atque
 robustissimo circumdedisse pastores, quatenus
 & omnem possessionem munitam haberent,
 simul & prædam suam. Filium verò Alisfrag-
 muthoseos Themosin conatum eos vi expu-
 gnare, cum quadringentis & triginta millibus
 armatorum eorum muros obsedisse. Cum^b ve-
 rò obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse,
 ut Ægyptum relinquentes quò vellent innoxij
 omnes abirent. Illos verò his promissionib. im-
 perratis, cum omni domo & possessionibus non
 minus ducenta quadraginta millia numero
 ex Ægy-

b Regū Æ-
 gyptiorum
*cum pastori-
 bus pacta.*

ex Ægypto per desertum in Syriam iter egisse,
 & metuentes Assyriorum potentiam (tunc e-
 nim illi Asiam obtinebant) in terra quæ nunc
 Iudæa vocitatur, ciuitatem ^a ædificasse, quæ tot ^a *Ædifica-*
 millibus hominum sufficere posset, eamq; Hie- ¹⁰⁰ *Hieroso-*
 rosolymam vocitasse. In ^b alio verò quodam li- ^{lyma.}
 bro Ægyptiacorum. Manethon hanc ipsam gen- ^b *Iudæi cur-*
 tem, id est, qui vocitabantur pastores, in sacris ^{olim pastores}
 suorum libris captiuos ascriptos rectissimè di- ^{& captiui}
 xit. Nam antiquis progenitoribus nostris pasce- ^{disti.}
 re mos erat: & pascualē habentes vitam, voca-
 bantur ita pastores. Sed & captiui nō temerè ab
 Ægyptiis dicti sunt: quoniā progenitor noster
 Ioseph dixit ad Regem Ægyptiorum, se esse ca-
 ptiuum: & fratres in Ægyptum posterius euo-
 cavit, Rege præcipiente. Sed de his quidem in
 aliis examinationem subtiliùs faciemus. Nuno
 autem huius antiquitatis producam testes Æ-
 gyptios, rursumq; quomodo se habeant verba
 Manethonis circa ordinem temporum apertè
 describam: sic enim ait: Postquam ^c egressus est ^c *Nomina*
 ex Ægypto populus pastorum ad Hierosolymā, ^{Regū Ægy-}
 expulsor eorum Rex Themosis regnavit post ^{priorum sibi}
 hæc annis viginti quinque; & mensibus quatuor, ^{succeden-}
 & defunctus est. Assumpsitq; regnū filius Che- ^{rium.}
 bron annis tredecim post quē Amenophis vi-
 ginti & mensibus septem, huius autem soror A-
 mēlles annis viginti vno, & mensibus nouem.
 Mephres autem duodecim, & mensib. nouem,
 Mephramuthosis viginti quinque; & mētib. decē.
 Thmosis autem nouem, & mensibus octo. Ame-
 nophis verò triginta, & mensibus decem. Orus
 verò triginta sex, & mensibus quinque. Huius au-
 tem filia, Acencheres duodecim, & mense vno
 Rathotis verò frater nouem. Acencheres au-
 tem duodecim, mensibus quinque; Acencheres al-
 ter duodecim, & mensibus tribus. Armals verò

a Sethosis
 Egypti
 Rex, frater
 Armais
 Egypti pro
 curatorem
 constituit.

quatuor, & mense vno. Armesis autem vno, & mensibus quatuor. Armesismiamum verò sexaginta sex, & mensibus duobus. Amenophis novendecim, & mensibus sex. Sethosis^a autem equestres & navales copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Egypti constituit, & omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo autem diademate uti prohibuit, & ne Reginam matrem liberorum opprimeret imperavit, & ut abstineret etiam ab aliis regalibus concubinis. Ipse verò ad Cyprum & Phœnicen, & rursus contra Assyrios atq. Medos castrametatus, uniuersos quidem, alios ferro, alios sine bello terrore magnæ virtutis sibimet subiugauit. his verò felicitatibus eleuatus confidentius incedebat, orientales vrbes ac prouincias subuertendo, multroq. tempore procedente Armais, qui in Egypto fuerat derelictus, omnia contra quam frater agere monuerat, sine timore faciebat. Nam & Reginam violenter abiecit, & aliis concubinis sine parcitate iugiter miscbatur: persuasusque ab amicis & diademate utebatur, & fratri rebellabat. Is verò qui constitutus erat super sacra Egyptia, codicillos Sethosi misit, cuncta significans, & quia rebellaret ei suus frater Armais. Qui repente ad Pelusium destinauit, & proprium tenuit regnum. Prouincia verò vocata est ex eius nomine Egyptus. Dicit^b enim quòd Sethosis Egyptus vocabatur. Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidem Manethon. Palam verò est, ex prædictis annis tempore computato, quod qui vocabantur patres, id est, nostri progenitores, ex Egypto liberati, ante tres & nonaginta atq. trecentos annos hanc prouinciã inhabitauere, quàm Danaus ad Argos accederet: licet hunc antiquissimum Argiui esse confidant. Dux^c igitur res

b Egyptum
 unde dicta.
 c Iudeorum
 ad Egyptum
 adueniunt eo-
 rundemq.
 egressum o-
 scendit Ma-
 nethon.

Mane-

Manethon maximas pro nobis Ægyptiis literis protestatus est: primam quidem, quia aliunde venerunt ad Ægyptum: dein egressum eorum exinde, ita temporibus antiquissimum, ut penè mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea verò quæ Manethon non ex Ægyptiis literis, sed (sicut ipse confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, postea particulariter redarguam, ostendens ea sine verisimilitudine esse mēdaciam. Sed volo ab istis rursus migrare ad ea quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, & eorum testimonio declarata. Sūt itaq. apud Tyrios multorum annorum publicæ literæ, & conscriptione diligentissimè custoditæ ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. In-

ter hæc ergo conscriptū est, quia ^a in Hierosolymis ædificatum est templum à Salomone Rege, ante annos ceterum quadraginta tres, & menses octo, quàm Tyrii Carthaginem condidere. Descripta verò est apud illos constructio templi nostri. Hiramus ^b enim Tyrionū Rex amicus erat Regi nostri Salomonis, paternis amicitiiis ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem viginti & centum talenta: incensq. pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit Salomon & aliis multis reb. & terra Galilææ regionis, quæ Zabulō vocatur.

Præcipuè autem ei amicitiam sapientiæ concupiscentia conciliauit. Problemata enim sol- uenda alterutris dirigebant, & melior in his Salomon erat, & in aliis sapientior apparebat. Hactenus verò seruatur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scripsere ad inuicem. Quod autem non fingam de Tyrionum literis, testem produ-

*a In Hiero-
solymis ædifi-
catū est tem-
plum à Sa-
lomone Re-
ge ante an-
nos 143. & men-
ses 8. quàm
Tyrii Car-
thaginem
condidere.
b Tyrionum
Regis & Sa-
lomonis ami-
citia.*

*c Hiramus &
Salomonis
problemata.*

eam Diuini qui in Phœnicum historia integer-
 rimus approbatus est. Is igitur in Phœniciis hi-
 storiis hoc modo scribit. Abibalo moriente, fi-
 lius eius Hiramus regnauit. Hic partis orienta-
 lis ciuitates ampliavit, urbem potius fecit:
 & Olympij Iouis templū, quod in insula situm
 erat, iactis aggeribus vrbi adiunxit, & aureis a-
 nathematibus exornauit. Ascendens autem in
 Libanum, sylvas incidit ad templorum ædifica-
 tionem. Regem verò Hierosolymorum Salo-
 monem misisse dicunt ad Hiramum quædam
 ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui nō
 posset discernere, pecuniam soluenti persolue-
 ret: confessumque Hiramum, non se posse sol-
 uere propositas quæstiones, multis pecuniis
 mulctatum. Deinde Abdemonum quendam,
 virum Tyrium, propositas soluisse quæstiones:
 ipsumque alias proposuisse, quas si non solueret
 Salomon, multas rursus pecunias Hiramō Regi
 conferret. Diuini igitur hoc modo de prædictis
 testimonium perhibuit nobis. Sed^a post hunc
 producam Menandrum quoque Ephesium. Is
 enim singulorum Regum actus conscripsit apud
 Græcos & Barbaros, studens ex provincialibus
 vniuscuiusque loci literis, historiarum veritatem
 pandere. Scribens enim de his qui in Tyro re-
 gnauere, & deinde veniens ad Hiramum Re-
 gem, sic ait: Moriente verò Abibalo, successit in
 eius regno filius eius Hiramus, qui vixit annis
 triginta quatuor. Hic aggere coniunxit Euty-
 chorum, aureamque ibi columnam Iouis in
 templo reposuit: & ad syluam lignorum profe-
 ctus, abscidit de monte qui Libanus appellatur,
 ligna cedrina ad tegmina facienda templorum.
 Demolitusque antiqua delubra, noua tēpla ædi-
 ficauit. Herculisque & Astartes fana dedicauit,
 Herculis primum extracto mense Peritio,
 dein-

*a Menandri
 Ephesio testi-
 monium.*

deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tyrios, minimè tributa reddentes: quos etiam subdēs sibi met, denuò remeauit. Sub hoc fuit ^a *Abdemon* Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum Rex destinabat. Supputatur verò tempus ab hoc Rege vsque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente ^b *Hirami* Hiramio successit in eius regno Beleastartus filius. qui cum vixisset annis quadraginta tribus, septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cum vixisset annis viginti regnavit nouem. Hunc filij nutricis eius quatuor insidiis peremere: quorum senior regnavit annis 12. Post quos Astartus filius Beleastarti regnavit. Qui cū vixisset annis quadraginta quatuor regnavit annis 12. Post hunc frater eius Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis nouem, & peremptus est à fratre Phellere: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum vixisset annis quinquaginta, Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cū vixisset annis sexaginta octo, regnavit annis triginta duobus. Huic successit Badezorus filius: qui cum vixisset annis 45. regnavit sex. Huic successor factus est Mertinus filius: qui cū vixisset triginta duobus, nouē regnavit annis. Huic ^c *Carthago à Didone Pygmalionis sorore in Africa constructa.* successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita quinquaginta sex ex quibus 40. tenuit principatum huius regni anno septimo, soror Dido in Africa ciuitatē edificauit Carthaginem. Itaque colligitur tempus à regno Hirami vsq. ad ædificationem Carthaginis annorum 155. & mensium 8. Cū verò duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis ædificatū sit templum, sit ab ædificatione templi vsq. ad constructionem Carthaginis tempus annorum 143. mensium 8. Testimonio liqui-

dem Phœnicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa veritas fortiter approbata, & multo clarius apparet: quoniam præcedit constructionem templi progenitorum nostrorū ad provinciam hanc aduentus. Cum enim eam vniuersam bello tenuissent, tum demum templum ædificare cœpere: & hæc apertè ex literis sacris etiā à me in Antiquitate manifestata sunt. Nūc itaq. sunt dicēda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam habent concordiam cum nostris voluminibus, etiā de aliis rebus. Testis

*a Berosus
historiogra-
phus genere
Chaldæus.*

^a autem horum est Berosus vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq. congrudent: quoniam de Astronomia & de Chaldæorū philosophia ipse Græcas cōscriptiones edidit. Igitur Berosus antiquissimas secutus historias, de factō diluuiō, & hominum in eo corruptione, sicuti Moses, ita conscripsit: simul & de arca, in qua generis nostri princeps seruatus est, deuectā scilicet ea in summitatem montium Armeniorū. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt, & tempus eorū adiciens

*b Nabulassarum, Nabuchodonosorum parens, Babyloniarum & Chaldæorum Rex.
c Nabuchodonosor rebellans imperio suo subiicit.*

vsque ^b ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldæorum Regem, & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Ægyptum & ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem cum multa potentia: qui ^c dū rebellantes eos inuenisset omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis concremauit, cunctūq. generis nostri populum aufertens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolari annis 70. vsq. ad Cyrum Regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Ægyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, vniuersos priores Chaldæorū & Babyloniorū Reges exactionib. suis excellēs. Ipsa verò

verba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta
 necessariò proferenda sunt. Audito autè pater
 eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in
 Ægypto & Syria inferiore & Phœnicia rebella-
 ret, cum non valeret iam ipsi labores ferre, tri-
 buens filio suo Nabuchodonosori ætate valenti
 partem quandam exercitus contra eum misit.
 Nabuchodonosor autem cum satrapa deserto-
 re congressus, prouinciam quæ ab initio eorum
 fuerat, ad proprium reuocauit imperium. Eo-
 dem verò tempore, contigit patrem eius Nabu-
 lassarum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate
 defungi, qui regnauit annis 29. Nabuchodono-
 sor^a autem post multum tempus mortem pa-
 tris cognoscens, & negotia Ægyptiaca dispo-
 nens, reliquarumq. prouinciarum, & captiuos lu-
 dzorum & Phœnicum atq. Syrorum, qui in Æ-
 gypto fuerant, commendans quibusdā amicis, ut
 cum exercitu & impedimentis perducerentur
 ad Babyloniā, ipse cum paucis iter aggressus
 per desertum Babylonem venit, repertiensque
 cuncta à Chaldeis dispensari, seruatumque re-
 gum ab optimatibus eorum, dominus factus
 totius paterni principatus, captiuis quidē adue-
 nientibus præcepit habitacula in opportunisti-
 mis Babyloniæ locis ædificare. ipse^b verò ex
 manubilis templū Beli ac reliqua munificentis-
 simè excoluit: & veteri vrbi alterā extrinsecus
 adiecit. Et prouiso ne post hac possent hostes flu-
 uium conuertere & ad urbē accedere, tres inte-
 riori ciuitati per circuitum muros, toridē exte-
 riori, hos cōsto latere, illos addito etiā bitumi-
 ne, circūdedit: tum sic cōmuniz, portas quæ vel
 templū deceant, addidit ad^c hoc iuxta paternā
 regiā, alterā sumptuosiore multo ampliorē: quæ
 extruxit: cuius ornatum exponere fortasse
 longū esset, illud memoratu dignum, quod hæc

*a Nabucho-
donosor pa-
tri in regno
succedit.*

*b Belus princi-
palis Rex
Assyriorum.*

*c Nabucho-
donosor re-
giæ extruxit.*

ideò superba supràque fidem magnifica, 15. die-
rū spacio perfecta est, in ea lapideas moles ex-
cellas excitauit, aspectu montib. affimiles, omni-
que genere arborū confitas. Hortū quoque pen-
silem fecit, fama nobilem: eo quòd vxor eius
montanum prospectum desideraret, in Medo-
rum regione educata. Hæc itaque rerulit de præ-
dicto Rege, & multa super hæc in libro Chaldaï
corū: in quo culpat conscriptores Græcos, qua-
si vanè arbitratos, à Semiramide, Assyria Baby-
lonem ædificatā, & mira opera ab illa circa eā
fuisse constructa, falsè conscripssisse dicens. I-
psam certè Chaldaeorum conscriptionem fide
dignam existimandum est, quādo cum archivis
Phœnicum concordare videntur, quæ ex Bero-
so conscripta sunt de Rege Babyloniorum: quo-
niam & Syriam & vniuersam Phœnicen ille
subuertit. In his sanè consonat & Philostratus
in historiis, dum Tyriz meminit obsidionis &
Megasthenes in quarto Indicarum: vbi declara-
re contendit, prædictum **b** Regem Babylonio-
rum Herculem fortitudine & rerum gestarum
magnitudine præcessisse. Dicit enim eū & maxi-
mam Africæ partem, & Hispaniam subiugasse.
Quæ verò de templo Hierosolymorum relata
sunt, & concrematū esse à Babyloniis: & coeptū
rursus ædificari Cyro tenente Asiæ principatū,
ex dictis Berosi declarāmus. Sic enim in tertio
libro dicit. Nabuchodonosor itaque postea-
quam inchoauit prædictum murum, incidēs in
languorem, de vita migravit, cum regnasset an-
nis tribus & quadraginta. Huius **c** regni domi-
nus effectus filius eius Euemaradochus, prop-
ter iniquitates & libidines passus insidias à ma-
rito sororis suæ Niriglissoroore peremptus est,
cum duobus regnasset annis. Quo defuncto
sumens regnum qui ei fecit insidias Niriglisso-

*a Babylonē
à Semira-
mide non æ-
dificatam.*

*b Babyloni-
orum Rex
Herculem
fortitudine
& rerum
gestarum
magnitudi-
ne præces-
sit.*

*c Nabucho-
donosori
successor.*

door, annis regnavit quatuor. Huius filius Labo-
 rosardochus, principatum quidem tenuit puer
 existens mensibus novem: insidias verò passus,
 eo quòd nimis appareret malorum esse mori,
 ab amicis extinctus est. Hoc itaque perempto,
 convenientes hi qui fecerant insidias, commu-
 ni suffragio regnum tradidère. Nabonido cui-
 dam, qui erat ex Babylone ex eadem gente.
 Sub hoc muri circa fluvium Babyloniz civi- *a Babylonia*
 tatis ex latere cocto & bitumine sunt constru- *muri ex la-*
 ti. Cuius regni anno septimodecimo egressus *tere cocto &*
 Cyrus ex Perside cum magno exercitu, uniuersa *bitumine*
 Asia subacta, impetum fecit in Babyloni- *construxit.*
 am urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem
 eius & occurrens cum exercitu suo, atque con-
 gressus pugna, victus & cum paucis fugatus in-
 clusus est in Borsippensium ciuitate. Cyrus *b Cyrus Na-*
 rem Babyloni- *bonidæ ex-*
 am obsidens, & deliberans exte- *pollus à Ba-*
 riores muros deponere ciuitatis, eo quòd nimis *bylone.*
 videretur munita, & esset ad capiendum valde
 difficilis, reuersus est ad Borsippum, Naboni-
 dum expugnaturus. Nabonido verò oppugna-
 tionem non expectante sed prius supplicante,
 vsus clementia Cyrus, & dans ei habitaculum
 in Carmania, expulit eum à Babylone. Naboni-
 dus itaque reliquum vitæ tempus in illa pro-
 uincia conuersatus est. Hæc concordant cum
 nostris. Scriptum namque in eis est: quod Na-
 buchodonosor octauodecimo regni sui anno,
 templum nostrum ad desolationem vsque per-
 duxit, & fuit exterminatum annis 7. Secundo
 verò anno regni Cyri fundamentis depositis,
 rursus secundo regni Darij anno perfectum est.
 His *c*prolatis, adiiciam etiam Phœnicum histo- *c Phœnicum*
 rias: non enim probationum abundantia relin- *de Iudaorū*
 quenda est: est enim dinumeratio in illis anno- *antiquitate*
 rum: sic enim habent: Sub Rege Ithobalo Na- *testimonio.*

buchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnavit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iudicauere hi. Ecnibalus Ballechi, mensibus duobus: Chelbis Abdzi mensibus decem: Abbarus pontifex mensibus tribus: Myttonus & Gerasus Abdilim, iudices annis sex: inter quos regnavit Balarus anno vno: quo moriente, mittentes euocauere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnavit annis. Eo quoque moriente, euocauere fratrem eius Iromum, qui regnavit annis viginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit imperium. Quod propter omne tempus est annorum quinquaginta quatuor, & mensium trium. ^aSeptimo aliquidem anno regni sui Nabuchodonosor cepit obsidere Tyrum: ^bQuartodecimo autem anno Regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatum. Consonant ^b igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldæis ac Tyriis, cum literis nostris. Manifestum ^c verò & sine contentione testimonium est, de prædicta generis nostri antiquitate. Et his quidem non valde cōtendunt, sufficere iudicio quæ præmissa sunt. Oportet autem non credentibus Barbaricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos scientes nostrum genus, & opportuno tempore eius habentes mentionem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia verò & diuina pietate philosophus omnes excellens, non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est, sed etiam emulatus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. multi ^d tamē de eo retulere: quorum insignior est Hermippus, vir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Recte itaq; in primo de Pythagora libro, quod

*a Nabuchodonosor Tyrum obsidet.
b Chaldæorum ac Tyriorum scripta cum Iudæis consonant.
c Græcorum de Iudæorum antiquitate testimonium.*

d Hermippi de Pythagora testimonium.

Pytha-

Pythagoras vno familiarium suorum defuncto,
 nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius
 animam dicebat secum degere die noctūque: &
 quod præciperet, vt non transiret locum, vbi a-
 sinus lapsus esset, & ab aqua feculenta semeti-
 ipsum abstinere, & ab omni blasphemā rece-
 deret. Deinde sequitur. Hæc autem agebat at-
 que dicebat, Iudæorum & Thracum opiniones
 imitatus, ac transferens in semetipsum. Dici-
 tur enim verè, quod ille vir multas Iudæorum
 leges in suam transtulit philosophiam. Fuit au-
 tem etiam per ciuitates non ignota olim gens
 nostra: & multi iam mores ad quasdam transie-
 runt, & æmulatione digni à nonnullis habe-
 bantur. Quod manifestat ^a Theophrastus in his
 quæ scripsit de legibus. Ait enim, quia prohi-
 bent Tyrorum leges & peregrino sacramento
 iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam
 aliis etiam iusiurandum, quod ^b Corban appel-
 latur, enumerat: apud nullos autem hoc inueni-
 tur iuramentum, nisi apud Iudæos solos: quod
 interpretatur ex Hebræa lingua, donū. Dei. Ve-
 rum ^c neque Herodotus Halicarnassæus nostrā
 ignorauit gentem, sed quodammodo eius me-
 minisse cognoscitur. De Colchis enim referens,
 in secundo libro sic dicit: Soli autem inter o-
 mnes Colchi, & Aegyptij, & Aethiopes, verenda
 ab initio circuncidunt. Phœnices verò, & Syri
 in Palæstina considentur hoc ab Aegyptiis didi-
 cisse. Syri autem qui circa Thermodoontem &
 Parthenium fluuium commorantur, & his vici-
 ni Macones à Colchis dicuntur nuper didicif-
 se. Hi namque sunt inter homines soli, qui cir-
 cunciduntur: & isti sicut Aegyptij, facere dicun-
 tur. De Aegyptiis autem, & Aethiopibus dicere
 non possum, vtri ab alteris, didicere. Dixit ergo.
 Syres, qui in Palæstina sunt, circūcidi. Omnium

^a Theophrastus

^b Corban, donum Dei.

^c Herodotus Halicarnassæus
 seu de Iudæorum cir-
 cumcisione.

antem qui habitant Palæstinam, soli Iudæi circumciduntur. Hoc igitur sciens, de ipsis dixit. *Quin & Chœrilus, antiquus Poëta, meminit de gente nostra, dicens quodd militauerunt nostri maiores cum Xerxe Persarum Rege contra Græcos: & enumerans vniuersas gentes, nouissimam nostram posuit, ita dicens:*

*Huius miranda species gens castra secreta,
Phœnissam ignoto linguam mittebat ab ore.
Sedes huius Solymi montes, stagnum prope vastum,
Tonso caput circum, squallenti vertice equino
Exuvias capitis duratas igne gerebat.*

Palàm ergo est, sicut arbitror, qui nostri meminerit, eo quodd & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & stagnum, quod dicitur Asphaltites. hoc enim inter omnes stagnum in Syria latius atque maius est. Et Chœrilus quidem ita nostri meminit. Quod autem non solum sciebant Iudæos, sed etiam in quotquot inciderent admirabantur. nō ē vulgo Græci: sed ob sapientiam celebres, ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulis, & Peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum, de quodam viro Iudæo ita referre: & ipsi Aristoteli eundem sermonē ascribit, quod ita conscriptum est. Sed alia quiddem longum est dicere. Quæ verò habere poterant illius admirationem quandam atque philosophiam, ea dabo operæpretium referre. Et Hyperochides: vehementer, inquit, audire desideramus vniuersi. Igitur secundum præcepta, Aristoteles inquit, Rhetorica, eius genus primo iudicabimus, ne reluctemur doctioribus præceptorum. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille, genere igitur Iudæus erat, ē Cœlesyria: qui sunt ex propagine Philosophorum

Iudæorum.

a Chærilus,
antiquus Poë-
ta, de Iudæo-
rum gente
testimonium.

b Asphalti-
tes stagnum.

c Clearchi
Aristotelis
discipuli de
Iudæo testi-
monium.

Indorum, vocanturque (vt aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudæi nomen accipientes à loco. locus enim vbi habitât, appellatur Iudæa. nomen verò eorum ciuitatis valde difficile est: vocant enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de superioribus ad maritima descendens, grauissimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam, cum diuinus homo venisset ad ea loca, confabulari cœpit nobiscum, & cum aliis scholasticis eorum sapientiam tentans, cumque multi eruditorum cōgregarentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum, & super hæc multa ac mirabilem continentiam Iudæi viri in cibis & castitatem narrat. Licet autem volentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio plus quàm decet inferere. Clearchus igitur facta digressionem, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecateus autem Abderita, vir philosophus simul & circa actiones industrius, cum Alexandro Rege nutritus, & cum Ptolemæo Lagi commoratus, non obiter, sed integrum de ipsis Iudæis conscripsit librum. Ex quo volo breuiter quædam eorum quæ ab ea sunt dicta percurrere. Sed primum tempus ostendam. meminit enim prælij, quo circa Gazam Ptolemæus conflixit cum Demetrio, quod utique contigit vndecimo quidem anno post mortem Alexandri, Olympiade verò septima & decima atque centesima, sicuti refert Castor: adiiciens enim hanc Olympiadem, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagi vicit in Gaza prælio Demetrium Antigoni, qui vocabatur Poliorcetes. Alexandrum verò profitemur vniuersi centesima, & quartadecima Olym-

*a Hecatem
Abderita
cum Alexan-
dro Rege
nutritum.*

piade fuisse defunctum. Palàm ergo est, quia & secundum illud tempus, & sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecatzus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Ægyptum, & rebus communicare voluere. Quorum vnus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudzorum: homo ætate quidem quasi sexaginta & sex annorum, dignitate verò apud contribules maximus, & animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, & circa causas sicut nullus alter expertus. dicit a etiã omnes Sacerdotes Iudzorum qui decimas accipiunt, & vniuersa in communi gubernant, circa mille & quingentos existere. Rursum autem prædicti viri faciens mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, & assuerus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit: & habitationem suam & conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palàm facit Hecatzus, quales circa leges existimus: & quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: & hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc: Et malè sapius à finitimis audientes, & omnes contumelias passi à Persicis Regibus & satrapis, non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione, de his præcipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet b autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens, Alexandro quondam in Babylone constituto, & volente Beli templum quod corruerat renouare, cunctisque militibus similiter rudera portare præcipiente: solos Iudæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas,

a Mille & quingenti sacerdotes Iudzorum decimas accipiunt.

b Iudzorum contra Alexandrum constantia.

gas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eos ignoscens Rege securitas praberetur. Qui dum ad prouinciam, inquit, propriam, reuersi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxere. & pro aliis quidem multam satrapę exoluere, pro aliis verò veniam consecuti sunt. Adicit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa millia nostrorum traducta, in Babylonia Persę primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Ægyptum & Phœnicen sunt translata propter seditionem in Syria factam. Idem vir & magnitudinem prouincię quam incolimus, pulchritudinemque narrauit. Penè decies trecenta millia, inquit, iugera terrarum optimarum vbertim prouincię possidere noscuntur. Iudæa namque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam & maximam olim inhabitamus, & virorum multitudine copiosam, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudzorum & aliarum quidem multarum munitiones per prouinciam, atque vicinias. Vna verò ciuitas munitissima, habens præcipuè circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta millia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolatis sed collectis, vnumquodque latus viginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem verò decem. & circa eam maxima fabrica, vbi altare est constitutum & candelabrum, vtraque aurea, duorum talentorum pos-

a *Amplitu-
do Iudææ.*

b 50. *Radia-
ferè seu mil-
liaria Ger-
manica con-
stantium.*

us habentis & inextinguibile lumen noctibus
& diebus. Simulacrum verò aut aliquod ana-
thema ibi nequaquam est, nec vlla plantatio.
nullus ibi veluti locus, aut aliquid huiusmodi.

*a Sacerdotes
in tēplo ha-
bitant, &
vinum non
bibunt.*

Habitant autem in eo & noctibus & diebus
sacerdotes, quasdam purificationes agentes, &
omnino vinum non bibentes in templo. Insu-
per autem, quia & cum Alexandri Regis suc-
cessoribus postea militarunt, testatur hoc mo-
do, dicens ea quæ cognouerit à viro Iudæo in
expeditione constituto, cuius verba subiiciam.
Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrū,
vnāsecurus est quidam cum aliis equestriū Iu-
dæorum nos deducentium, nomine Mosolla-
mus, vir animosus, inter omnes sagittarios Græ-
cos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo pro-
perantibus multis pariter, & quodam vate au-
gurium captante, & petente vt cuncti starent,
interrogauit, cur substitissent omnes. Ostenden-
te verò ei vate auem quam intuebatur, atque
dicente: quòd si quidem expediret eis, vt mane-
rent omnes, staret auis: si verò surgens antè
euolaret, procederent: si verò post tergum iret:
recedere cunctos oporteret: rursum tacens, ar-
cūmq; trahens, sagittam emisit: & auem percus-
sam interemit. Indignantibus verò vate & qui-
busdam aliis, & maledicentibus ei: Quid furitis,
inquit, infaustissimam auem sumentes in ma-
nus? hæc enim suam salutem nesciens, de nostro
itinere nobis prosperitatem potuit indicare? Si
enim præscire futura valuisset, in hunc locum
nequaquam venisset, metuens ne sagitta à Mo-
sallamo Iudæo periret. Sed Hecatzæ testimo-
nia iam quiescant. facile namque est volenti-
bus ipsum librum legere, & hæc apertius inue-
nire. Non bverò me pigebit Agatharchidem in-
troducere, licet homo minimè malus, vt si visū
est.

*b Agatharchi-
dis de Iudæa
testimoniū.*

est, nobis detraxisse videatur. Is enim narrans de Stratonice, quemadmodum venit in Syriam è Macedonia viro suo Demetrio derelicto: Seleuco autem uxorem eam ducere nolente, quod illa sperabat, exercitu eius in Babyonia posito, circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuerso Rege Antiochia capta, in Seleuciam illa fugiens, cum posset velocius abnauigare, somnio prohibita ne faceret, capta atq; defuncta. Hæc ergo præfatus Agatharchides, & derogans superstitioni Stratonices, vitur exemplo generis nostri, sic scribens: Qui vocantur Iudæi, habitant omnium munificentissimam ciuitatē, quam vocare Hierosolymam provinciales solent. hi a Sabbathis vacare consueti sunt septima die, & neq; arma portare in prædictis diebus, neque terrę culturā contingere, neque alicuius cuiuspiam curam habere patiuntur, sed in templis extendentes manus, adorare vsq; ad vesperam soliti sunt. Ingre-
diente verò in ciuitatem Ptolemæo Lago cū exercitu & multis hominibus, cum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, provincia quidem dominum suscepit amarissimum: lex verò manifestata est malam habere solennitatem. huiusmodi autē casus, præter illos alios quoq; docuit vniuersos: vt tunc ad somnia & opiniones quæ tradebantur de lege confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil valet humana. Hoc quidem Agatharchidi videtur esse ridiculū, eis autē qui hæc examinant integris, apparet magnū, & præcipua laude dignissimū: si & salutē & patriæ quidem, custodiā legū pietatēq; diuinā proponere concupiscant. Quod verò non ignorantes quidam conscriptorum gentem nostram, sed propter inuidiam quasdam ob similes causas memoriam nostri omiserunt, hoc iudicium me arbitror esse præ-

a Sabbathis
Iudæorum.

b Cur quidā
historiogra-
phi Iudæos
mentionem
miserint.

biturum. Hieronymus enim qui de successori-
bus cōscripsit historiam, ipso tempore quo He-
catæus fuit: & amicus existens Regis Antigo-
ni, Syriæ præfidebat. Verùm Hecatæus etiam li-
brum cōscripsit de nobis: Hieronymus autem
nequaquam nostri in historia meminit, licet
penè in ipsis locis nutritus esset. In tantum vo-
luntates hominum differebant. alter namq; di-
gnos existimavit de quibus diligenter memoriæ
proderet: alterum verò omnino circa veritatē
quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt
tamen ad probationem antiquitatis nostræ
Ægyptiorum & Chaldæorum atque Phœnicum
historiæ, & super illas Græcorum pariter cō-
scriptores. nam præter supradictos, Theophilus
etiam & Theodotus, & Mnaseas, & Arifphanes,
& Hermiogenes, & Euemerus, & Conon, & Zo-
pyrion, & multi fortasse alij (non enim ego o-
mnibus libris incubui) non obiter nostri fecere
mentionem. Plurimi namque prædictorum vi-
rorum, veritate quidem antiquarum rerum fro-
strati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non
incubuerunt librorum: communiter tamen de an-
tiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere pro-
posui. Phalereus sanè Demetrius, & senior Phi-
lon, & Eupolemus, non multum veritate fro-
strati sunt: quibus dari veniam dignum est. Nō
enim inerat eis, ut nostras literas possent omni
scrupulositate sequi. His ita dictis, vñum ad-
huc mihi capitulum est relictum ex his quæ in
principio libri posui, quatenus derogationes &
maledicta, quibus vtuntur quidam contra ge-
nus nostrum, falsas ostendam: & cōscripторibus
eorum testibus vtar, quando cōscribentes hæc
contra semetipsos locuti sunt talia. Quod verò
multis aliis hoc euenit propter quorundam o-
dia, arbitror intelligere eos qui in historiis ver-
sari

*Postremū
capitulu con-
tra quorū-
dam deroga-
tiones &
maledicta.*

fari solent. Quidam enim gentium, & gloriosissimarum ciuitatum foedare nobilitatem, & conuersationi detrahere tentauere: Theopompus quidem Atheniensium, Lacedæmoniorum uero Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conscripsit (non enim Theopompus hoc fecit, sicut quidam putant) etiam Thebæorum momordit urbem. Multa uero etiam Timæus in historiis de prædictis, & de aliis blasphemauit. Et hoc præcipuè faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calumniantur: quidam propter inuidiam atque maleuolentiam, alij uero propter uerbosam nouitatem memoria se dignos iudicantes, & apud stultos quidem nequaquã hac spe fraudantur, qui non sanum noscuntur habere iudicium: sani uero auditores eorum malignitatem condemnabunt. Blasphemiæ ^a igitur in nos sæpe congestarum huiusmodi causa est. Volentes Ægyptiis gratificari quidam, ueritatem corrumpere tentauere. Et neq; aduentum in Ægyptum nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt confessi, nec rursus egressum cum ueritate dixere: multasq; causas odij ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidem, quia in eorū regionē nostri progenitores potentes effecti sunt: unde regressi ad propria denuò fuere felices. Deinde sacrorū diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum præstantiore nostra pietate quàm solennitates illorum, quantum Dei natura animalibus irrationalibus sine dubitatione præstat. Cōmunis ^b namq; apud illos ritus est, eiusmodi bruta arbitrari Deos: sigillatim autē alij alia colūt, uani ac fatui omnino homines, & ab initio uti his malis opinionib. cōsue- ti: & propterea nequaquã imitari nostrā honestatem de diuina ratione potuere. Videntesque multos nostram zelatj conuersationem, inuidiā

^a Blasphemiæ in-
ter Indæos
& Ægy-
ptios causa.

^b Ægyptia-
rum idola-
tria.

habuere: & ad tantam fatuitatē ac pusillanimitatem quidam perducti sunt, vt non pigeret eos etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Qui cū hoc faciūt, sibi metipsis aduersa conscribere passione cæcitatē ignorauerunt: in vno tamē & maximo viro verbum meum comprobabo, quo vsus sum antē paululū nostræ

*a Manethon
Ægyptium
historiogra-
phum.*

antiquitatis teste. Manethō itaq; qui Ægyptiacam historiam ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, præfatus nostros progenitores cum multis millibus in Ægyptum aduenisse, & illic incolas subiugasse: deinde ipse cōfessus est, quia posteriori tempore amittentes eam prouinciā quæ nunc Iudæa vocatur obtinuis-
sent: & ædificantes Hierosolymam, construxissent templū. Et hæc enī cōscriptiones secutus est antiquorum. Deinde vsurpans sibi licentiam, professusque se scribere ea quæ in fabulis vulgaribus ferūtur, incredibilia verba de Iudæis

*b Manetho-
ni de Ægy-
ptiorum le-
prosis fabu-
la.*

inseruit, volens b permiscere nobis plebem, Ægyptiorum leprosum, aliorūq; languentiū, quod, sicut ait, abominatione ex Ægypto fuga dilapsi sunt. Amenophin enim Regem adiecit, quod est falsum nomen. Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cū aliorum Regum omnes annos perfectē protulerit. Hinc itaq; quasdam annectit fabulas, penē oblitus, quod egressum pastorem ad Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factū esse protulerat. Themusis enim erat Rex, quando egressi sunt. Et ab hoc tempore, Regum qui postea fuere, anni sunt trecenti nonaginta tres, vsq; ad fratres nomine Sethonem, & Hermæū: quorū Sethonē quidem Ægyptum, Hermæū vero Danaū denominatū dicit: quem expellēs, inquit, Sethō, regnavit annis quinquaginta & novē: & post hunc senigrē filius Rhamphes annis sexaginta

sexaginta sex. Ante tot igitur annos egressos ex Ægypto patres nostros confessus, deinde Amenophin adiiciens Regem, hunc ait & Deorum fuisse contemplatorem, sicut Orum quendam priorum Regum: & implese desiderium eius sacerdotem Amenophin natū ex patre Papiro: qui videbatur quasi diuina participare natura, secundum sapientiam præscientiæq; futurorum. Et dixisse Regi hunc cognominem, quod posset videre Deos, si provinciā à leprosis & aliis maculatis hominibus purgare cōtenderet. In quo lætatū Regem, omnes dicit corpore debiles ex Ægypto congregasse, & fecisse multitudinem numero octuaginta millia. Eōsq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem misisse: simul & alios Ægyptios, quibus hoc erat iniunctum. Fuisse autem quosdam inter eos etiam eruditorum sacerdotū lepra perfosos ait. Amenophin verò illum sapientem diuinūq; virū refert timuisse & erga semetipsum & erga Regem Deorum indignationem, qui apertè suaserat eis vim fieri: & dixisse, quoniam auxiliarentur quidā maculatis hominibus, & Ægyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc eum non quidē præsumpsisse Regi dicere, sed de his hominibus conscriptam reliquisse librum, ac sibi mortem consciuisse. & propterea Regem in anxietatem maximam peruenisse. Deinde ad verbum hæc refert.

Itaque rogatus Rex, ut ad requiem & tutamē eorum secerneret ciuitatem, desertā urbem, quæ fuerat pastorum, nomine Auarim, præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologā antiquā, Thryphonis. Porro illi in hāc ingressi, & locum hunc ad rebellandū optimum ducē fibimet quendā Heliopolitanorū Pontificū Osar a *Osarsaphis* siphū constituere, & huic se obedire in omnib. *Dux Auarim* iurauerunt. at ille primū quidē eis legē posuit, ut.

vt neque Deos adorarent, neq; ab animalibus, quæ præcipuè sacra apud Ægyptios erant, se penitus abstinere: nulliq; copularentur, nisi cū quibus fœdus habere videbantur. Hæc autē sentiens, & alia plura, maximè Ægyptiorū cōsuetudinibus inimica, præcepit multo opere muros ædificari ciuitatis: & ad bella præparari contra Amenophin Regē. Ipse verò assumens secū etiā alios sacerdotes, & maculatorū quosdā, misit legatos ad pastores: qui videbātur à Themuse Rege depulsi ad Hierosolymorū urbē, causas suas & aliorū qui simul fuerant ex honorati, significans, & poscens vt pariter contra Ægyptū castra metarentur, promissūque eos fore venturos: primum quidem in Auarim progenitorum suorū prouinciā, & necessaria populis abundātius exhibenda: pugnāturos autē opportuno tempore, & prouinciā facillimè subdituros. Illi uerò læticia cumulati, omnes alacriter vsq; ad ducenta millia virorū pariter sunt egressi & nō post multum ad Auarim vsque venere. Amenophis autē Ægyptiorū Rex, dum illorum audisset inuasionē, non mediocriter perculsus est, dum recordaretur quod ei prædixerat Amenophis Papij. Et primum, quidē congregans Ægyptiacam plebem, factō consilio cum principibus eorum animalia sacra, & quæ præcipuè à sacerdotibus honorabātur, antè præmisit, & sacerdotibus particulariter iussit, vt simulacra eorū cautè celaret. Filium verò Sethonē, qui etiā Ramesse à Rampse patris nomine vocabatur, cū quinq; esset annorū, apud suum commendauit amicū. Ipse verò transiens cum aliis Ægyptiis, vsq; ad trecenta millia virorum, bellatoribus viris occurrens, cōgressus non est. Putans enim semetipsum contra Deum pugnare, retrorsum reuersus venit ad Memphim: & sumens Apim & alia sacra

*a. Ægyptiorum
contra Ægyptios bellū.*

*b. Ægyptiorum Rex in
Æthiopiam
fugit, cumq;
Æthiopum
Rex honoris
suspensio.*

sacra mox in Æthiopiam cum vniuersis nauibus & multitudine venit Ægyptiorum. Per gratiam namq; erat ei subiectus Æthiopum Rex: propter quod suscipiens etiam populū vniuersum præbuit alimenta hominib⁹ necessaria, quæ prouincia ministrabat, & ciuitates ac vicos, qui ad fatale illud tredecim annorū exiliū sufficerent. Et in Æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ verò descendētes cū viris pollutis Ægyptiorum, sic pessimè hominibus vñ sunt, vt eorū victoria esse pessima his qui tunc eorum impietates inspiciebant. non solum etenim ciuitates & vicos concremauere, sacrilegia facientes, & Deorum idola deuastantes, sed etiam ipsa sacra animalia quæ celebrantur crudelissimè discerperunt, peremptores & occisores horū sacerdotes atque prophetas esse cogentes, quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque, quòd politias & leges eis composuit sacerdos quidā, genere Helopolites, nomine ^a Osarsiphus, vocatus, ex nomine Osireos Heliopolitani Dei: quidum cōuersus fuisset ad hoc genus, mutauit nomen & vocatus est Moses. Quæ igitur Ægyptij de Iudæis ferunt, hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autē rursus Manethō, quia postea Amenophis ex Æthiopia digressus est cum magna virtute simul & filius eius Rāpses, & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos, vicerunt eos, & multis cæsis persecuti sunt eos vsq; ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethō cōscripsit. Quia verò an illa loquitur^b delitamenta, atq; mentitur, aperta ratione mōstrabo: illud primo distinguēs, quod postea referendū est. Is enim concessit nobis, atque professus est, quòd ab initio nō fuerint Ægyptij genere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Ægyptū obtinissent

^a Osarsiphus
 postea Mo-
 ses vocatus.

^b Manethō
 nū figmentū
 depulso.

& ex ea rursus egressi sint: nostri progenitores.
 quòd verò nobis postea permixti non sunt Ægy-
 ptij corpore debilitati: & quòd ex his non fuit
 Moses, qui populum duxit ex Ægypto: sed ante
 multas generationes extitit, per ea quæ ipse di-
 xit, conabor ostendere. Primam itaq; causam po-
 suit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Ame-
 nophis concupit videre Deos, quos putas? si qui-
 dem qui apud eos solennes erant. Bouem & Hir-
 cum, & Crocodilos, & Cynocephalos, videbat.
 cœlestes autem quomodo poterat? & cur hoc
 habuit desiderium? quia utique & prior Rex al-
 ter hos viderat? Ab illo ergo audiens, quales ef-
 sent, & quemadmodum eos vidisset, noua nequa-
 quam egebat arte. sed fortè sapiēs erat ille va-
 tes, per quem hæc Rex posse agere confidebat.
 quod si ita fuisset, quomodo impossibilem cō-
 cupiscentiam non præsciuit? non enim euenit
 quod voluit. Proinde quam rationem habere
 potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei inuisi-
 biles essent? Itascūtur enim propter impietates,
 non propter corporum vitia. Deinde, tam multa
 millia leprosorū & male habentium, vna pe-
 nē hora quomodo fuit possibile congregari? aut
 quomodo Rex non obediuit vati? Ille namque
 præcepit debiles Ægyptios exilio deportari, hic
 autem eos ad sectiones lapidum destinauit tã-
 quam operariis indigens, & non purgare pro-
 uinciam volens. Ait autem quòd vates semeti-
 ipsum peremit, præuidens Deorum iram, & quæ
 erant in Ægypto futura, & conscriptum librum
 Regi reliquit. Proinde quomodo ab initio va-
 tes etiam suum interitum non præsciuit? quo-
 modo non repente Regi contradixit volenti vi-
 dere Deos? aut qua ratione timebat, iam non
 sui temporis calamitates? aut quid nam grauius
 imminēbat, quod morte præueniret? Quod ve-
 rō in-

rō inter omnia stultius est, videamus: Audiens
 enim hæc, inquit, & de futuris iam metuens, a *Verborum*
 debiles illos quibus Ægyptum purgare debue- *Manichæis*
 rat, neque tūc de prouincia pepulit: sed rogan- *reputio.*
 tibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à
 pastoribus habitaram quæ vocabatur Auaris,
 Ad quam congregati, principem inquit, dele-
 gere ex sacerdotibus Heliopolitanis: qui eis le-
 gem posuit, vt neque Deos adorarent, neque
 ab Ægyptiacæ festiuitatis animalibus abstine-
 rent, sed omnia perimerent, atque consume-
 rent, nullique penitus miscerentur, nisi cum
 quibus coniuncti esse videbantur, & iureiuran-
 do multitudine obligata, quatenus in eis legi-
 bus perdurarent, Anarim ciuitatem munitam
 contra Regem dicit eos bello sumpsisse. Adie-
 cit autem, quia misit Hierosolymam rogans il-
 los pro auxiliis exhibendis, & daturum Aua-
 rim compromittens, quæ foret ex Hierosoly-
 mis volentium exire maiorum: & ex qua proce-
 dentes omnem Ægyptum obtinerent. Deinde
 subiungit illos quidem venisse cum ducentis
 millibus armatorum, Regem verò Amenophim
 Ægyptiorum, cum nollet repugnare Deo,
 mox ad Æthiopiam refugisse, & Apim cum aliis
 sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitas
 verò inuassione facta, & ciuitates depopulatos,
 & templa concremassé, & equestres peremisse
 refert: & nulla iniquitate aut crudelitate absti-
 nuisse. Qui verò politiam & leges eis exhibuit,
 sacerdos, inquit, erat genere Heliopolites,
 nomine Orsaphus, vocatus ab appellatione
 Osireos Heliopolitani Dei, & mutato nomine
 dictus postea Moses. Tertiodecimo verò anno
 Amenophin, postquam regno pulsus est, ex
 Æthiopia profecto cum multis millibus dicit: &
 congressum contra pastores atque pollucos hæ-

bita conflictione vicisse. & multos interficientem usque ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit sine verisimilitudine se metiri. Leprosi namque & cum eis multitudo collecta debiliū, licet primitus irascerentur Regi, circa se utique talia facienti, secundum præmonitionem vatis, tamen cum à sectione Lepidum sunt egressi, & provinciam percipere, omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illū odio habebant, scorsum magis insidiari potuissent, non omnibus bellum inferre, cum scilicet plurimi existentes multorū illic cognationes haberent. Proinde etiā si contra homines pugnare decrevere, non tamen contra Deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis agere legibus, in quibus edicati esse noscuntur. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere: quoniam huius iniquitatis principes dicit, nō eos qui ex Hierosolyma sunt egressi, sed illos ipsos Ægyptios esse probat, & maximē sacerdotes, atque iurisiurandi vinculum illorum multitudine convenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est? Domesticorum quidem & amicorum nemo cum illis rebellavit, nec periculorum belli particeps factus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam, & a eis auxilia poscerent. quanam amicitia aut societate intercidente? hostes enim magis erant & moribus plurimum differebant. At illi confestim, ut ait, vocantibus morem gessere, nempe inducti pollicitationibus, quod Ægyptum occupaturi essent: quasi ipsi non admodum eius regionis gnari essent, ex qua per vim pulsi fuerant, qui si tum miseram aut egenam vitam egissent, merito fortasse negotium aggressi essent. Cum autem urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorem Ægypto colerent, quid

a Præceden-
tium deputa-
tio.

quid tandem erat, cur ob veteres hostes eosque corporibus affectis, quales nemo domesticos ferat periculum adirent: neque enim futuram Regis fugam præsciebant. nam, ut ipse dixit, si-
lius Amenuphis cum trecentis millibus ad Pe-
lusium occurrebat. & hoc quidem omnino scie-
bant qui proficiscebatur: mutationem verò pro-
positi & fugam vade coniectare poterant? De-
inde occupatis horreis Ægypti, multa mala fe-
cisse ait Hierosolymitanum exercitum: atq. hæc
eis exprobat: quasi non hostes eos induxisset:
aut quasi hæc sint abunde acciso militi obiciē-
da, cum eadem ante aduentum eorum fecis-
sent facturisque se iurassent ipsi Ægyptij. Quia
etiam aliquādo post Amenuphis hostes aggres-
sus prælio vicit: suosque ac fugatos Syriā vsque
periecutus est, adeo scilicet Ægyptus est omni-
bus vndeunque inuadentibus capta facilis: &
qui tunc ea iure belli poriebantur, cum scirent
Amenuphin viuere, neque aditus ab Æthiopia
communiuerant, multas ad hoc commoditates
habentes, neque alioqui copias contraxerant.
Ille verò vsque Syriam trucidans eos (ut ait) per-
secutus est per arenosa & inaquosa loca. Scilicet
ea vel quieto exercitu transire expeditum est. I-
gitur auctore Manethone neque ex Ægypto ge-
nus nostrum oriundum est, neque illinc aliqui
admixti sunt. Leproforum enim & morbidorum
multos in lapidicinis periisse verisimile est, mul-
tos in præliis, plurimos verò postremo & in su-
ga. Superest ut de Mose illi contradicam. Hunc *verthonis de*
virum mirandum Ægyptij & diuinum existi- *Mose malo-*
mant, sed non sine blasphemia incredibili sibi *disse respou-*
vindicare conantur, dicentes *b* Heliopoliten ef- *sio.*
se vnum sacerdotum, ob lepram cum aliis pul- *b Moses le-*
sum. Ostenditur autem in ratione temporum, *profus non*
du Var. annis prior fuisse, & patres nostros ex fuit,

Ægypto in regionem quam nunc tenemus eduxisse. Quod verò eiusmodi calamitatis corpus expers habuit, ipsius dicta indicant. Leprosis enim & oppidis & vicis interdixit, ut scorsim in lagero vestitu agant; & cum qui eos attigisset, aut sub idem tectū successisset, pro impuro habet. Quin etiam si eo morbo liberati, & in pristinum restitui contingat, præscripsit certas purificationes, mundationes, & fontanarum aquarum lauacra, & omnium pilorum abrasiones: multisque & variis sacrificiis peractis, tandem sanctam urbem adeundā. Atqui contrari par erat qui talem calamitatem expertus esset providentiam aliquam ac humanitatem exhibere simili infortunio pressis. Non solum autem de Leprosis sic leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorum curam admisit. Sed etiam si iam sacerdoti aliquid tale accidisset, honore eum priuavit. Quomodo igitur verisimile est illum has aduersus semetipsum cum opprobrio suo damnæque tulisse leges? Quin & nomē valde incredibiliter mutauit. Osarsiph enim (inquit) vocabatur. Hoc ad transmutationem nihil quadrat. Verum autem nomen significat ex aqua seruatum Mosen.

*a Moser à
Moy, quod
Ægyptu a-
quam signi-
ficat, dictum.
In Chare-
monem hi-
storiogra-
phum.*

*Nam a aquam Ægypti Moy vocant. Satis igitur declaratum existimo, quod Manethon quatenus veterum scripta sequitur, non multum a veritate aberrat. Vbi verò ad vulgares fabulas se vertit, aut absurdè eas confingit, aut in odium gentis loquentibus credit. Post hunc inquirere libet in Chæremone. Hic enim Ægyptiacam se scribere historiam professus, addens idē nomen Regis quod Manethon Amenophin, & filium eius Rhamessen, ait isdem in seminis Amenophi apparuisse, inculantem quod templum suum per bellum dirutum esset. Phiriti-
phau.*

phautem verò sacrum scribam duxisse, si à pollutis hominibus Ægyptum repurget, liberandum eum à nocturnis terroribus, atque ita delectu vitiosorum morbosorumve habito, CCL. millia è finibus eiecta. Duces verò eorum fuisse scribas Mosen & Iosephum, quem etiam sacrum scribam fuisse: Ægyptia verò eis nomina esse Mosi Tisithen, Iosepho Peresephi. Hos Pelusiū venisse, ibique offendisse CCC. LXXX. millia, ab Amenophi relictā, quæ is in Ægyptum transferre noluerat: cū is isto foedere contra Ægyptum expeditionem habitam, Amenophin^a au- *3 Messen*
tem non expectato impetu eorum, in Æthiopiā *Amenophis*
fugisse, relictā vxore grauida: quam delitescen- *filium.*
tem in quibusdam speluncis enixam puerum b *Manetho*
nomine Messenē. eum posteaquam ad virilem *nu. 6 Cha-*
tatem peruenisset expulisse Iudæos in Syriam *remonu hi-*
numero circiter ducenta millia, & patrem A- *storia compa-*
menophin ex Æthiopia recepisse. Et hæc qui- *ratio.*
dem Chæremon. Reo b autem ex his ipsis quæ
dicta sunt amborum vanitatem apparere. Si-
quid enim veritatis subesset, impossibile erat in
tantum eos discrepare, at qui mendacia compo-
nunt. non aliorum scriptis consona scribunt, sed
quæ ipsis libet confingunt. Ille igitur regiam
cupiditatem videndi Deos, ait initium fuisse
pollutos eiiciendi. Chæremon autem suum de
Iside somnium finxit, & ille quidem Ameno-
phin dixit indixisse Regi purgationem: hic ve-
rò Phritiphautem. iam multitudinis numerus
sanè bellè congruit, ille octuaginta millia refe-
rente, hoc ducenta quinquaginta. Præterea
Manethon primū in lapidicinas eiectos pollu-
tos, deinde ad Anarim habitandam traductos,
ac reliqua Ægypto bello vexata, tum demum ac-
ciuisse dicit à Hierosolymitis auxilia: Chære-
mon, Ægypto decedentes circa Pelusium inue-

nisse trecenta octuoginta millia hominum ab Amenophi relicta, ac cum illis rursus Egyptum inuasisse: Amenophimque in Æthiopiā fugisse.

*a Manethone
in Cha-
remone hi-
storia de se-
pauia.*

Quod a verò egregium est, ne illud quidem qui-
nam & vnde erāt tam numerosus exercitus di-
xit, Egyptij ne an externi: neque causam indi-
cavit, ob quam eos Rex in Egyptum inducere
noluit, qui de leprosis & lide seminum confin-
xit. Moysi verò & Iosephum, quasi eodem tem-
pore simul expulsam Charemon adiunxit, &
quidem quatuor etatibus ante Moysen defun-
ctum, quarum sunt anni ferè centum septuagin-
ta. Quin & Rhamesse Amenophis filius, secun-
dum Manethonem quidem adolescens, bellum
administrat cum patre, & cum eodem exulat fu-
ga elapsus in Æthiopiam. Hic autem fingit eum
post patris abitum in spelunca quadam natum,
& postea pralio victorem, & Iudæos in Syriam
expellentem numero circiter CC. millia. O faci-
litatem. neque enim prius quinam erant illa
CCC. LXXX. millia dixit. neq. quomodo C. LXXX.
millia perierint, in acie ne ceciderint, an ad
Rhamessem transfugerint, quod verò maximè
mirū est, ne cognoscere quidē ex eo licet, quos-
nā vocet Iudæos, vel vtris eorū det hanc appel-
lationem: illis ne CC. L. millibus leproforum. an
his CCC. LXXX. millibus quæ circa Pelusium e-
rant. Sed stultum fortasse sit redarguere eos, qui
à semetipsis redarguti sunt. ferendum enim e-
rat utcumque, si ab aliis redarguti fuissent. His

*b Lysima-
chus a Fla-
vij arguitur.*

b addam Lysimachum, idem quidem habentem cum prædictis argumentum mendacij, verum enormitate figmenti illos vincentem. vnde apparet eum magno odio confinxisse. Dicit enim, qua tempestate Bocchoris in Egypto regnabat, populum Iudæorum, quod essent lepra, scabie, & aliis quibusdam morbis infecti, ad
tem-

templa confugisse, vt mendicato alerentur. mul-
 tis autem hominibus morbo correptis, sterilita-
 tem in Aegypto accidisse. Bocchorim verò Ae-
 gyptiorum Regem ac Ammonem, scitatum ora-
 cula de sterilitate, misisse, responsum verò à
 Deo, repurganda esse templa ab hominibus
 impuris & impiis, eie&is eis è templis in loca
 deserta. Cæterùm scabiosos ac leprosos mer-
 gendos, tanquam sole horum vitam agrè ferē-
 te: & templa expianda: atq; ita fore vt terra fru-
 ctum ferat. Bocchorim autem accepto oraculo,
 accersitisque sacerdotibus ac sacrificis iussisse
 collectis impuratis, hos militibus tradi depor-
 tandos in desertum, leprosos a verò ac imperi- a *Scabiosos*
 ginosos plumbeis laminis inuolutos in pelagus ac leprosos
 deiici, quibus submersis, reliquos congregatos *Iudæos in-*
 & in loca deserta expositos esse, vt perirēt, eos *ta* *Lysima-*
 habito concilio consultasse de seipsis: & nocte *chi opinionē*
 superueniente, accensis ignibus ac lucernis cu- *in pelagus*
 stodias agitasse; seque nocte ieinnatum, vt nu- *di&ciendos,*
 men propitium eos seruaret. Insequenti verò *aut in loca*
 luce à Mose quodam consilium datum, irent *deserta ex-*
 conferti vna via, vsque dum ad loca culta per- *ponendos.*
 ueniretur. tum præcepisse eum, ne cui in poste-
 rum beneuoli essent, vsque consilium malum
 potius quàm bonum darent, Deorùmque
 templa & altaria quotquot inuenirent euerte-
 rent, quibus b comprobatis ac destinatis. mul- b *Quando*
 titudinem iter fecisse per desertū, ac post mul- *Iudæi Iudæā*
 ta incommoda tandem ad loca culta perueni- *occupârunt,*
 tum verò & hominibus iniuriosè tractatis & fa- *& urbem*
 nis compilatis ac incensis, venisse in eam quæ *Hierosoly-*
 nunc Iudæa dicitur: conditâque ciuitate hîc ha- *ma adifican-*
 bitare, urbem verò Hierosyla. ex re nomina- *runt.*
 tam, aliquanto autem post iam auctos, viribus
 mutasse nomē vitâdi probri gratia: & urbē Hie-
 rosolyma, seipsos Hierosolymos vocasse. Hic

a Opinione
Iysimachi
depulso.

non eundem quem illi inuenit Regem, sed recentius nomen confixit: & omissio somnio ac propheta. Ægyptio ad Ammonem abiit de impetiginosis & leprosis responsum relaturus. ait enim ad templa collectam multitudinem Iudæorū, incertum leprosis ne nomen imponens, an quod solos Iudæos morbus occuparit. dicit enim populus Iudæorum. Qualis advena, an indigena? Cur^a igitur eos cum sint Ægyptij, Iudæos vocas? Quod si hospites sunt, cur vndenam sint non dicis? Quomodo autem cum Rex tam multos ex his mari merisisset, reliquos in loca deserti eiecisset, tantam multitudo superfuit? aut quomodo pertransierunt desertum, & occupauit regionem quam nunc tenemus, & condiderunt urbem, & extruxerunt templum apud omnes celebre? oportebat autem de legislatore non solum nomen dicere, sed & genus, quisnam, & ex quibus ortus. quamobrem verò tales eis inter eundem aggressus sit ferre leges, de Diis, etiam erga homines iniustas. Siue enim Ægyptij erant genere, non tam facile patrios mores mutare potuissent, siue aliunde erant, omnino aliquas habebant leges longa consuetudine obseruatas. Si igitur de expulsoribus suis iurassent, nunquam se illis fore beneuolos, rationem non absurdam habuissent. Quod si bellam internecinum aduersus vniuersos mortales susceperunt, cum essent (ut ipse ait) miseri, & omnium opis egeni, maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Ille namque etiam nomen impostum ciuitati à templorum spoliatione, præsumpsit dicere, & hoc postea fuisse mutatum. Mirum ni, quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & odiosum, ipsi verò qui fundauere urbem, ornare semetipsos etiam vocabulo credidere. His autem generosus vir præ nimia detractationis im-

impotentia non intellexit, Hierosolyma non idem voce Iudaica quod Græca significare. Quid^a ergo amplius quilibet diceret contra mendacium tam impudenter expositum? Sed quoniam congruam iam magnitudinem suscepit hic liber, aliud faciens principium, cætera præsentis operis explanare tentabo.

a Contra mendacium impudenter expositum nihil dicendum.

FLAVII IOSEPHI

DE ANTIQVITATE IV.

DEORVM CONTRA APIO-

nem Alexandrinum, ad

Epaphroditum.

LIBER II.

PRIORI quidem volumine, charissime mihi Epaphrodite, de antiquitate nostra monstraui, Phœnicum & Chædzorum, Egyptiorumq; literis satisfaciens veritati: multosq; Græcorum conscriptores adducens, & meam è diuerso disputationem aduersus Manethonem, & Chæremonem, & alios quosdam exhibui. nunc autem inchoabo reliquos arguere, qui contra nos aliqua cōscribere. Impulsus enim sum contra Apionem respondere grammaticum, si tamen assumi hoc oportet officium. Horum^b igitur, quæ ab eo conscripta sunt, alia quidem similia sunt dictis aliorum; alia valde frigida. Plurima verò quantum tantummodò de tractionem habentia, & multam (ut ita dixerim) ineruditi probationem, tanquam ab homine composita, & moribus

b Ab Apione quadam valde frigida conscripta.

prano, & totius vitæ suæ temporibus importu-
no. Quia verò multi hominum propter stulti-
tiam suam his potius sermonibus capiuntur,
quàm illis quæ multo studio conscribuntur: &
derogationibus quidem gaudent, præconiis ve-
rò mordentur, necessarium duxi ne hunc qui-
dem inscrutatum relinquere, qui nos tanquam
in iudicio criminatur, etenim hoc quoque ple-
risq; mortalium insitum video, ut gaudeat quo-
ties maledicus quispiam ipse sua mala à laceffi-
to audit. Et quidem nec orationem eius legere
facile est, neq; avertè cognoscere quid dicere
velit: sed velut in multa tumultuatione ac men-
daciorum perplexitate nunc similis supra pen-
sitationis de maiorum nostrorū ex Aegypto migra-
tione affert: nunc incolas Alexandriae Iudæos
calumniatur: insuperque de sacris templi no-
stri ceremoniis atque aliis ritibus nostris
accusationē admiscet. Patres igitur nostros nec
Aegyptios genere fuisse, neq; ob labem corpo-
rū aut similem aliam calamitatem inde pulsos,
nō mediocriter solum, sed penè ultra modum,
superius à me declaratum existimo: ceterum

*a Apion de quæ his adiungit Apion, compendio memora-
Mose & gē- bo. Dicit enim in tertio rerum Aegyptiacarū
te Iudæica. hæc: Moses, ut accepi à grandioribus natu Aegy-
ptiis, Heliopolitanus erat, qui patriis institutus
moribus, subdiales preces ad septa qualia
ciuitas habebat, reduxit, ad subsolanum au-
tem omnia conuertebat: ita enim Heliopolis
fita est: pro obeliscis verò statuit columnas, sub
quibus ceu pelvis forma exprimebatur: umbra
verò in eam incidens, ut pote per sudum, eun-
dem semper cum sole cursum circumvolue-
bat. Atque huiusmodi est admiranda illa hu-
ius grammatici phrasis. Mendacium *b* verò eius
non tam nostris verbis evidenter eoarguitur,
quàm*

*b Apionis
de Mose &
templa Iu-
dæico men-
dacium eo-
arguitur.*

quàm Moseos operibus: neque enim cum primum tabernaculum Deo construeret, aut ipse ullam talem formam ei indidit, aut posteros facere praecepit: atq. is qui postea templum Hierosolymis construxit Solomon, omni tali curiositate abstinuit, qualem confinxit Apion. Accepisse autem se dicit à maioribus natu Mosen Heliopolitarum: scilicet ipse iunior, sed his fidem habens, qui per ætatem illum familiariter nouerat. Et de Homero quidem poeta, quamuis grammaticus, non posset quænam eius sit patria certò affirmare, neque de Pythagora tantum non heri nudiusve tertius nato: de Mose vero tam multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens seniorum relationi: unde manifestè illum mentiri apparet. *a Temporum ratio apud historiographos inæqualis.* Quin & temporum ratio, quibus Mosen ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, bellè concinit iuxta grammaticum hunc diligentissimum. Manethon enim regnante Tethmesi Iudæos dicit ex Agypto discessisse annis 393. antequam Danaus apud Argos exularet. Lysimachus autem tempore Bocchoris Regis, hoc est, ante annos 1700. Molon verò & alij quidam, ut cuique visum est. At verò Apion cæteris fide dignior, exactè illud exitum definiuit septima Olympiade, & huius anno primo: quo, ut ait, Pœni Carthaginem cōdiderunt. Carthaginis autem mentionem adiecit, rarus argumentum id veritatis se habiturum euidētissimum: nec animaduertit à semetipso adductum quo coargueretur. sibi enim de hac colonia monumentis Phœnicum credendum est, in illis Hirā Rex traditur antiquior Carthagine condita annis plus quàm 150. de quo superius ex Phœnicum commentariis probaui, quod Solomoni templi Hierosolymitani conditori amicus fuerit, & multa ad templi fabricam

b Hiram & Solomon non amici, de qua supra libro 1. contra Apionem in principio.

contulerit. Salomon verò ædificauit templum post Iudæorum discessum ex Ægypto annis 612. Porro numerum pulforum eundem quem Lyfimachus commentus (ait enim 100. & 10. eorum fuisse millia) miram quandam & credibilem reddit causam, cur sabbatum nominatum sit. Exaëto enim (inquit) sex dierum itinere, inguinum vlceribus affecti sunt: & hac de causa septima die quieuerunt: incolumes constituti in regione quæ nunc Iudæa vocatur. & appellauerunt eam diem sabbatum, seruata Ægyptiorum voce. nam a inguinis morbum Ægyptij vocant sabbatosim. An non igitur vel deridenda hæc nugacitas, vel contrà odio habenda talis in scribendo impudentia? Apparet enim quòd omnes inguinibus laborauerint, hominum millia centū & decem. Atqui si erant cæci & claudi & morbidī, quales fuisse Apion ait, ne vnus quidem diei iter progredi potuissent: sin autem poterant per magnam solitudinem proficisci, prætereaq. sibi obistentes vincere populariter repugnando, nequaquam vniuersi post sextam diem inguinum morbo correpti fuissent. Neque enim naturaliter tale quippiam euenire iter agentibus necesse est, sed plurimorum milium exercitus definita semper itinera peragunt: neque temerè ita accidisse verisimile videtur. est enim omnino absurdum. At b verò mirificus hic Apion sex quidem diebus eos peruenisse in Iudæam prædixit: rursus autem Moysen conscenso monte, qui Ægyptum inter & Arabiam situs est, nomine Sinæus, quadraginta dieb. delituisse dicit, indeq. descendentem Iudæis leges dedisse. atqui quomodo possibile est, eosdem & quadraginta dies in deserto ac inaquoso loco manere, & quod in medio spatium est, id totū sex diebus pertransire? Sabbathi verò appellatio-

a Inguinis
morbum Ægyptij
sabbatosim vo-
cant.

b Depulso
figmenti Apionis de sex
dierum itinere.

tionis grammatica ratio, quam adfert multam
 impudentiam præ se fert, vel certè magnam im-
 peritiâ. Nam hæ voces Sabbo & Sabbatum, in-
 ter se maximè differunt. Sabbatum enim secun-
 dum Iudæos quies est ab omni opere. Sabbo ve-
 rò, ut ille affirmat, Ægyptiis inguinum morbum
 significat. Tales quidam de Mose & Iudæorum
 ex Ægypto profectioe Ægyptius Apion novi-
 tates hñxit, præter aliorum commentus auto-
 ritatem. Et a quid mirum si de nostris mentitur
 patribus? quandoquidem de se ipso contra mè-
 titus est: & natus in Oasi Ægypti, primas iste Æ-
 gyptiorum existimatus, veram quidem patriam
 & genus suum abiuravit: Alexandrinum autem
 se mentitus, confirmat generis sui prauitatem.
 Merito igitur quos odit & conuitiis infectatur,
 eos Ægyptios appellat: nisi enim pessimos esse
 existimaret Ægyptios, semet ex eorum genere
 haud eximeret: quandoquidem qui se de cele-
 britate patriæ iactant, honorificum quidem du-
 cunt ab ea denominari, coarguunt verò eos, qui
 præter ius in eandem sese ingerere conantur.
 Erga nos autem alterutro modo affecti sunt Æ-
 gyptij: aut enim ceu gloriabundi cognatos se si-
 mulât, aut participes nos infamiz suæ coeptât.
 At b præclarus iste Apibz videtur contumelio-
 sum nostrum infestationem, quasi mercedem
 voluisse reddere Alexandrinis: pro data sibi ci-
 uitate: sciensque eorum cum habitatoribus A-
 lexandriæ Iudæis similitudinem, proposuit quidē
 illis conuicium facere, vnâ tamen comprehen-
 dit reliquos quoq. vniuersos, utrobique impuden-
 ter mentiens. Videamus igitur, quænam sint illa
 gravia & non ferenda, de quibus habitatores
 Alexandriæ Iudæos accusat. Venientes, inquit, è
 Syria, sedes fixerunt ad importuosum mare, vn-
 darum vicini assultibus. Ergo si locus opprobriū

a Apion vo-
 ram patriâ
 b genus
 suum abin-
 rat.

b Apion cō-
 tumeliosam
 Iudæorum
 infestatio-
 nem, quasi
 mercedem
 Alexandri-
 nis reddere
 voluisse vi-
 detur.

a *Alexan-
dria pars o-
ra mariti-
ma.*

b *Iura &
libertates
Iudeorum.*

habet non quidem patriæ suæ, sed tamen quam patriam dicit, Alexandriæ cōiiciatur. Illius enim & maritima ora pars est, ut omnes confirmant ad inhabitandum optima, quam si Iudæi per vim occupauerunt, ita ut ne post quidē eicerentur, fortitudinis eorū argumētum est. Verum Alexander eis locum ad incolendū dedit, & parem cum ipsis à Macedonibus honorē consecuti sunt. Nescio autem quid dicturus fuerit Apion, si circa Necropolim habitassent, ac non circa Regiam sedes posuissent, & hodie quoque eorum tribus appellaretur Macedones. Igitur si legit epistolas Alexandri Regis, Ptolemæiq. Lagi ac successorum illius Egypti Regum, & colūnam stantem Alexandriæ ac b iura continērem quæ Cæsar magnus Iudæis concessit: hæc inquit, si sciens, contraria scribere ausus est, malus erat: sin autem nihil horum nouit, indoctus. Illud quoq. quod se mirari dicit, quod cū Iudæi esset, Alexandrini vocati sunt, similis inscientiæ est. Omnes etenim qui ad coloniam aliquam deuocantur, et si plurimum ab alterutris genere differant, à conditoribus appellationem accipiunt. Et quid opus est de aliis dicere? nostrorum enim ipsorum hi, qui Antiochiam inhabitant, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit conditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso commorantur, & alia Ionia cum ciuib. exinde natis eandem appellationē habent, hæc præbentib. eis regni successoribus. Romanorum vero clementia, cunctis non paruum donum appellationis suæ concessit, nō solum viris singulis, sed etiam maximis gentibus in communi. Hispani deniq. antiqui, & Tyrrheni, & Sabini, Romani vocantur. Si verò hunc modum aufert communis ciuitatis Apion, desinat semetipsum Alexandrinum dicere. Natus enim in intima

Ægypto

Ægypto quomodo erit Alexandrinus, iure ciuitatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato? cum solis Ægyptiis nunc orbis domini Romani, participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse videantur. Hic autem præclarus dignitates quas ipse impetrare prohibetur adipisci non valens, calumniari conatur eos qui hæc iustissime percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis quam studiosè ædificabat ^a Alexander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex virtute, ac fide dignos inueniens hoc præconium nostris exhibuit, cum gentem nostram studeret non mediocriter honorare. Ait enim Hecæus, quia propter mansuetudinē atq. fidem, quam ei præbuere Iudæi, Samariam regionem adiecit, ut eam sine tributis haberet. Similiter quoq. sensit post Alexandrū etiam ^b Ptolemæus Lagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Ægyptiaca eis castra commisit, arbitratus fide simul eorum & fortitudine conseruanda: & in Cyrene credens se iustissime regnaturum, & in aliis Libyæ ciuitatibus, ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post ^c hunc autē Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, non solum si qui fuere captiui apud eos nostrorum, omnes absoluit, sed pecunias eis sæpius condonauit: & (quod maximum est) desiderauit agnoscere nostras leges, & sacrarum scripturarum volumina concupiuit: misitq. ^d rogans destinati viros qui ei interpretarentur legē: & ut hæc apprimè conscriberentur, diligentiam hanc commisit non quibuscunq. viris, sed Demetrium Phalereum, & Andream, & Aristen, quorū eruditione sui seculi Demetrius facile princeps erat, alij verò habebant custodiam corporis sibi creditam, huic curæ præfecit. Non enim leges, & patrum nostrorum

a Alexander.

b 1. Ptolemæus Lagi.

c 2. Ptolemæus Philadelphus.

d Septuaginta interpretes.

philosophiam discere concupisceret, si his vten-
tes despiceret & non potius valde mirareretur.
Apion autem penè omnes in ordine successo-
res eius Macedonum Reges ignoravit habuisse
erga nos præcipuum familiaritatis affectû. Ter-
tius^a namque Ptolemæus, qui vocatur Euerge-
tes, fortiter obtinens Syriam vniuersam, non
Diis Egyptiacis pro victoria solennitates grati-
ficas immolauit: sed veniēs ad Hierosolymam,
multas hostias sicut nostri moris est, Deo sa-
crificauit, dignissimâque dicauit ornamenta vi-
ctoriæ. Philometor^b autem Ptolemæus, & eius
vxor Cleopatra, omne regnum commiserunt Iu-
dæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Do-
sitheus Iudæi: quorum nominibus derogat A-
pion, cum debuisset opera eorum potius mira-
ri, & gratias agere, quoniam liberauere Alexan-
driam, cuius ciuis videri vult. Nam dum rebel-
lio surrexisset in Cleopatræ regno, & pericu-
lum pessimæ perditionis instaret, istorum labo-
re ciuitas intestinis præliis est erepta. Sed po-
stea, inquit, Onias ad urbem deduxit exercitum
paruum, cum esset illic Thermus præsens Ro-
manorum legatus: quod (vt ita dicam) rectè at-
que iustè factum est. Ptolemæus enim qui co-
gnominatus est Physcon, moriente suo patre
Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene,
volens Reginam Cleopatram expellere, &
filios Regis, vt ipse regnum iniustè sibi met ap-
plicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum
bellum pro Cleopatra suscepit: & fidem quam
habuit circa Reges, nequaquam in necessitate
deseruit. Testis autem Deus iustitiæ eius ma-
nifestus apparuit. Nam^c Physcon Ptolemæus
cum aduersum exercitum quidem Oniæ pugna-
re præsumeret, omnes verò Iudæos in ciuitate
positos cum filiis & vxoribus capiens, nudos
arq;

a 3. Ptole-
mam Euer-
getes.

b 4. Ptole-
mam Philo-
metor.

c 5. Ptole-
mam Phys-
con in Iu-
dæos grassa-
us desinit.

atque vinētos elephantis subiecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiā bestias ipsas inebriasset, in contrarium quæ præparauerat, euenerē. Elephanti enim relinquentes sibi appositos ludzōs, impetu factō super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina verō sua charissima, quam alij quidem Ithacam, alij verō Hirenen denominant, supplicante ne tantam impietatem perageret, & concessit, & ex his quæ egerat vel acturus erat pœnitentiam egit. Vnde rectē hanc diem ludæi Alexandriæ constituti, eo quod apertē à Deo salutem promeruere, celebrare noscentur. Apion autem omnium calumniator, etiā propter bellum aduersus Physiconem gestum, ludzōs accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiā vi-^a *De Cleo-*
patra vlti-
ma Alexā-
drinorū Re-
gina, cuiusq;
sceleribus.
 citæ Cleopatæ Reginæ Alexandrinorum me-
 minit, veluti nobis impropers, quoniam cir-
 ca nos fuit ingrata: & non potius illam redar-
 guere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ &
 malorum operum defuit: vel circa generis ne-
 cessarios, vel circa maritos suos, qui etiā dile-
 xerint eam, vel in communi contra Romanos
 omnes, & benefactores suos imperatores: quæ
 etiā sororem Arsinoen occidit in templo, ni-
 hil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem
 insidiis: paternōsq; Deos, & sepulcra prægeni-
 torum depopulata est. Percipiēsq; regnum à
 primo Cæsare, eius filio & successori, rebellare
 præsumpsit, Antoniūmq; ^b *Antoniū*
 corrumpens amato-
 riis rebus, patriæ inimicū fecit, & infidelē cir-
 ca suos amicos instituit, alios quidē genere re-
 galli spoliāns, alios autem demens ad mala ge-
 rendā cōpellēs. Sed quid oportet amplius dici,

eum illum ipsum in navali certamine relin-
quens, id est, maritū & parentem communium
friorum, tradere cum exercitu principatum, &
se sequi coegit? Nouissimè verò Alexandria à
Cæsare capta, ad hoc usque perducta est, ut sal-
tem hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa ma-
nu sua Iudæos perimere: eo quòd circa omnes
crudelis & infidelis extaret. Putasne gloriandū
nobis non esse, si que madmodum dicit Apion,
famis tempore Iudæis triticum non esse mensā
Sed illa quidem pœnam subiit competentem.
Nos autem maximo Cæsare utimur teste auxi-
lij, atque fidei quam circa eum contra Ægy-
ptios gessimus: necnon & senatu ciūsque con-
sultis, & epistolis Cæsaris Angusti, quibus no-
stra merita comprobantur. Has literas Apiones
oportebat inspicere, & secundum genera ex-
minare testimonia sub Alexandro facta, & om-
nibus Ptolemæis, & quæ à senatu constituta
sunt, necnon & maximis Romanis imperatorib.
Si verò Germanicus frumenta cunctis in Ale-
xandria commorantibus metiri non potuit, hoc
indiciū est sterilitatis ac penuriæ frumento-
rum, non accusatio Iudæorum. Quid enim fer-
tiant omnes imperatores de Iudæis in Alexan-
dria commorantibus, palam est. nam admini-
stratio tritici nihilo magis ab eis, quàm ab aliis
Alexandrinis translata est. Maximam ^a verò e-
fidem olim à Regibus datam conseruauere, il-
lud est, fluminis custodiam, totiusque custodiam, ne-
quaquam his rebus indignos esse iudicātes. Sed
super hoc, quomodo ergo, inquit, si sunt ciues,
eosdem Deos, quos Alexandrini, nō colunt? Cui
respondeo. Quomodo etiam cum vos sitis Ægy-
ptij, inter alterutros prælio magno & sine fæ-
dere de religione contenditis? aut certè pro-
pterea non vos omnes dicimus Ægyptios, &
neque

*a Iudæi fi-
dem eis olim
à Regibus da-
tam conser-
uauere.*

neque communiter homines, quoniam a. be-
 stias aduersantes naturę colitis, multa diligentia
 nutrientes? cum genus utique nostrorum vnum
 atque idem esse videatur. Si b autem in vobis
 Egyptiis tantę differentię opinionum sunt, b Disordinis
 quid miraris super his qui aliunde in Alexan-
 driam aduenerunt, si legibus à principio consti-
 tutis, circa talia permanere? Is c autem seditio-
 nis causas nobis apponit: qui si cum veritate ob
 hoc accusat Iudęos in Alexandria constitutos, c Seditionis
 cur omnes non culpare possit, eo quod nosca-
 mur habere concordiam? Porro etiam seditio-
 nis autores, quilibet inueniet Apionis similes A-
 lexandrinorum fuisse ciues. Donec enim Gręci
 fuere & Macedones hanc ciuitatem habentes,
 nullam seditionem aduersus non gessere, sed
 antiquis cessere solennitatibus. Cum verò mul-
 tudo Egyptiorum creuisset inter eos, propter
 confusiones temporum, etiam hoc opus sem-
 per est additum. Nostrum verò genus perman-
 sit purum. Ipsi d igitur molestię huius fuisse
 principium, nequaquam populo Macedoni-
 cam habente constantiam, neque prudentiam
 Gręcam: sed cunctis scilicet utentibus malis
 moribus Egyptiorum, & antiquas inimicitias
 aduersum nos exercentibus. E diuerso nãm-
 que factum est quod nobis impropere prę-
 sumunt. nam cum plurimi eorum non oppor-
 tunè ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos
 vocant eos qui hoc priuilegium ad omnes
 impetrasse noscuntur. Nam Egyptiis neque
 Regum quisquam videtur ius ciuitatis fuisse
 largitus: neque nunc quilibet imperatorum.
 Nos autem Alexander quidem introduxit, Re-
 ges autem auxere. Romani verò semper custo-
 dire dignati sunt. Itaque derogare nobis A-
 pion voluit, quia imperatorum non statuamus

a. Egypti
 bestias natu-
 ra repugnā-
 tes colunt.

b. Disordinis
 Iudęorū
 cinium. Ale-
 xandrinorū
 in religione.

c. Seditionis
 Alexandria
 causa.

d. Depu'se
 argumenti
 Apionis, Iu-
 dęos seditio-
 nis. Alexan-
 dria causā
 entis fuisse.

*a Romanorum
erga Iudaeos
magnanimi-
tatem.*

imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Apionis indigentibus: cum ^a potius debuerit admirari magnanimitatem modestiamque Romanorum, quoniam subiectos non con-
gunt patria iura transcendere: sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pium atque legi-
timum est. Non enim hono- bus gratiam ha-
bent, qui ex necessitate & violentia conferun-
tur. Graecis itaque & aliis quibusdam bonum
esse creditur imagines instituire. Denique &
patrum & vxorum filiorumque figuras depin-
gentes exultant, quidam verò etiam nihil sibi
competentium sumunt imagines. alij verò &
seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mi-
rum est, si etiam principibus ac dominis hunc
honorem præbere videantur? Porro autem le-
gislator, non quasi prophæans Romanorum
potentiam non honorandum, sed tanquã cau-
sam neque Deo, neque hominibus vtilem de-
spiciens, & quoniam totius animati, multo ma-
gis Dei inanimati, probatur hoc inferius, inter-

*b Iudaei prae-
sum nullas i-
magine fer-
runt.*

*c Quomodo
Imperatores
& magistra-
tus colendi.*

dixit ^b imagines fabricare. aliis ^c autem hono-
ribus post Deum colendos non prohibuit vi-
ros bonos, quibus nos & imperatores & popu-
lum Rom. dignitatibus ampliamus. Facimus
autem pro eis continua sacrificia: & non solum
quotidianis diebus ex impensa communi om-
nium Iudaeorum talia celebramus: verum cum
nullas alias hostias ex communi, neque pro fi-
liis peragamus, solis imperatoribus hunc hono-
rem præcipuum pariter exhibemus, quem ho-
minum nulli persoluimus. Hæc itaque commu-
niter satisfactio posita sit aduersus Apionem
pro his quæ de Alexandria dicta sunt. Admi-
tor ^d autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomi-
tem præbuere, id est, Posidonium & Appol-
onium Molonis: quoniam accusant quidẽ nos,
quare

*d Mendacem
à Posidonio
& Appol-
onio in Iu-
daeos confi-
di relictis.*

quare nos eosdem Deos cum aliis non colimus: mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incongruas, non se putant impiè agere: cum sit valde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente, In hoc enim sacrario Apion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudæos, & eum colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse de palatium, dum Antiochus Epiphanes & exsoliaffet templum, & illud caput inuenisset ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad ^a *Responsio* hoc igitur primum quidem respondeo, quoniā *ad obiect. o-* Ægyptius vel si aliquid tale apud nos fuisset, *nom de asini* nequaquam debuerat increpare, cum nō sit de *capite,* terrior asinus furonibus & hircis & aliis, qui sunt apud eos Dij. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur iisdem, in quibus sine fine consistimus. Et cū varij casus nostram civitatem, sicut etiam aliorum vexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinius Crassus, & ad nouissimum Titus Caesar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenire: sed purissimam pietatem, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia verò Antiochus neque iustam fecit templi depredationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignū derisione illic inuenit, multi & digni conscriptores super hoc quoq. testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum.

œdera Iudæorum, & spoliasse templum auro
argentoque plenum. Hæc igitur Apion debuit
respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, &
impudentiâ canis, qui ad ipsos assolet coli: ne-
que enim extrinsecus alia ratiocinatione men-
titus est. Nos itaque asinis neque honorem ne-
que potestatem aliquam damus, sicut Ægyptij
crocodilis & aspidibus: quando eos qui ab istis
mordentur, & à crocodilis rapiuntur, felices &

a Asini a-
pud Iudæos
aliósque sa-
pientes vi-
ror qui di-
cantur.

Deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos a-
sini, quod apud alios sapientes viros, onera si-
bimet imposita sustinentes. Et si ad areas acce-
dentes comedant, aut proposita non adim-
pleant, multas valde plagas accipiunt, quippe o-
peribus & ad agriculturam rebus necessariis
ministrantes. sed aut omnium rudissimus fuit
Apion ad componendum verba fallacia, aut
certè ex rebus initia sumens, hæc implere non
valuit, quando nulla potest contra nos blasphe-
mia provenire. Alteram verò fabulam, de ro-
gatione nostra plenam, de Græcis apposuit: de
quo hoc dicere sat erit, quoniam quid de pieta-
te loqui præsumunt, oportet eos non ignorare
minus esse immundum, per templa transire,
quàm sacerdotibus scelestâ verba confingere.

b Historio-
graphi qui-
dam perfidi-
am ac sa-
crilegiû. An-
tiochi rege-
re conantur.

Isti b verò magis studuere defendere sacrilegû
Regem, quàm iusta & veracia de nostris & de
templo conscribere. Volentes enim Antiocho
gratificari & perfidiam ac sacrilegium eius te-
gere, quo circa gentem nostram est vsus pro-
pter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis
etiam quæ in futuris essent, mentiri sunt. Pro-
pheta verò aliorum factus est Apion, & dixit
Antiochum in templo inuenisse lectum, & ho-
minem in eo iacentem, & appositam ei mensu-
lam maritimis terrenisque volatilium dapibus
plenam, & quòd obstupuisset his homo. illum

verò

verò mox adorasse Regis ingressum, tanquam maximam sibi opem præbituri. ac procidentem ad eius genua, extensa dextera poposcisse libertatem: & iubente Rege ut consideret, & diceret quis esset, vel cur ibidem habitaret, vel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. Ait, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret provinciam parandi victus causa, correptum se subito ab alienigenis hominibus, atque deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cuncta dapium apparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia visa attulisse letitiam: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinū, eūque annuo tempore saginare, & deductum ad quandam sylvam, occidere quidem eum hominem, eiusque corpus sacrificare secundum suas solennitates, & gustare ex eius visceribus, & iniurandum facere in immolatione Græci, ut inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam fornax reliqua hominis percunctis abicere. Deinde refert eum dixisse, paucos iam dies debitos sibi met superesse, atque rogasse, ut reueritus Græcorum Deos, & superans in suo sanguine insidias Iudæorum, de malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nō enim præsumpsit aliquid tale,

a Iudæis
quotannis ho-
minem Græ-
cum immo-
lare debere.

ut ad templum accederet : sed sic inuenit non sperant. Fuit ergo voluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine Deo, quicquid iussit mendacij superfluitas, quàm ex ipsa re cognoscere valde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime aduersus Ægyptios & plurimos alios. Cuius enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? ut aduersus solos Græcos renouata coniuratione per effusionem sanguinis ageremus : vel quomodo possibile est, ut ad hostias omnes Iudæi colligerentur, & tantis millibus ad gustandum viscera illa sufficerent, sicut ait Apion? vel cur inuentum hominem quicumque fuit (nomen enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam Rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere verò contra Iudæorum odium, auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim non verbis, sed operibus decet arguere. Sciunt^a igitur omnes, qui videre constructionem templi nostri, qualis fuerit, & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentia fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tantummodo menstruatae transire prohibebantur. In secundam verò porticum cuncti Iudæi ingrediebantur: eorumque coniuges cum essent ab omni pollutione munda. In tertiâ, masculi Iudæorum mundi existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum verò soli principes sacerdotum, propria stola circumamicti. **Tanta verò est circa omnia prouidentia pietatis,**

*a Templi
porticus de-
scriptio.*

ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Manè etenim aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dū clauderetur templū. deniq; ne vas quidem aliquod portari licet in templū, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulū, candelabrum, quæ omnia & in lege conscripta sunt. Etenim ^a nihil amplius neq; ^a *Qua in iō*
 mysteriorum aliquorum ineffabiliū agitur, ne- ^b *plo posita*
 que intrus villa epulatio administratur. Hæc e- ^c *fuerint.*
 nim quæ prædicta sunt, habent totius populi tes-
 timoniū manifestum, rationemq; gestorum. Li-
 cet ^b enim sint tribus quatuor sacerdotum, &
 harum trium singule habeant hominum plus
 quàm quinq; millia, sit tamen observatio parti-
 culariter per dies certos: & his transactis, alij
 succedentes ad sacrificia veniunt: & cōgregati
 in templum mediante die à præcedentibus el-
 ues templi & ad numerū omnia vasa percipiūt,
 nulla re quæ ad cibū aut potū attineat in tem-
 plum delata. Talia namq; etiam ad altaria offer-
 re prohibitum est, præter illa quæ ad sacrificia
 præparantur. Quid ergo Apionem dicimus, nihil
 horum examinantē, verba incredula protulisse?
 Sed turpe est, historiz veram noticiam si pro-
 ferre grammaticus non possit. Et sciens templi
 nostri pietatem, hanc quidem prætermisit. Ho-
 minis autē Græci comprehensionē fluxit, & pa-
 bulum ineffabile, & ciborū opulentissimam cla-
 ritatem: & peruios ingredientes, ubi nec nobi-
 lissimos Iudæorum licet intrare, nisi fuerint sa-
 cerdotes. Hæc ergo pessima est impietas, atque
 mendacium spontaneum, ad eorum seductionē,
 qui noluerunt discutere veritatem. Per ea siqui-
 dem mala ineffabilia, quæ prædicta sunt, nobis
 detrahare tentauere. Rursūque tanquam piis-
 simus deridet, adiiciens fabulæ inania facta,

*b Sacerdotū
tribus qua-
tuor, quarū
singula plus
quàm quin-
que millia
hominum
habent.*

a Alia A. Ait ^a enim illum retulisse, dum bellū Iudæi oñ-
pionis de Za. tra Idumæos haberēe longo quodam tempore,
bido fabu'a. ex aliqua ciuitate Idumæorum qui in ea Apol-
 linē colebat venisse ad Iudæos, cuius hominis
 nomen dicitur Zabidus: deinde eis promississe
 traditurum se eis Apollinem Deum Dorensiū:
 venturūq; illum ad nostrum templū, si omnes
 ascenderent, & adducerent omnem multitudi-
 nē Iudæorū. Zabidam verò fecisse quoddā ma-
 chinamentum ligneū, & circumposuisse sibi, &
 in eo tres ordines infixisse lucernarū, & ita am-
 bulasse, vt procul stantibus appareret, quasi stel-
 la per terram iter agens. Porro Iudæos inopina-
 bili visione obstupuisse, & longē constitutos te-
 nuisse silentium. Zabidū verò multa quiete ad
 templum venisse, & aureū detraxisse asini caput
 (sic enim vrbane conscribit) & rursus Dorā ve-
 lociter aduenisse. Agitur & nos dicere possumus,
 quia asinum, hoc est, semetipsum Apion grauat,
 & facit stultitia simul & mendaciis onerātū. Lo-
 ca namq; quæ nō sunt, cōscribit: & ciuitates ne-
 sciens transfert. Idumæa enim provinciæ nostræ
 cōfinis est, posita iuxta Gazā, & nulla ciuitas ha-
 tus Dora nuncupatur. In ^b Phœnicie verò iuxta
b Dora Pha montē Carmelū Dora ciuitas appellatur, in nul-
nicia ciuitas lo cōcordans Apionis oblocutionibus. Quatuor
c non Idu- enim dierū itinere procul est à Iudæa. Cur ita-
ma. que nos rursus accusat, eo quod non habeamus
 communes cum aliis Deos, si sic facile credidere
 patres nostrī ad se venturum Apollinem, & cū
 stellis eum ambulare super terrā putauere? Lu-
 cernam enim prius nunquā videre scilicet, qui
 tot & tanta concelebrāt candelabra. Sed nec a-
 liquis ei ambulātī per provinciā ex tantis milli-
 bus obuiavit. Desolatos etiam vicos custodibus
 cōperit, & hoc tempore belli. Cetera iam relin-
 quo. Ianuæ ^c verò templi altitudine quidem
 erant

erant cubitorum LX. latitudine verò XX. omnes
 deauratae, & penè auro puro cōfectae. Has clau-
 debant nō minns quā viri ducenti diebus sin-
 gulis: & relinquere eas apertas, nefandū nimis
 erat. facillē igitur eas lucernifer ille aperuisse
 creditur, qui solus etiā habuisse asini caput æsti-
 mabatur: quapropter dubium est, utrū hoc ca-
 put Zabidus denuō reuocauit: an certē sumens
 Apion, introduxit in templum, vt Antiochus in-
 uenirer, vt secundo Apioni aliquam mentiendi
 daret occasionem. Mentitur autē & de Iuramē-
 to, quōd iuremus per Deum factorē cœli & ter-
 ræ & maris, nulli Iudæos fautores alienigenæ, &
 maximē Græcis. Oportebat autem mentientem
 absolūtē dicere, nulli fautores alienigenæ, &
 magis Ægyptiis: siq̃ etenim ab initio poterant e-
 ius signa de iureiurando congruere, si ab Æ-
 gyptiis utiq; partes nōstri non propter maligni-
 tatē suam, sed propter calamitates expulsi sunt.
 A. Græcis autem plus locis quam studiis sumus
 abiuncti, ita vt nullē inter nos & illos inimicitie
 & æmulationes esse noscantur. Et diuerso nāq;
 multos eorum ad nostras leges cōrigit accessis-
 se, quorum quidam permansere, quidā verò per-
 durare nō ferentes, denuō recessere. Hoc tamē
 iusiurandum nūquam se quisquam audisse me-
 minit apud nos habitum, sed solus Apion (vt vi-
 detur) audiuit. Ipse namq; id composuit. Magna
 ergo admiratione eximia Apionis prudentia,
 vel ob hoc quōd mox dicetur, digna est. Hoc
 enim esse affirmat indicium, quia neq; legibus
 iustis vtamur, nec Deum colamus vt conuenit,
 quōd diuersis gentib. seruiamus, & calamitates
 quasdā circa ciuitatem sustineamus, cūm utique
 principalis ciuitas Romanorū sit, cuius ciues so-
 li ab initio regnare atq. non seruire consueue-
 rint. Quis etenim horū magnanimitati valeat ob

a Mendacij
 de iuramen-
 to depulso.

b Apion Iu-
 den serui-
 tutem en-
 probat.

sistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Apion locutus est, quando paucis contigit in principatu continuè præsidere, & non rursus aliis facta mutatione succedere. Plurimæ namq; gentes aliis obedire coactæ sunt: soli autem Ægyptij, eo quod refugiant (sicut aiunt) in eorum provinciam Dijs, atq; saluentur mirantes in effigies bestiarum honorem præcipuum inveniunt, ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamq; tenuere: qui scilicet unam diem ex quo totius seculi non habuere libertatem, neque apud indigenas dominos, neq. apud externos. Nam quemadmodum eis visi sint Persæ, non semel solummodo, sed frequenter vastantes vrbes, templa euerrentes, putatos apud eos interficientes Deos, improperare non studeo. Non enim convenit stultitiam nos indocti Apionis imitari: qui neq; casus Atheniensium, neque Lacedæmoniorum animo suo concepit, quorum hos quidem fortissimos, illos religiosissimos, omnes affirmat. Taceo Reges pietate celebres, inter quos Cræsum quàm diuersis vitæ sunt calamitatibus sauciari. Taceo incensam Atheniensium arcem, templum Ephesinum & Delphicum, aliæque multa: hic nemo calamitatem passus, sed potius inferentibus intulit improperia. Novus autem accusator nostrorum Apion inventus est, malorum suorum apud Ægyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quæ refert fabula Regem fuisse Ægypti, ut creditur, excavit. Veruntamen & possumus & nos dicere nostros Reges David & Solomonem, qui multas subdidere gentes. Sed de his modo superlegendum est: quæ verò cunctis nota sunt, Apion modis omnibus ignoravit: quoniam Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Ægyptij quidem servire, nihil differet a famulis. Nos

autem

a David
& Solomone
in potantia.

autem liberi consistentes, etiam ciuitatū in circuitu positarum, tenuimus principatū annis viginti & centum, vsq; ad Pompeium Magnum. Et dum vniversi Reges sunt expugnati à Romanis, omnium soli propter fidem suam maiores nostri & socij & amici fuere. Sed viros mirabiles non præbuimus, velut quarundam artium inuentores, & sapientia præcellentes: & inter hos enumerat Socratem, & Zenonē, & Cleanthē, & alios huiusmodi. Deinde ^a quod potius est mirandū, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriam, quia ciuem talem habere meruit, quod ritē facit. Oportebat enim vt ipse sui testis existeret, qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse videbatur, & vita verbōq; corruptus. Quapropter rectē quilibet Alexandria cōdolebit, si super isto aliquid magni sapuerit. De viris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiores, sciunt qui voluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua verò quæ in accusatione conscripta sunt, dignum erat fortē sine satisfactione relinquere, vt ipse sui potius & aliorum Egyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia consueta sacrificemus, & non vescamur carnibus suillis: sed & circumcisionem genitalium vehementer irridet. De nostrorum quidē animalium peremprione, cōmunio nobis est cum aliis hominibus vniversis. Apion autem sacrificantes nos redarguens, indicat se seipsum genere esse Egyptiū. Non enim Græcus si esset aut Macedo, hoc molestē ferret. Isti enim vouent sacrificare hecatōbas suis Diis, & Sacerdotibus vtuntur ad epulas. Quæ cum ita sint, non propterea contigit mundum animalibus desolari, quod Apion expauit. Qui tamen si solennitates Egyptiorum sequeretur, mundus desertus quidē esset homini-

*a Apion se-
ipsum lau-
dat & ma-
gnificat.*

*b Cur Indai
animalia cō-
suea sacrifici-
ant, nec sag-
nibus suillis
vescantur.*

bus, ferocissimis autem bestiis impleretur: quas isti iudicantes Deos, diligenter nutriunt, quod si quis eum consuleret, quos putaret omnium Ægyptiorum esse sapientes atque Deicolas, sacerdotes sine dubio fateretur. Hęc enim duo dicunt sibi met ab initio à Regibus esse præcepta, ut Deos colant, & sapientiam diligāt: quod illi

*a Ægyptio-
rum sacerdo-
tes circumci-
duntur, & à
porcinis car-
nibus absti-
nent.*

facere præcipue iudicantur: qui & tamē & circumciduntur omnes, & à porcinis abstinent carnibus. Sed neque ullus alter Ægyptiorum cum eis

*b Mors A-
pionis.*

Diis sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Apion quando pro Ægyptiis nostras detractio- nes cōponens, illos videtur potius accusare: qui non solum vivuntur solennitatibus, quas in nobis culpatur iste: sed etiam alios circumcidi docēt, sicuti dixit Herodotus. Vnde rectē mihi videtur Apion, propter patriæ suæ leges pœnas dedisse blasphemiz. Etenim & necessario circumciso circa genitalia vulnera ei facta nihil profuerunt, putrefactis in magnis doloribus expiravit. Oportet enim bene sapientes in legibus propriis circa pietatem integrè permanere, & aliorum minimè carpere. Iste verò suas quidem leges effugit, de nostris verò mentitus est. His itaque terminus vitæ fuit Apionis. Sed & no-

*c Mosis con-
tra Apollo-
nium & Ly-
simachum
defensio.*

ster hic iam finem liber accipiet. Quoniam & ve-
rò & Apollonius Molon, & Lyfimachus, & alij quidam, tam per ignorantiam quàm per insaniā de legislatore nostro Mose, & legibus verba protulere, nec iusta nec vera: dum illę quidē velut Mago atque fallaci derogant, leges autem malitiæ apud nos nulliusque virtutis affirmant esse doctores, volo breviter & de omni cōversatione nostra, & de particulari (sicuti poterō) proferre sermonem. Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem & ad convictum vni-
versalēque humanitatem, insuper ad iustitiā

laborumque tolerantiam, & ad contemptum
 mortis optimas leges positas habeamus. Rogo
 tamen lecturos, ut non cum invidia exequantur
 huius operis lectionem. Nō enim proposui lau-
 des conscribere nostrorum: sed aduersus eos,
 qui nos plurimum & fallaciter accusarunt, satis
 factionem hanc puto esse iustissimam. Proinde
 accusationem Apollonius non continuē, sicut
 Apion instituit, sed dispersim. Quippe ^a qui ali-
 quando quidem nos sine Deo & hominibus o- ^{a In quibus}
 diolos appellat, aliquādo verò formidinem no- ^{Apollonius}
 bis improperat: & ē diuerso, rursus aliquando de ^{Iudeos ac-}
 audacia gentis nostræ queritur. Dicit autē etiā ^{cusat.}
 stultiores Barbaris & propterea nullum inuen-
 tum nos solos viæ vtile reperisse. Hæc autem
 omnia manifestè redarguuntur, dum vniuer-
 sa, contra quam ab eo sunt dicta monstrantur,
 & legibus imperata, & à nobis cum omni iate-
 gritate gesta. Si verò coactus fuero facere men-
 tionem legum contrariarum apud alios consti-
 tutarum, in culpa illi sunt, qui nostras solenni-
 tates tanquam peiores cum aliorum conferunt.
 Quibus neutrum puto remanere quod dicant:
 neque quia non eas habeamus leges, quarum
 ego capita & summas ad redarguendum posi-
 turus sum: neque quia non præcipuē in legibus
 propriis perduramus. Paulo ^b ergo altius exor- ^{b Ordine &}
 sus, volo primum dicere, quod eis qui sine lege ^{communium}
 & ordine viuunt, hi qui ordinis & communium ^{legum amato-}
 legum amatores extiterunt, & primi hoc in- ^{tores man-}
 choauerunt, restē mansuetudine atque virtute ^{suetudine}
 præstare dicendi sunt. Denique conantur sin- ^{aque vir-}
 guli eorum gesta sua ad antiquitatem referre, ut ^{suis præ-}
 non imitatores aliorum, videantur existere, sed ^{stant.}
 ipsi potius aliis legitimè viuendi dyces fuisse.
 His igitur hunc in modum se habētibus, virtus
 legislatoris est meliora considerare: & his qui

a *Moses
quoslibet le-
gislatore
antiquitate
præcedis.*
b *Nomus.*
*Lex, hoc vo-
cabulū nus-
quam apud
Homerum
reperitur.*

c *Mosis vi-
ta.*

vsuri sunt legibus, quas potuerit, satisfacere, quia
rectæ sunt. Populi verò est, vt in omnibus quæ
constituta sunt, perduret: & neq; felicitate pro-
cedente, neque calamitatibus aliquid horū im-
mutet. Dico^a igitur nostrum legislatorē, quos-
libet qui memorantur legistatores antiquitate
præcedere. Lycurgus^b enim & Solon, & Zaleu-
cus Locrensis, & omnes qui apud Græcos mita-
biles sunt, nouelli atque recentes, quantū ad il-
lū comparatū esse noscuntur: quando nec ipsum
nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur.
Testis Homerus est, qui nusquam in opere
suo hoc vsus est nomine. Non enim secundū le-
gē, sed indiffinitis sententiis, & Regum præce-
ptionibus, populus regebatur. Vnde etiā multo
tempore permansere, tantum moribus vtentes,
& non scripto, & multa horū semper secundum
euentum casuum permittentes. Noster^c verò
legislator antiquus existens (hoc etiam vndiq;
manifestum est, etiam apud eos clarum, qui
semper contra nos loquuntur) & semetipsum
præbuit optimum principem populorum con-
sultorēque & instructionem totius legis vitæ
constringens, eis suasit hanc libenter excipere,
& firmissimè inclita scientia custodire. Primū
autem eius magnitudinis opera videamus. Il-
le namque progenitorum nostrorū relinquen-
tium Egyptum, & ad terram propriā remean-
tium, multa millia sumens, ex plurimis & im-
possibilibus rebus cautissimè liberauit: nam &
inaquosam eos & multum atenosam oportebat
transire viam, bellāque deuincere: & filios ac v-
xores, prædāque bello seruare, in quibus dux
egregius & consiliarius sapientissimus, & tutor
veracissimus fuit vniuersorum. Omnem liqui-
dem multitudinem à semetipso pendere fecit,
& cum omnia quæ vellet persuadere posset, in
nullo

nullo horum vindicauit sibi potestatem: sed in quo maximè tempore potestatem sibi arrogat & tyrannidem præfules rerum, & populum frequenter plurimâ iniquitate viuere cōsuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, è diuerso magis iudicauit agendum piè, & plurimâ exhibere aliis æquitatem, ipse virtutem præcipuam se credens cunctis ostendere, & salutem firmissimam præbere sequacibus bona voluntate. Et maximis actib. in singulis casibus vsus est.

Quapropter ^a rectè iudicabat, ducè atque cōsul- *a Moser du-*
torem se Deum habere, & primitus sibi sa- *com atque*
tisfaciens, quia secundum illius volūtatē vni- *consultorem*
uersa gereret atque tractaret, credidit modis o- *Deum ha-*
mnibus oportere, vt etiā apud plebem hæc opi- *bat.*

nio permaneret. Nam qui Deum respicere suā viram credunt, delinquere nō præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit, non Magnus nō fallax, sicut derogatores iniuste pronuntiant: sed ^b quales apud Græcos gloriatur fuisse *b Origo La-*
se Minoem & post eū legistatores alios. Nam- *gum apud*
que quidam eorū leges positas à Ioue dicebant: *Græci.*

alii verò eas in Apollinem & vaticiniū Delphicum referebant, siue pro veritate hoc credentes seu facile persuadendum iudicantes populo.

Qui verò præcipuas leges instituerint vel qui iustissimè de Dei fide cognouerint. licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tempus est disputandū. Igitur infinitæ quidem particulatim gentium atque legum apud cunctos homines differentia sunt. Alij siquidem monarchis, alij verò populi potestatem Reipublicæ commiserunt. Noster verò legislator nihil horum intendens. veluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat verbū diuinā Remp. declarauit: Deo principaliter cōuersationem nostram atque potestatem excel-

lenter assignans, & satisfaciens eum cunctos in-
spicere, tanquam causam bonorum omnium v-
niuersis hominibus existentem: & quæcunque
contingit eos in angustis supplicasse, illius non
latuisse voluntatem, neque quicquam eorum
quæ gessere, vel siquid aliquis apud semetipsum
potuit cogitare. Vnum verò eum esse monstra-
uit, & ing- nitum, immutabilem per tempus, æ-
ternum, & omni specie mortali pulchritudine
differentem, & ipsum nobis notum: qualis autè

a Quid Gra sit secundum substantiã, prorsus ignotũ. Hæc
corũ pruden itaque de Deo sapuerunt prudentissimi Græco-
sissimi de rum: qui quidem quòd eruditi sint, illo vtique
Deo sapie- sciendi præbente principia, aunc dicere præter
runt. mitto: quòd autem hæc optima & congrua Dei
naturæ atque magnificentie sint, valde testan-
tur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato,
& post illos philosophi Stoici, & penè cuncti,
videntur de diuina sapuisse natura. Sed hi qui-
dem ad breue philosophantes, populo supersti-
tionum opinionibus iam præoccupato verita-

b Mafis & tem dogmatis proferre timuere. Noster *b* verò
aliorum le- legislator opera præbens consona verbis suis,
gistorum non solum his qui cum eo erant satisfecit, sed
comparatio. etiam qui ex illis semper erāt nascituri, hoc im-
mutabiliter inspirauit, & causam legislationis
ad vtilitatis modum semper adduxit. Non e-
nim partem virtutis Dei culturam dixit, sed hu-
ius partes alias esse perspexit atque constituit:
hoc est, fortitudinem, iustitiam, & mutuum
in omnibus ciuium concordiam. Cunctæ nam-
que actiones & studia, vniuersique sermo-

c Duo estim nes, ad diuinam referuntur per omnia pieta-
disciplina tem. Non enim hoc inexamatum aut in-
& moralis finitum vltius dereliquit. Duo *c* siquidem
institutionis sunt totius disciplinæ & moralis institutio-
modi. nis modi, quorum vnus quidem sermone do-

Et est, alter verò exercitatione morum: quæ
 cum ita sint, alij quidem legiflatores sentien-
 do sunt discreti, & alterum horum modum
 sibi placitum assumentes, alterum reliquerunt.
 Sicuti Lacedæmonij quidem & Cretenses mo-
 ribus erudiebantur, non verbis: Athenienses
 verò, & penè omnes alij Græci, quæ quidem o-
 portet agi præcipiebant suis legibus: assuescere
 verò ad hæc operibus minimè valere. No-
 ster autem legiflator hæc ambo multa diligen-
 tia coaptavit. Nam nec exercitationes morum
 omisit non traditas, neque leges sermone re-
 liquit incomptas. Sed mox à primo iachoans
 cibo, & vnicuique dicta conueniente, nihil
 neque minimarum escarum sub potestate vo-
 luntatis vtentium dereliquit. Sed & de cibis
 quibus conuenit abstineri, & qui sumendi sunt,
 vel quæ dicta communis esse videatur, necnon
 & de operibus labore simul & requie, termi-
 num atque regulam posuit legem: quatenus
 veluti sub patre atque domino viuentes, neque
 volentes quicquam neque per ignorantiam de-
 linquamus. Non enim ignorantibus poenam po-
 suit, sed optimam & necessariam correptionem
 monstrauit legem. Quapropter non semel audi-
 re, nec secundo vel sæpius, sed in vnaquaque
 septimana, alia opera relinquentes, ad legis audi-
 tionem congregari præcepit vniuersos, eamque
 perfectè condiscere, quod scilicet omnes legisla-
 tores reliquisse noscuntur. Et in tantum plurimi
 hominum absunt, vt secundum proprias leges vi-
 uant, vt penè eas ignorent. Et cum peccauerint,
 tunc agnoscunt ab aliis, quam legem proban-
 tur esse præuaricati. Sed etiam viri maxima cum
 gloria & principalia gubernantes, profitentur i-
 gnorantem. Doctos namque sibi faciunt a-
 stete ad dispensationem rerum, & peritiam le-

a Moses vni-
 uersos lu-
 das ad le-
 gem audien-
 tem congre-
 gari præci-
 pit.

*a Consonan-
tia Iudaorū
in religione
& vita.*

gum habentes. Nostorum verò quemlibet si quis leges interroget, facilius quàm nomen suū recitat. Vniuersas quidem mox à primo sensu eas discentes, in animo velut inscriptas habemus. Et rarius quidem quidlibet transgreditur: impossibile autem est supplicium deuitare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. nam vnā quidem habere & eandem de Deo sectam, vitā verò ac moribus differre nihil ab inuicem, optimam moribus hominum potest celebrare cōcordiā. Apud nos etenim solos, neque de Deo quilibet sermones audiet alternis aduersarios sicut multa similia apud illos fieri comprobantur: cum non solum à vulgaribus quod visum fuerit vnicuique profertur, sed etiā apud quosdam philosophorum hoc crebrò præsimitur: quando alij quidem totam Dei naturam sermonibus perimere tentauere, alij verò eius prouidentiam ab hominibus abstulere: neque in studiis vitæ differentia vlla conspicitur, sed communia quidem opera omnium apud nos existunt: vnus verò de Deo sermo concors est, asserēs illum cuncta respicere. Sed etiā de ipsius vitæ studiis, & quoniam oportet omnia alia ad terminū diuinæ pietatis adduci, à mulieribus nostris & à seruis quilibet audiunt. Pro qua re illatas nobis calumnias à quibusdam, cur non exhibeamus viros inuentores nouorum operum seu verborum contigit oriri. Alij siquidem in nulla re paterna perdurare optimum esse putant, & præcipue transgressōribus sapientiæ robur assignant. Nos autem è diuerso vnā esse prudentiam atque virtutem existimamus, nihil penitus vel facere vel cogitare contrarium his quæ antiquitus sancita noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo fœdere constitutæ. nam

ea quæ

ea quæ nunc non habent modum, experimen-
to sæpe corrupta redarguuntur. Apud nos au-
tem, qui credimus ab initio positam legem diui-
na voluntate, nihil aliud sciamus est, quàm hæc sub
integritate reseruare. Quis enim eius quicquam
mouere potest, aut quid melius adinuenit? vel
quis ab aliis tanquam præcellentius ad statum
Reipubl. nostræ aliquid transferre potest? aut
quæ poterit esse melior atque iustior, quàm ea
quæ Deum quidem principem omnium esse
confirmat: sacerdotibus autem in communi
quidem res præcipuas dispensare permittit:
summo ^a verò Pontifici aliorum sacerdotum *a Qui homi-*
Principatum competentem iniungit? quos uti- *nes ad sacer-*
que non diuitiis, neque aliis quibusdam spon- *dotiū electi.*
taneis auiditatibus præcellentes legislator ad
cultum huius honoris instituit. Sed quicumque
sapientia vel temperantia aliis præstare noscū-
tur, eis præcipuè culturam diuinæ placationis
iniunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum
studiorum integra diligentia custoditur. Con-
templatores etenim omnium atque iudices
contemptionum, & punitores culpabilium sa-
cerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principa-
tus, quod regnum erit hoc sanctius, vel qui ho-
nor Deo potius cooprabitur, cum omnis qui-
dem populus sit præparatus ad pietatē, summa
verò diligentia sacerdotibus sit indicta, & ve-
lut quædā festiuitas gubernetur vniuersa Res-
publica? Cùm enim mysteria sua numero pau-
corum dierum alienigenæ custodire nequeant:
ea videlicet sacrificia nominantes. nos cū mul-
ta delectatione, & incommutabili volūtate so-
lennitatis opus per omne seruamus æuum. Quæ
^b igitur sunt præcepta vel interdicta simplicia, ^{b De Deo}
siue nota dicamus. Primum quidem de Deo est, & Prouid-
dicens, Deus habet omnia, perfectus bea- *ta Dis*

Opera Dei.

*Hostia ve
ritatis testam
enti,*

tissimus, ipse sibi cunctisque sufficiens, principium & medium & terminus, inter omnia operibus quidem & muneribus clarus, & omni re manifestior: forma verò & magnitudine nobis innarrabilis. Omnis nanque materies comparata ab huius imaginem, licet sit preciosa, tamen pro nullo est, cunctaque ars ad illius imitationis inuentum, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neque videmus neque possumus suspicari, neque coniecere. Sanctus est: videmus eius opera, lumen, coelum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium nationes, prouentus fructuum: hæc Deus fecit, non manibus, neque laboribus, neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus, sed ipso vidente bona repente facta sunt. Huc homines conuenit vniuersos sequi, eumque placare exercitatione virtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnū templum vnius Dei, commune omnium communis Dei cunctorum. Gratum namque semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes, semper præcedit verò istos primus secundū genus: qui antè alios sacerdotes sacrificabit Deo, custodiet leges, de dubiis iudicabit, & puniet lege conuinctos. Huic quisquis non obedit, supplicio subiacebit, tæquā qui in ipsum Deum impiè gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram vel ebrietatem attinentes. hæc enim non placent Deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos, ordinatosque, & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes castè viuamus. In sacrificiis autem pro communi salute primum oportet orare, deinde singulos pro semetipsis, quoniā omnes socij sumus. Et qui hoc consortiū suæ vitæ præponit, maximè Deo gratus est. Supplicatio verò fit ad Deum votis ac precibus,

precibus, non ut bona præstet: hæc enim ipse sponte cōtulit vniuersis: & in medio deposuit: sed ut hæc suscipere valeamus, suscipientesque seruemus. Purificationes^a quoque in sacrificijs *a Purificatio* lex decreuit, à cubili, à lecto, à cōgressu vxorio, *ut in sacri-* & alia multa, quæ conscribere longissimum est. *scijs.*

Huiusmodi ergo de Deo, & eius placacione sermo est, ipse autem simul etiam lex est. Quid b b *De nuptiis?* Solam nouit lex permixtionē *ptijs.* naturalem cum coniuge, si tamen filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum verò cum masculis indicauit inimicas: & tentantes talia morte decreuit dignos. Nubere verò iubet, non respicientes ad dotem, neq; violenter arripere, sed neque dolo vel fallacia suadere. Dispensationem verò potius fieri per eum, cuius noscitur esse potestatis, & per cogitationem oppositam. Mulier autem inferior, inquit, est viro per omnia. Obedit igitur non ad iniuriam, sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim viro potestatem dedit. Cum hac ergo coire deesse matrum: solummodò. alterius verò experientiam habere nequissimum. Si quis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis: neq; c si fe. *c Panaviu* cerit vim virgini alteri desponsatae, neq; si sua *inferenti* ferit nuptæ, aut filios nutrienti, quæ omnia lex *virgini.* præcepit. vniuersis autem mulieribus interdixit, vel celare quod natum est, vel alia machinatione corrumpere filios. Infanticida enim esset animas demoliens, & genus imminuens. Igitur si quis ad concubitum, corruptionemq; transferit, immundus est. Oportet autem etiam post legalem commixtionem viri, mulieres lauari. Hoc enim partem animæ pollueri indicauit, inflata namque corporibus vulneratur. Dúmque d hoc fit, aquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neque in

d Purificatio
nes corpo-
rum.

filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis, sed temperatum esse repente principium. Iussitq; literis erudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, vt actus imitentur: & cum legibus educat: neque transgrediantur, neq; cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit ^a autem etiam funeribus mortuorum, vt neque sumptuosæ ad sepeliendum celebrentur exequiæ, neque insignium fabrica sepulchrorum. sed necessaria quidē circa elationē funeris imperauit domesticos adimplere: omnibus autē viuētib. legitimum esse constituit. vt aliquo moriente & concurrant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos funere celebrato, vt longē procul sint, quasi videantur mundi esse. Cum autem aliquis fecerit homicidium, vel spontē vel inuitus. ne honorum quideni pœnam tacuit. Parentum ^b honorem post Deum esse constituit. & qui non re-pensat eorum gratiæ, sed in qualibet parte contristat, præcepit esse lapidandum. Iubet etiam senioribus honorem iuuenes exhibere, quoniā cunctis senior Deus est. Nihil permittit celandum apud amicos: non enim amicitia sunt apud Deum, cui omnia non creduntur. & licet aliqua inimicitia proueniant, prodi tamen arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte mulctatur, despiciens quod iustū est, & auxilium reis offerens. Quod ^c quisquam non posuit non auferat, & aliena non tangat. mutuans non accipiat viuras. Hæc, & his multa similia, communionem continent nostrorum inter alte.uitrōs. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda docuerit legislator, referri dignum est. videbitur enim omnib. optimē prospexisse eā, illo ita sentiente, neque

^a De fune-
ribus mor-
tuum.

^b Honor pa-
rentum.

^c Contra
furtum &
usuram.

te, neque propria corrupamus, neque participari rebus nostris volentibus inuidemus. Quicunque enim volunt sub nostra conuersari lege, accedentes ad eam cum munificentia suscipit, non genere solummodo, sed etiam voluntate vitæ putans esse cōsortium. Eos autem qui obiter adueniunt, misceri solennitatibus noluit, alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum, ignem, aquam, cibum: iter ostendere, non spernere aliquem insepultum. Mitissimè ^a etiā circa hostes quæ sunt agenda sancit, ut neq; terra eorum exuratur, neq; arbores ^b fertiles incidantur. Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere, interdixit: & captiuis prospexit, quatenus eorū amoueat in iuria, & maxime fœminarū. Sic autem eximie nos mansuetudinem atque clementiam studuit edocere, ut etiam de animalibus irrationalibus non taceret: sed horum tantummodo utilitatem legitimam concedens, ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcunque enim veluti domestica oriuntur in ædibus, hæc interdixit occidi: sed neque parentes denique præcipit vnā cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborū sociis, eis tamen parcendum esse sancit. Sic vndique ea quæ ad mansuetudinem pertinent obseruauit: doctrinalibus quidem, sicuti prædictum est, legibus vtens, & alia rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione defigēs. Multa namque in plurimis causis transgredientium, mors est. Si ^b adulterium commiserit aliquis, si ^b Repetitiuū vim puellæ fecerit: si masculi turpe tentamen præsumpserit, aut patiatur sustinere tentatus. Similiter autē est lex inenitabilis & in seruis, sed etiam de mensuris, vel si quis de pōderibus dolum fuerit operatus, & de iniusta venditione: ac fraude si quis vel detraxerit alienā

rem, aut quod non posuit abstulerit, cohibendi hi sunt vindicta, nō quali apud alios, sed valde maiori. de iniuria verò parentum, vel impietate quæ fit in Deum, si vel tentet hoc aliquis, mox peribit. At his qui secundum legem vniuersa

*a Præmium
obedientium
legi.*

faciunt, præmium ^a tribuitur non aurum, nō argentum, neque corona lapillis distincta: sed unusquisque testem habens conscientiam suam, valde proficit, legislatore prophetante, & Deo fidem condonante firmissimam his qui seruant leges: & licet pro his mori contingat, concurrunt tamen alacres ad occasum, sperantes fore ut vita melior ex mutatione conferatur. Pigeret itaq; nunc hoc me cōscribere, nisi opera essent omnibus manifesta: quoniam sæpenumero multi nostrorum progenitorum, ne vel sermonem solummodò extra legem proferrent, omnia passi sunt viriliter sustinere. Quin ^b & si ignora

*b Duratio
legum apud
Iudaos.*

gens nostra omnibus hominibus esset, nec palam esset voluntaria nostra legum observatio, si Græcis aut legisse se in historiis aliquis narraret, aut in orbe incognito reperisse, homines talem tamq; honestam de Deo opinionem habentes, atq; in talibus legibus multis seculis cōstanter permanentes, omnes reor demiratos, propter continuas quæ apud ipsos sunt mutationes. Deniq; eos qui cōscribere proximè de Republ. & legibus tentauere, tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant, dicentes, quoniam impossibilia sumptierint argumenta. Et alios quidem taceo philosophos, quicumq; huiusmodi negotium in suis conscriptionibus habuere. Plato ^c autem mirabilis apud Græcos, tanquam & honestate vitæ præcedens, & virtute sermonum & persuasione philosophiæ cunctos excellens, ab his qui sibi videntur præstantes, in rebus civilibus, perpe-

*c Plato mi-
rabilis apud
Græcos.*

tuò penè illuditur, cauillísq. comicis traducitur
 cum vtiq. qui illius verba considerauerit, fre-
 quenter & facile reperiatur, quæ etiam consuetu-
 dini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse
 siquidem Plato confessus est, quia veram de
 Deo opinionem propter ignorantiam plebis
 proferre securum non est. Sed Platonis quidem
 verba vana esse putant, & multa licentia com-
 posita atque conscripta: maximè a verò legisla-
 tionem Lycurgi mirantur, & Spartam cuncti
 concelebrant, quoniam in illius legibus pluri-
 mo tempore perduratit. Ergò hoc manifestum
 virtutis indicium est, in legibus permanere. Si
 verò Lacedæmonios admirantur, illorum tem-
 pus conferant, cum amplius duobus millibus
 annorum nostræ Reipubl. super hæc sciât, quo-
 niam Lacedæmonij quidem omni tempore
 quo habuere libertatem, perfectè visi sunt cu-
 stodisse leges: cum verò circa eos factæ sunt for-
 tunæ mutationes, penè cunctarum legum obli-
 ti sunt. Nos autem multis casibus euolutis pro-
 pter Regum Asiæ mutationes, neque in nouissi-
 ma mala venientes à legibus sumus alienati: nō
 vocationis, nec epulationis causa seruantes eas:
 quando si quis considerare voluerit, multo am-
 pliori testimonio maiores excubias & labores
 nobis quam Lacedæmoniis videbit impositos.
 Illi siquidem neq. operantes terram, neq. circa
 opificia exercitum habentes, sed ab omni o-
 peratione remissiores pingues, & corpore pul-
 chri in ciuitate degebant, aliis ministris in om-
 nibus vitæ necessariis rebus vtentes & cibum
 paratum ab illis accipientes, solum opus bonū
 atque æquum iudicantes, quiduis facere: & pati
 quatenus præualerent aduersus omnes, contra
 quos bella susciperent: quod autem ne hoc qui-
 dem adipisci potuerunt, omitto dicere. Non e-

a Lycurgum

Lacedæmo-

niorum le-

gulator.

b Indorum

Lacedæmo-

niorum

comparatio.

nim singuli solummodo, sed multi frequenter eorum subito legis præcepta negligentes, semetipsos cum armis hostibus tradidere. Putasne & apud nos, non dico tantum, sed duo vel tres agniti sunt proditores effecti legum, vel mortem formidantes, non dico illam, facile, quæ solet præliantibus euenire: sed eam quæ cum multa corporum afflictione, & multa crudelitate vide-

*a Leges gra-
ues Iudaeo-
rum.* tur accidere. Quam^a (vt ego puto) quidam præuolentes nobis non per odium subiectis imposuerunt, sed admirandum quoddam spectaculum videre volentes, si qui sunt homines, qui vnum tantummodo credant esse pessimum, si agere quicquam extra leges suas vel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet, si mortem fortissimè toleramus pro legibus, & ultra alios vniuersos. Non enim quæ leuia videntur nostris studiis alij facile patiuntur, hoc est operationem, cibi que simplicitatem: & vt nihil fortuitò, neque quod quisque desiderat vescatur aut bibat, aut ad concubitum quemlibet accedat, aut splendide vestiatur, aut sine nobilitate vacet. Sed illud attendendum est, si gladiis vtentes, & hostes ab inuasionem fugantes, præcepta legis circa cibos sustineere possunt. Nobis verò gratum est propter hæc legibus obedire, & in illis fortitudinis specimen ostendere. Eant nunc

*b Moses Iu-
dan eos qui
apud alios
putantur
Dij, propter
appellatio-
nem videre
ac blasphemare inter-
dixit.* Lyfimachi & Molones, & quidam huiusmodi & alij scriptores, improbi sophistæ, adolescentum deceptores, & quasi prauissimis nobis derogare contendunt. Ego sanè nolim de legibus alienis examinationem facere. Noster enim mos est propria custodire, non aliena potius accusare. Et vt neque ridere neque blasphemare debeamus eos, qui apud alios putantur Dij, aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem per obiectiones

suas nos increpare volentibus, tacendum non
 est, cum vtiq; non à nobis nunc sermo com-
 positus eos arguere videatur, sed à multis pro-
 babiliter iam præmissus. Quis igitur eorū qui
 apud Græcos sapientia sunt mirabiles, nō redar-
 guit nobilissimos poetas & præcipuè legistato-
 res, quoniā^a huiusmodi sectas de Diis ab initio *a Deorum*
 populis inseruere, dicentes eos numero qui *apud gentes*
 dem quantos ipsi voluere, ex alterutris verò & *les ingens*
 diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autem *numeros*
 diuidentes locis & habitaculis tanquam gene-
 ra animalium, alios quidem sub terra, alios in
 mari, seniores autem eorum in tartaris vinctos
 esse dixere: quibus verò attribuere cælum, his
 sermone quidem patrem, operibus autem ty-
 rannum atque dominum superposuere. Pro-
 pterea^b aduersus eum constituere insidias per
 uxorem, & fratrem, & filiam, quam ex eius ca-
 pite fingunt generatam, vt alligantes eū appen-
 derent, sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc
 iustè accusatione digna conqueruntur, qui sa-
 pientiz virtute præcellunt. Hi super hæc deri-
 dentes adiiciunt: Si Deorum alios quidē ephē-
 bos & adolēscētes, alios autem seniores & bar-
 batos esse credendum est, alios cōstitutos super
 artes, & quendam fabrum, alium verò textricē,
 alium verò peregrinantem, & cum hominibus
 contendētem, alios autem citharizantes aut ar-
 cu gaudentes: deinde inter alterutros seditiones
 effectas, & propter homines contentiones con-
 stitutas, vt non solum inter se alij aliis manus
 immitterent, sed etiam ab hominibus vulnera-
 ti lugerent malāque perferrent: & quod super
 omnia est luxuriosius, si intemperantia permix-
 tionis vicerentur: quomodo non erit incongruū
 amores & concupiscentias ad vniuersos atine-
 re simul masculos & ad feminas. Deinde^c fortis- *c Iuppiter*

*b Fabula
 de Ioue &
 Pallade.*

simus & primus eorum pater seductas à semet-
 ipso, imprægnatasque mulieres, diruptas sub-
 mersasque. spernit: & eos qui ex eo sunt nati ne-
 que liberare potest fato constricti, neque sine
 lacrymis eorū perferre mortes. Bona sunt hæc
 & his alia consequentia, id est, adulteria in cœ-
 lo visa, & sic impudenter à Diis celebrata, ut iā
 alij invidere se profiterentur in tali scelerate vin-
 cto. Quid enim alij facturi non essent, dum ne-
 que senior atque Rex valuisset impetum suum
 à mulierum permixtione retinere. Alij verò
 servientes hominibus, & nunc quidem ædifi-
 cantes causa mercedis, nunc verò pascentes:
 alij autem malignorum modo infero carcere
 colligati. Quem igitur sapientium talia non ac-
 cendant, ut hæc componentes redarguat, &
 multam stultitiam his credentium reprehenda-
 t? Alij verò & terrorem quendam vel me-
 tum, necnon & rabiem, atque seductionem, om-
 nesque pessimas passiones in Dei natura fingere
 præsumpsere. Et horum quidem nobilioribus
 etiam civitates sacrificare suasere. Siquidem in
 multa necessitate consistunt, ut quosdam Deo-
 rum putent bonorum esse largitores, alios au-
 tem vocent adversarios, quando eos veluti ma-
 lignissimos homines muneribus atque donis pla-
 care contendunt, magnum quoddam malum se
 suscepturos ab eis existimantes, nisi mercedem
 eis studiosè præbuerint. Quæ igitur causa est
 tantæ huius iniquitatis atque delicti circa Deū?
 Ego quidem arbitror, eò quòd neque verā Dei
 naturam ab initio eorū legislatores agnoverint,
 neque quantum percipere potuere, perfectam
 sententiam diffinientes reip. tradidere: sed ve-
 lut aliud quiddam vilius neglexerunt, dantes
 potestatem Poetis, ut quos vellent Deus intro-
 ducerent hæc omnia. patientes: rhetoribus ve-

a Iniquita-
 tis atque
 delicti cir-
 ca Deum
 causa.

rō vt de repub. scriberent, & de peregrinis Diis
 decreta proferrent. Sed ^a etiam pictores & pla- ^{a Pictores}
 stæ in hoc apud Græcos multam habuere pote- ^{et plastæ}
 statem, vt vnusquisque formam quam veller se- ^{Deorū mul-}
 cundum modū suæ opinionis exponeret, alius ^{titudinis an-}
 quidem ex luto quod veller fingens, alius verò ^{cores.}
 pingens. Opifices itaq. qui maximè putantur es-
 se præcipui, ebur & aurum habent, ad hoc suæ
 semper nouitatis argumentum. Proinde apud
 eos priores quidem Dij florentes honoribus, se-
 nuerunt: alij verò noui clam introducti, religio-
 ne potiuntur: & templorum alia quidem deso-
 lata, alià verò nuper secundum hominum vo-
 luntatem ædificantur: cū contra oporteat opi-
 nionem de Deo, eiūsq. culturam immobili reli-
 gione seruare. Apollonius siquidem Molō, vnus
 fuit stultorum atq. tumentium. Eos autem qui
 verè in Græco philosophari sunt, neq. prædicto-
 rū aliquid latuit, neque frigida allegoriz cau-
 sas ignorauere. quapropter illos quidem iustè
 spreuere, & circa veram decentemque circa
 Deum opinionē nobis fuere concordēs. Quod ^b a Plato nul-
 Plato respiciens, neq. vllam quempiam Poeta- ^{lum Poeta-}
 rum dicit in repub. esse suscipiendum: & Ho- ^{rum in Re-}
 merum honorificè amouet, coronatum & vn- ^{pub. esse sus-}
 guento delibutum, ne rectam opinionem de ^{cipiendum}
 Deo fabulis fortè destrueret. Præcipuè nanque ^{sternit.}
 Plato nostrum legislatorem imitatus est, in hoc
 quoque, quod illud præcipuè suis ciuibz impe-
 rauit, vt omnes perfectè ediscerent leges, & ne
 fortuito aliquid extraneorū ciuibz misceretur:
 sed esset pura respublica, & in legum custodia
 perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius
 Molon, nos voluit accusare, quoniā non recipi-
 mus eos qui aliis sunt opinionibus præoccupati:
 neq. communicari patimur eis, qui alia vitæ
 consuetudine degunt: cū neque hoc proprium

a *Lacedæ-
monij pere-
grinos ex-
pellunt.*

b *Mos A-
thenienſis.*

c *Socrates
cum Athe-
nienſis.*

d *Anaxa-
goras.*

e *Talenum
600. copo-
nant.*

noſtrum ſit, ſed commune cunctorum, non mo-
dò Græcorum, ſed etiam qui inter Græcos
cautiſſimi fuiſſe noſcuntur. Lacedæmonij ^a nām-
que peregrinos etiam expellebant, & ſuos ci-
ues peregrinari non ſinebant, corruptionem ex-
tra leges ex utroque mententes. Illorum igitur
citius ſcruitiam poterit quilibet arguere, qui
nulli neque conuerſationis neque cohabitatio-
nis ſuæ participationem exhibebant. Non autē
aliorum quidem res zelare non dignamur: par-
ticipari verò cupientes quæ ſunt noſtra libenter
ſuſcipimus: quod utique reor iudicium magna-
nimitatis atque clementiæ. Sed deſino iam de
Lacedæmoniis amplius diſputare. Athenienſes
^b verò qui communem eſſe ſuam gloriantur o-
mnibus civitatem, quomodo de his rebus ha-
buerint, Apollonius ignoravit. Hi nāmque vel
verbo ſolummodo, præter illorū legem, de Diis
loquentes, inevitabiliter punierūt. Cuius ^c enim
rei gratia Socrates eſt mortuus? non enim ho-
ſtibus tradidit civitatē, neque templa vaſtauit:
ſed quia nova iuramenta iuravit, & quoddam
dæmonium ſignificaffe referebat, ſeriò ſeu lu-
dens, ſicuti quidam dicunt, propter hoc cicutæ
poculo morte mulctatus eſt. Inſuper etiam cor-
rumpere iuvenes eum accuſator aiebat, & con-
verſationem patriæ leges contemnere. Et So-
crates quidē civis Athenienſis, huiusmodi tor-
mēta ſuſtinuit. Anaxagoras ^d autem Clazome-
nius fuit. Et quia exiſtimantibus Athenienſibus
ſolem eſſe Deum, ille eum ſaxum ignitum aſſe-
ruit, pauco: unī ſententia morte damnatus eſt.
Et aduerſus Diagoram Melium ^e talentū decre-
verunt, ſi quis occideret eum, quoniam eo-
rum myſteria deridere ferebatur. Protagoræ
autem, niſi citò fugiſſet, comprehenſus occiſus
fuſſet, eò quòd dubium de Diis Athenienſium

conscripisse putabatur. Et quid oportet mirari
 & circa viros fide dignos talia gessisse noscatur,
 qui neq; mulieribus pepercere? Etenim Sacer-
 dotem quandam interfecerunt, quoniam eam
 quidam accusauit peregrinos colere Deos. de-
 cretum autem aduersus eos, qui peregrinum
 introducerent Deum, supplicium mortis infe-
 rebatur. Igitur qui tali lege vtebantur, palam
 est, eo quod aliorum non crederent esse Deos.
 Non enim si credidissent, seipsi fructu ex pluri-
 bus Diis priuassent. Quin & ^a Scythæ cædibus ^a Scythæ.
 gaudentes humanis, & paululum differentes à
 bestiis, arbitrantur tamen sua mysteria esse cu-
 stodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem
 apud Græcos, aduenientem interemerunt, quo-
 niam videbatur Græcorum Deorum ad eos ve-
 nisse plenissimus. Multos ^b autem & apud Per- ^b Mores
 sas inuenias pro ea causa tormentis affectos. ^c Persarum.
 Sed palam est, quoniam Apollonius Persarum
 legibus congaudebat, illósque mirabatur: quip-
 pe cum Græci eorum fortitudinem atque con-
 cordiam vnanimitatis, quam habuere de Diis,
 mirati sunt, hanc scilicet fortitudinem, quam
 in templis eorum concrematis habuerunt. Is ^c Indarum
 enim studiorum omnium imitator exitit Per- ^{in lege con-}
 sicorum, vxoribus alienis contumelias faciens, ^{stantia.}
 filiósque execans. Apud nos autem mors de-
 creta est, si quis vel irrationabilia animalia hoc
 modo lædat: & ab his legibus non abducere
 neque timor potuit præpotentium potestatum.
 neque zelus eorum qui apud alios honorantur.
 Sed neque fortitudinem ideo exercemus, vt
 bella avaritiæ causa suscipiamus, sed vt legum
 iura seruemus: & cum alia detrimenta man-
 suetè sustineamus, si qui nos de legibus moue-
 re tentauerint, tunc etiam vltra virtutem re-
 bellare contendimus, & vsque ad calamitates

a *Contra Legi-
slatores
gentium.*

b *Legisla-
torum inimi-
citia.*

c *Legi apud
Indeos ex
acta obser-
uatio.*

d *Indeorum
leges in-
quisita.*

nouissimas perduramus. Cur itaque nos alie-
nas amulemur leges, cum eas neque à legis-
latoribus suis seruatas esse videamus? Vel quo-
modo Lacedæmonij non sunt ob inhospitali-
tatem reprehendendi, & negligentiam nuptia-
rum? Elienses verò & Thebani ob coitum im-
pudentem & extra naturâ cum masculis, quàm
optimè atque vtiliter facere se putabant. Ergo
cum hæc ipsi omnino rebus efficerent, etiam
suis legibus miscuere: quod tantum aliquan-
do valuit apud Græcos, ut etiam Diis suis ma-
sculorum concubitum applicarent. eadem de-
nique ratione germanarum nuptias retulere,
huiusmodi satisfactionem rerum incongrua-
rum, & extra naturam pro libidine compo-
nentes. Desino nunc de suppliciis dicere, &
quantas ab initio præbuerint plurimi legisla-
tores absolutiones malignis hominibus, ip-
si & adulterio quidem pecuniarum, in corruptione
autem etiam nuptias sancientes. Quantas au-
tem occasiones cōtineant de abnegatione pie-
tatis, examinare longissimum est. Iam enim
apud plurimos olim meditatio facta est trans-
grediendi leges, quod non agitur apud nos,
quando propter eas & diuitiis & ciuitatibus &
bonis aliis priuari sumus. Lex autem apud nos
seruatur vsque ad mortem. Nullus verò le-
dzorum, neque si procubeat extra prouin-
ciam, Regem quamuis acerbum sic metuit, ut
vltra vllum legis videatur timere præceptum.
Igitur si propter virtutem legum taliter erga
eas affecti sumus, concedant quoniam optimas
leges habemus. Sin verò circa prauas nos leges
iudicant perdurare, quid ipsi iustissimè non pa-
tiantur, meliores non custodientes opere san-
ctiones? Quia igitur longinquitas temporis
verissima creditur omnium esse probatio, hæc

ego testem faciam virtutum legislatoris nostri,
 opinionisque quam ille de Deo contradidit.
 nam cum sit infinitum tempus, si quis eum
 comparet aliorum legislatorum ætatibus, hunc
 ultra omnes inueniet. A nobis itaque declara-
 tæ sunt leges & cunctis aliis semper hominibus
 zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe
 Græcorum, in speciem quidem iura patriæ con-
 seruabant: ipsius autem Philosophiæ tractatu
 illa secuti sunt, de Deo similia sapientes, hu-
 militatæque vitæ communionem inter alteru-
 tros edocentes. Quin etiam populi iam olim a legibus
 multum nostram pietatem æmulantur: neque
 est ciuitas Græcorum vlla vsquam aut Barba-
 rorum, nec vlla gens ad quam septimanæ, in qua
 vacamus, consuetudo minimè peruenierit, ie-
 iuniæque & candelabra accensa: atq; etiam ci-
 borum apud nos solennia plurimi apud mul-
 tos iugiter obseruare conantur. insuper imita-
 ri etiam concordiam, quam nos inter omnes
 obtinemus, & rerum communionem, & indu-
 striam in artibus, & perdurationem necessita-
 tum habere pro legibus. Illud enim mirabilius
 est, quia absque exactore huius obseruationis,
 ipsa lex per se homines ita valuit obligare: &
 quemadmodum Deus in vniuerso mundo con-
 sistit, ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquis-
 que enim, si suam regionem domumque con-
 spiciat, his quæ dicuntur à me credere non re-
 cusabit. Oportet igitur cunctorum hominum
 spontaneam malitiam reprehendere. aut enim
 volunt nos isti aliena & praua iura, ante pro-
 pria & meliora zelari: aut certè si hoc nolunt,
 quiescant nobis per inuidiam accusationes in-
 gerere. non enim alicuius odio defendimus
 hanc causam, sed nostrum honoramus legisto-
 rem, atque credimus quæ ab illo prophetata de

b Epilogus
 huius libri

Deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi virtutem legum, at certè ob imitantium multitudinem præclare de eis sentire cogeremur. Sed de legibus quidem & de Republ. nostra certissimam feci narrationem in his quæ de Antiquitate conscripsi. Nunc autem earum mentionem feci quantum necessarium fuit, neque aliorum vituperare jura, neque nostra laudare proponens: sed hoc agens, vt de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam veritatem impudentissime contendentes, arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundanter me, quæ promisi, complexisse. Ibi enim ostendi, hoc genus hominum contra quam calumniatores affirmant, esse antiquissimum: & multos veterum in conscriptionibus suis memoriam habentium nostri, testes exhibui. Dixere itaque Ægyptios fuisse progenitores nostros: & ostensum est, quia in Ægyptum venerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit quod voluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij verò tamquam nequissimo viro, legislatori nostro derogare contendunt: cuius virtuti dudum quidem multi post illum, tempus verò longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ namque per semetipsas apparere piæ, & verissimam habentes intentionem: & non ad hominum odium, sed ad rerum communionem potius inuitantes, iniquitatum inimicæ, cultricisque iustitiæ, & luxum procul abiicientes, frugalitatem verò ad industriam erudientes, bellum causa avaritiæ nescientes: fortes autè pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inexcusabiles, verbis nequaquam circumueniri faci-

*a Causa, cur
Iosephus hos
libros contra
Apionem
scripserit.*

*b Inuentio
legum Iu-
dalicarum.*

les, præparationes semper operibus exequen-
 tes. Hæc enim nos semper opera manifestiora
 literis exhibemus. Quapropter ego confidens
 dico, quia purum atque meliorum rerum, nos
 quàm alij præceptores sumus. Quid enim im-
 prævaricabili impietate meli⁹ est? quid iustius,
 quàm legibus obedire? quid vtilius, quàm im-
 cem vnanimes esse, & neque in calamitatibus
 ab invicem recedere, neque tempore felicitat-
 um per iniurias discrepare: sed in bello qui-
 dem mortem contemnere, in pace verò artibus
 aut agriculturæ vacare: & semper & ubique cre-
 dere Deum respicere, & solum omnia guber-
 nare? Hæc igitur, siquidem apud alios aut scri-
 pta sunt primitus, aut servata, firmiorem debe-
 mus nos gratias illis tanquam eorum facti di-
 scipuli. Si ⁊ verò nequaquam primitus exitere,
 his præcipuè nos videntes cognoscimur, & pri-
 mam eorum inuentionem nostram fuisse de-
 claramus. Apiones igitur & Molones, & qui-
 cunque mendacij derogatione congaudent, cō-
 iuncti procul facessant. Tibi autem Epaphrodi-
 te, veritatem maximè diligenti, & per te
 similia nosse de nostro genere cogi-
 tantibus, hic libellus con-
 scriptus esse digno-
 scitur.

a Origō legū
 Iudaicarū.

FLAVII IOSEPHI CON-
 TRA APIONEM LIBRI SECUNDI
 FINIS.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM ET VER-
BORVM IN HOC FLAVII
IOSEPHI SECVNDO VOLV.

mine memorabilium fidelissimus
ac locupletissimus.

A

- A** Ademonus 303.a
*Ascusatio & epistola
 falsa legatorum contra Iose-
 phum* 201.a
*Acri pugna commissa in foro
 Hierosolymu inter Antio-
 chum & Hyrcanum* 53.b
*Aduentus Vespasiani in Ga-
 lilaam* 28.a
Aedificia ab Herode condita
 67.b
Aegyptium pseudopropheta 30.
*ferme millia hominum con-
 gregat* 113.b
Aegypti terminum 206. b. lon-
 gitude & latitudo 207.a
Aegyptus unde dicta 301.b
Aegyptioru idololatria 310.a
*Aegypti bestias natura re-
 pugnautes colunt* 322.a
Agrippium 69.a
*Agrippa erga Philippum co-
 mitas & benignitas* 13.b
*Agrippa Aristobuli filium Ti-
 berium edic, ac in Caesari*
*ligula amictum sese insi-
 nuat* 127.a
*Agrippa ab Senatu Romano
 & Claudio tanquam arbi-
 ter eligitur* 110.a
Agrippa regnum 110.a
*Agrippa cum regnasset annis
 tribus in Caesarea decedit*
 110.b
Agrippa ad Iudaeos oratio
 120.b
*Agrippa de futura Iudaeorum
 calamitate prophetia* 125.a
*Agrippa rex a Iudaeis saxis
 petitus, urbe pollicetur* 125.b
Agrippa procurator spoliatur
 139.b
*Agrippa in extruendo muro
 sumptum* 219.a
*Alexander victoriam ab
 Theodoro amittit.* 38.b
*Alexander Aristobuli frater
 Rex constituitur, qui d' vesti-
 gio crudeliter agit* 38.b
Alexandri iracundia & cru-

<i>Delicias immoderata, qui 4-</i>	<i>ens</i>	20.b
<i>Frangentes captiuorum cruci-</i>	<i>Anania Pontificis & Ezechia</i>	
<i>figit</i>	<i>fratris mors</i>	128.a
<i>Alexander Antiochum De-</i>	<i>Ananias Pontifex, & quenda-</i>	
<i>metri fratrem timet</i>	<i>sim ex populo clauores me-</i>	
a	<i>canit</i>	241.b
<i>Alexander ab armis requiescit</i>	<i>Ananum & Iesum Pontifices ob-</i>	
<i>ibid.</i>	<i>truncantur</i>	191.a
<i>Alexander Aristobuli filium,</i>	<i>Anani Pontificis laam</i>	ibid.
<i>contra Hyrcanum magnam</i>	<i>Ananum Simonis sacerdotum cr-</i>	
<i>manum congregat</i>	<i>delissimum</i>	241.b
45.a	<i>Anaxagorae</i>	336.b
<i>Alexander 10000. peditum,</i>	<i>Angeli equites igneo fulgure</i>	
<i>& 1300. equitum congre-</i>	<i>radiances</i>	343.a
<i>gat</i>	<i>Antigonum apud Aristobulum</i>	
45.b	<i>falso accusant</i>	37.b
<i>Alexander cum hostibus praelio</i>	<i>Antigonum interficitur</i>	38.a
<i>decertat, & sex milia mili-</i>	<i>Antigonum Aristobuli filius, ab</i>	
<i>tum amittit</i>	<i>Herode fugatum</i>	52.b
<i>ibid.</i>	<i>Antigonum auriculam Hyrcani</i>	
<i>Alexander in vinculis quatuor</i>	<i>dentibus truncat</i>	55.b
<i>libros aduersus inimicos co-</i>		
<i>scribit</i>		
76.b		
<i>Alexandrum in somnio Glaphy-</i>		
<i>ram violat</i>		
102.a		
<i>Alexander & Aristobuli genea-</i>	<i>Antigonum Paribi regem con-</i>	
<i>logia</i>	<i>stitutum</i>	55.b
110.b	<i>Antigonum Massadam obtinet</i>	
<i>Alexander</i>	57.a	
310.a	<i>Antigoni in Iosephi cadunt</i>	
<i>Alexandria seditio inter Iudaeos</i>	<i>immanitas</i>	60.b
<i>& Graecos</i>	<i>Antigonum securi obtuncant</i>	
131.a	63.b	
<i>Alexandria pars ora maritima</i>	<i>Antiochum Epiphanes belli</i>	
319.b	<i>Iudaici fons & autor y.</i>	
<i>Alexandra mors</i>	b	
416	<i>Antiochum & Tobiam filijs me-</i>	
<i>Amarulenta differia à Tibe-</i>	<i>rus cum exercitu in Iudaeam</i>	
<i>riensibus in Iosephum iacta</i>	<i>irumpit, ac Microsolyne</i>	
22.b	<i>dominis</i>	31.b
<i>Amor multitudinis erga Iose-</i>		
<i>phum</i>		
21.a		
<i>Ammam exusta</i>		
99.a		
<i>Ananias vir malus & malifi-</i>		

- Antiochus mores Iudaicos ab-*
rogat 34. a
Antiochus post patris obitum
cum numerofo exercitu Iu-
daeorum fines ingreditur 34. b
Antiochus moritur, & princi-
patum Antiocho filio relin-
quit ibid.
Antiochus ad Hierofolymam
proficifcitur, praefidiumque i-
bi relinquit 35. a
Antiochi & militum insolentia
338. a
Antiochus squalidis foveitibus
confectus, expirat, 356. a
fui ciuibz perfidus 373. a
cum coniuge & filiabus in
Ciliciam fugit 282. a capi-
tur 282. b *cum Caefare re-*
conciliatur ibid.
Antipater cum copijs Alexan-
dro obviam procedit 45. b
cum coniunx nobilis ex Ara-
bia femina 47. a
Antipater patria muros repa-
rat 49. a *contra Malib-*
chum colligit exercitum 51. a
Malichi inftinctu venenum
bibit 51. b *patris fuccelfor*
declaratus 72. a *cum in*
Alexandrum fratrem do-
lum & infidia 73. b *pecunia*
& donis hominum favorem
fibi conciliare conatur 81. b
cum in Archelaum & Phi-
lippum fratres infidia 86. b
Antipater Pherora mortem
vehementer luct 87. a
Antipater Cafarea omnibus
innifus 87. b *cum mors* 90. a
Antipatris deuofitata & in-
confa 134. a
Antipater Archelaum per epi-
ftolas apud Cafarem accufas
95. b
Antonius Herodem & Pha-
faelum tetrarchas declarat
53. a in Tyro commoratur
ibid. Herodem virtutem mi-
rat 60. a *pugnat cum Iu-*
daei 144. b *a Iudae infidijs*
peremptus 162. a
Antonia descriptio 224. a
Antoniam Romani inuadunt
248. b
Antonius Cleopatra maritus
321. b
Apion veram patriam &
genus fuum abiturus 319. a
Apionis mors 327. b
Aqua defectus in monte Ga-
rizin 161. a
Ara fimo ferro conftituta
223. b
Arabs Scauro reconciliatur
45. a
Arca fancta ab Affyrijs ra-
pta & Iudae reftituta 223. a
Archelaum post patris obitum
rex declaratur 92. b
Archelai luftus & opula
93. b
Archelaum fubditio fua omni

benevolentiam & fandrem
 pollicetur 94. a eimen sedi
 ciosos benignitas 94. a
 Archelam propter tyranni-
 dem in exilium pulsus 102. a
 Archelai de bobus & spicis
 somnium 102. a
 Archelam repudiata Ma-
 riamme Glaphyram sibi copu-
 lat 102. a
 Arena vitrea prope Mem-
 nonis sepulchrum 108. a
 Areta Hyrcano 50000. mi-
 litum tradit 42. a
 Aries 156. a
 Aristobulum & Antigonum
 Sebasten civitatem obsidione
 cingunt 36. b
 Aristobulus matrem vin-
 ctam fame necat 37. a. fratrem
 Antigonum plurimum amat
 37. a. misere moritur 38. b
 eius apud matrem deprecatio
 41. a seipsum regem declarat
 41. b bello congreditur Pom-
 peio cogitat 43. a Pompeio
 supplem occurrat ibid. cum
 familia Romam vehitur 45. a
 cum Romanis dimicat 46. a
 elapsus Roma iterum urbem
 concitat 46. a. cum filio à
 Pompeij studiosis perimitur
 47. b
 Armenia vastatur 283. a
 Ars deluditur arte 176. b
 Asia civitates quingenta
 Romanis obediunt. 122. a

Asini apud Iudaeos qui di-
 cantur 322. b
 Asphaltites & Tiberiensis
 lacus 199. a
 Asphaltitis mirabilis pro-
 prietas 200. a
 Asphaltites stagnum 306. b
 Athenensium mores 336. b
 Athrongas pastor quidam
 regnum affectat 98. a
 Avaritia supplicium omni
 contemnit 143. a
 Augustus Herodem Syria
 procuratorem constituit 67. b
 Aula regia 210. b
 Aulaum sine velum Baby-
 lonium colorum permixtions
 mirabili opere factum 212. b

B

Baccarum radix quomodo e-
 buellenda 279. b
 Bacchidius Iudaeos crudeli-
 tas 34. a
 Babylonica captivitas 223. a
 Babyloniorum rex Herculis
 fortitudine & rerum gestarum
 magnitudine praefatus 304. b
 Babylonia murus em latere
 cello & bitumine constructi
 305
 Bassus Sextum Caesarem de-
 le necat 50. b
 Betus primus rex Assyrio-
 rum 304. a
 Bellum Aethiæ inter An-
 tonium & Augustum virri-
 que gestum 64. b
 Belli

Bellifax alia à Flore excogitata 116. b
 Bellum navale contra Taricheas 172. a
 Berofus historiographus genere Chaldaei 303. b
 Bonum finis, Mercuriusque collectum Iudaorum alimentum 224. a

C

Cecinna propter prodigionem à suis capitur 208. b
 Cades assidue Hierosolymis 54. a
 Cades sabbatho perpetrata 119. a
 Cades per Flori milites perpetrata 117. b
 Cades & denudatio per universam Iudaeam 196. a
 Caesarum erga Archelaum benignitas & humanitas 96. b
 Caesar Aristobulum captivum vinculis solvit 47. b Iudaeam Ethnarcham Archelaum constituit 100. b
 Caesaris mori non mutantur 265. a cum in transfugas humanitas 251. a
 Caius annis tribus, mensibus sex regnavit 109. b
 Calamitates Iudaei inferuntur ab exteris & incolis 3. b
 Calceamenta, coria senes detracta, verusque sanum Iudaorum cibum 156. a
 Caster Iudaeam versus ac

subdolum 219. a
 Cassius stipendium civitatibus indidit 50. b
 Cassius ad tria millia Iudaorum in servitium abducit 47. a
 Cassius in exactionibus exigendis severus 51. a
 Centum armatorum millia contra Iosephum concurrunt 139. b
 Cerealis Clebren. urbem antiquissimam exurit 204. a
 Cestus inopinata fugulatum stanciam recitat 135. b
 Cestus stragema 136. b
 Circa Hierichuntem optimus paradisi 199. b fertilitatis causa, ibid. aer temperatus. ibid. m
 Civibus direpta bona restituntur 23. a
 Claudius moritur, etque Herodro succedit 171. b
 Cleopatra in cognationem suam Iunia 63. b auaritia 64. a
 Cleopatra in Herodem infida 64. a
 Clitus Tiberiade seditionis auctor 13. a sinistram sibi praedidit ibid.
 Cometes gladio similis 261. a
 Confessio muliercularum in tortura 84. b
 Consulatio Hierosolymitanorum legatorum adversus

Iosephum	17.a
Contra mendacium impu- denter expositum nihil dicen- dum	317.a
Criminum à Iusto Iosepho obiecutorum depulsio	23.b
Cruentia victoria in qua 50 millia Iudaorum interficiuntur	132.b
Cumanum imperium vulgi vo- catur	111.a
Cyru Nabidum expellit à Babylone	305.a
Cyrum	69.b

D

Dabaritoni Ptolemai uxo- rem spolians	10.a
Damasceni Iudaorum de- cem millia una hora ingulans	137.a
Davidu & Salomonis po- tentia	326.b
Dauid in siti crebro expeti- tam aquam bibere recusat	342.b
Davidu de siti exemplum	342.b
Decem millia hominum con- culcatione mutua consumpta	111.a
Dei lumen maximum ne- facta facta non latens	32.b
Demetrius Iudaeu in auxiliu venit	39.a
Demetriu & Alexandri pu- gna, qua Demetrius superat	39.b

Descriptio spelunca in qua latrones habitabant	59.a
Dinina ultio nullum scilicet impunitum relinquit	86.a
Domitia Domitiani Caesaris uxor	29.a
Dora Phanisia ciuitas & non Idumaea	325.b
Duo millia seditiosorum in Galilea ab Romanis cruciati	133.b
Duo nobiles femetipsos in ignem immittunt	260.b
Duo & viginti libri sacri	297.b

Duratio legum apud Iu- daeos	333.b
---------------------------------	-------

E

Eleazarum ab Elephanto oppressum moritur	34.b
vitam gloria posthabet	35.a
Eleazarum & Alexander Iudaorum principes magnam tyrannidem exercent	111.b
Eleazarum robur & anda- cia	156.b
Eleazarum aspicit	780.a
horribiliter flagellatur	345.a
Eleazarum constantia	344.b
ultima verba in igne	345.b
Epitome belli Iudaici	31.b
Effrenum prophetia	105.a
Eurycles Alexandri filii pro- ditor	78.a
Exordium belli Iudaici an- decimo regni Neronis annis	115.b

F

F Abas procurator Caesaris	
apud Herodem secretorum	
Syllas proditor	83. b
Fabula de Ione & Pallade	
335. a	
Fanum sacrosanctum	222. b
Fatale decretum humanarum	
speciem iridet	52. a
Felix in Phasaelum exerci-	
tum mouet	52. a à Phasaelo su-
peratur	ibid. b
Felix Eleazarum latronum	
principem, aliosque cum eo mul-	
tos capis, victosque Romanis	
mittit	113. a
Felici de Aegypto victoria	
ibid. b	
Filiorum apud Iudaeos edu-	
catio	299. a
Florianarum urbes despo-	
lias	115. a
Flori peritium qui Iu-	
da in fide iuratum non seruat	
116. a	
Flori milites sencentes &	
triginta Iudaeos una die inter-	
ficiunt	117. b
Flori dolus & infidia	118. b
Fons Iordanus	68. a
Fuentes aquarum calidarum	
279. b	
Fortium vitorum remunera-	
tio	247. b
Fortuna via	248. a
Fortuna monumentum	
268. a	

G

G Abas in Ioannis sefe addi-	
cunt	10. a
Gabinus Nabathae pugna	
superat	46. b
Galba	701. a
Galba interficitur, ac Otho	
imperium suscipit	201. a
Galilaeorum erga Iosephum	
fides ac beneuolentia	7. b
Galilai Tiberiada innadere	
postulant	8. a
Galilaeorum in Ionatham &	
collegas ira & furor	18. b
Gamala in Romanorum fide	
perstat	5. a
Gamala sita	174. a
Gamala ciuitas inexpugnabi-	
lis & firma	ibidem
Gamalam Vespasianus obfi-	
det	174. b
Gamalam Romanis expugnans	
ibidem	
Gaudium beatorum in uita	
eterna	356. b
Genesar descriptio	171. b
fertilitas	172. a
longitudo &	
latitudo	ibid.
Genilium leges	338. a
Germanorum multitudo,	
virtus, magnitudines corporum	
123. a	
Gessum Florum succedit Al-	
fino, qui longè perior est	115. a
Gisbala incensa atque diru-	
ta	4. b
Gorionis & Nigri Perusia	

mors 193.b
 Græcorum de anima humana
 sententia 105.a
 Græcorum cum Iudæis com-
 paratio 297.b

H

Herodes à Syris latrones
 depellit 49.a
 Herodes Castij amicum 32.a
 Herodes patris necem ul-
 cisci cogitat 51.b
 Herodis tribuni Malichum
 interficiunt 52.a
 Herodi infidia fructa 54.b
 Herodis victoria 55.a
 Herodes Arabs sibi hostes esse
 deprehendit 56.a. cum magno
 discrimine Romam nauigat.
 ibid. coram senatu Romano lau-
 datur. ibid.b
 Herodes in Anigonum
 mouet 57.a Hierosolymam
 cingit obsidione, ac præconis
 voce cur aduenerit, declavari
 iubet 57.b commectus copiam
 parat 58.a Sopherim ciuita-
 tem capit ibid. b. aduersus la-
 trones in speluncis degentes ani-
 mum dirigit 58.b de latroni-
 bus victoria 59.a
 Herodis exercitum Arabes
 in fugam vertunt 64.b
 Herodes ad milites perterri-
 eos oratio 65.a
 Herodes ante pugnam sa-
 cra Deo celebrat 65.b
 Herodes in Augustum Ca-

sarem meritis 67.a
 Herodes Piræo maiorem por-
 tum fabricat 68.b
 Herodinum castellum pro
 rerum omnium copia ciuium
 esse videbatur 69.b
 Herodis in cunctos benefi-
 centia & liberalitas 70.a
 Herodes venator summas
 70.b
 Herodis ex Mariamne li-
 beri suscepti 71.a
 Herodes Iosepho ut uxorem
 interficiat clam mandat 71.b
 Mariamnen & Iosephum
 interfici iubet ibid.
 Herodes filiis non regnum,
 sed regni honorem tradit 73.a
 Herodis sanctia 76.a
 Herodes Alexandrum fi-
 lium timet 76.a
 Herodes Alexandrum in
 vincula condicit 76.b in Phe-
 roam fratrem excruciat 77.a
 nepotes despondet 82.a An-
 ripatri blanditiis adhibet spes
 falsa reformat 82.b
 Herodis filij ex septem uxo-
 ribus nati 82.b
 Herodes variis morbis vexa-
 tum 91.a
 Herodi atro bilis moriem
 minatur 91.b
 Herodes doloribus victum, sibi
 ipsi violentas manus inferre
 cogitat 92.a
 Herodes qua munificentia
 sepul-

- sepultum 92. b
 Herodotyranus & crudeli-
 tas 100. a
 Herodes peregrinans se-
 culum uxore decessit 107. b
 Herodis regia 185. a
 Hierosolyma ab Herode
 obsessa 62. b
 Hierosolyma statum per-
 turbatum 141. a
 Hierosolyma ingens cala-
 mitas 212. a
 Hierosolymitani Romanos
 aggrediuntur 215. a
 Hierosolyma murus tri-
 mum 218. a
 Hierosolyma quinquies
 prius capta, tunc iterum va-
 statur 269. b
 Hierichuntis fons 198. b
 Hirami & Salomonis pro-
 blemata 302. a
 Hispani Romanorum im-
 perio subiaccens 123. a
 Historiographus qui dicē-
 dus 31. a
 Historia veritas à Gra-
 ecis negligitur 31. b
 Historia Antiquitatum
 quinque millium annorum
 294. b
 Honorari ac diuites ad
 tyrannos perducuntur 236. a
 Hostia veteris testamenti
 31. b
 Hyrcanus patrum bono-
 rum Pontificum assequitur 36. a
- Hyrcanus & Antipater
 Pompey auxilium implorans
 42. b
 Hyrcanus Pontifex, An-
 tipater vero Iudaea procura-
 tor declaratur 48. b. Herodes
 absolutus 49. a
- I
 Iacobus Idumaeus patria
 Iproditor 101. b
 Iaphu expugnatio à Tra-
 iano 160. a
 Iardus sylvia ab Romanis
 cincta 281. a
 Idumaei 284. a
 Iechonias voluntariam Ba-
 bylonicam captivitatem susti-
 net 250. b
 Iesum latronum princeps
 8. b. Iosepho bellum inferit 8.
 b. à Iosepho capitur 9. a
 Iesus Saphia filius insidias
 Iosepho fruit 10. b
 Iesum per annos septem &
 quinque uersatur 262. a
 Iesum in micro lapu rermē-
 to misit perimit 262. b
 Iesum sacerdos Thebuthi fi-
 lium 266. a
 Impudentia suaseres 56. a
 Imperium & victoria Iu-
 daeorum contra Romanos 134. a
 Imperatores & magistra-
 tum quomodo colendi 322. b
 Incendium templi ac ciui-
 tatis exciditum 32. b
 Incendium Hierosolymitarum

templi	259.a	conversis, mulieribus donaria	
Indorum sapientia professores		templi retinet	243.b
seipfos concremant	288.b	Ioannem in Iosephum committit	
Ingens in templo cades		250.a	
311.b		Ioannes & Simon in clauis	
Inguinis morbum Aegyptij		inuenti capiuntur	269.a
sabbacosim vocant	318.b	Ioannes Giscala	283.b
In bello nihil est necessitate		Ionathas Iosepho scribit	16.a
pugnacium	152.b	Ionathas eique adhaerentium	
In spectaculo Casarea	2500	dolus	19. b astus 20.a
Iudas percutit	272.a	Ionathas cum suis capitur	
In extruendo templo omnes		21.a	
thesauri consumpti	222.a	Ionathas & collegarum ad-	
Intestina dissidia & seditiones		uersus Iosephum consilium	22.a
in Iudaea	180.b	Ionathas à Tyrphone per-	
Ioannem infidia	7.b	infidiae captus interficitur	35.b
Ioannes Hyrcanus optimus re-		Ionathas Pontifex cum aliis	
bus per annos viginti tres admi-		multis interficitur	223.b
nistratis, moritur	37.a	Ioppe seditionis & la-	
Ioannem erga Iosephum inui-		ironum receptaculum	166.b
dia & infidia	140.b	Ioppen Vespasianum capit,	
Ioannes Tiberiensibus vs		& castra in arce munis	167.a
Iosephum deserant persuadet		Ioppensis ingens tempestas in	
141. a missis armatis Iose-		mari mergit	ibid.
phum interfici iubet, ibid. in		Jordanus fons	171.b
Giscala patriam suam fugit		Iosephigenus	2.a
ibid.		Iosephum Marthia filius im-	
Ioannes dolus planus ac ciuili		perq. C. Caesaris anno prim,	
proditor	185.a	mundi verò 401. à nato Christo	
Ioannis superbia & ambitio		39. natum	2.a
195.a		Iosephum à puericia disciplina	
Ioannis & Eleazari pugna		incumbit	2.b
211.a		Iosephus Pharisaicus, ibid.	
Ioannes Idumaeorum Dux,		Iosephi naufragium	17.a
peritus sagitta percussus, perit		Iosephus regis facultates re-	
227		superat	6.b
Ioannes ad sacrilegium		Iosephus Galilea Praefec-	
227			70.

70. viros sibi adiungit	7. a	beneuolentia manet	29. a
Josephum triginta annos natum, nulli mulieri vim infert, & nihil sibi obtrudi patitur	7. a	Josephi uxor	29. a
Josephi erga hostes benignitas	7. b	Josephus bello Iudaico interfuit	29. b
Josephum Ioannes interficere conatur	8. a	Josephus Historiographus utriusque Galilee rector designatur	137. b
Josephi religionis opera	9. a	Galilaei armis instruit	138. a
eius erga Iesum benignitas	9. a	Josephus à suis desertum in Tiberiada confugit	151. b
frumentum in Galileam transfertur	9. b	in Iotapam ex Tiberiade venit	151. a
Ptolemaeus spolia reddere conatur	10. b	in Iotapam remanet	155. a
insidias euadit	11. b	Josephi prudentia	155. a
in alio periculo versatur, ibid. seditionem in Gamala comitatus	13. b	Josephi contra hostes callidum consilium	158. a
Josephi somnium mirabile	15. a	Josephi de Iudaorum clade nocturna somnia	263. a
calliditas	16. a	Josephus Vespasiano futura praedicat	165. b
Josephum absque sanguine effuso seditionem composcit	19. a	Hierosolymam peremptam esse dicitur	167. b
Josephi discrimen	19. b	à vinculis liberatur	208. a
Josephum centum legatos Hierosolyma mittit	19. a	Josephi erga patriam amor & constantia	213. a
Josephus cum Iesu colloquium	21. a	Josephi pater captus	241. b
Josephus pondè oppressus inopinato periculo euadit	23. b	Josephi vox singulorum interrupta	251. a
Tiberiadem capit	23. a	Josephi castitatis exemplum	341. a
Regios in fugam compellit	27. a	Iotapam obsidio	28. a
cum Tito Romam proficiscitur, & à Vespasiano honorifice excipitur	28. b	Iotapam obsidio	152. b
multos captivos liberat	28. a	figura	153. a
Josephus perpetuus Caesarum		Itacurij montis altitudo	176. b
		Iudaei seditiosi	3. a
		Iudaei necessitate ad bellum coguntur	3. b

<i>Iudai à Romanis deficiunt</i>	<i>vinuntur</i>	130.0
14. a	<i>Iudaorum alia cades</i>	131. a
<i>Iudaorum mores & lustrationes</i>	<i>Iudai hostes persequuntur, eisque in extremam necessitatem adigunt</i>	136. a
32. b	<i>Iudaorum decem millia perempta 145. a. octo milia ad Ascalonem occurrunt, ibi</i>	
<i>Iudaorum contra Alexandrum f. f. die seditio</i>	<i>Iudae descriptio, cuiusmodi est Hierosolyma</i>	147. a
39. a	<i>distributio</i>	ibid.
<i>Iudai à Demetrio victores deficiunt</i>	<i>Iudaorum audacia in extrema desperatione</i>	153. b
39. a	<i>Iudae Romanos feruenter pro perfundunt</i>	159. a
<i>Iudai inter media tela versantes nihil caeremoniarum intermissum</i>	<i>Iudai ab Romanis iuramentis conclusi cruciuntur</i>	160. a
44. a	<i>Iudaorum duodecim millia intereunt</i>	160. b
<i>Iudaorum duodecim millia in campocumbunt</i>	<i>Iudaorum quadraginta milia excidij tempore, pugnisque superioribus intereunt</i>	162. b
44. b	<i>Iudaorum in Iosephum impetum</i>	163. b
<i>Iudaorum Reipub. mutatio</i>	<i>Iudaorum distractio & auditio</i>	173. a
46. a	<i>Iudai in semet ipsos mutaverunt</i>	180. b
<i>Iudai ab Romanis victi</i>	<i>Iudai Romanos castris pulsi</i>	215. a
46. b	<i>Iudaorum cum Romanis pugna</i>	215. b
<i>Julium Caesar dolo Cassij & Bruti interficiunt</i>	<i>Iudaorum cum Romanis confictum</i>	228. a
50. b	<i>Iudaei audacia sustenta</i>	
<i>Iudaorum in pugna constantia</i>		
62. b		
<i>Iudas & Matthias populum ut aquilam auream tolberent hortantur</i>		
90. b		
<i>Iudaorum tria millia in Paschate cruciuntur</i>		
94. b		
<i>Iudai Archelam in ius vocant</i>		
99. b		
<i>Iudaorum tres sectae, quarum Effenorum probabilior</i>		
101. b		
<i>Iudaorum constantia</i>		
102. b		
<i>Iudaici belli causa</i>		
116. a		
<i>Iudaorum cades</i>		
119. a		
<i>Iudai Syrorum vicis ac finitimas ciuitates proinuvastant</i>		
129. b		
<i>Iudai Iudaei hostes expectant</i>		

- Iudaorum in Legem Dei peccata 234.a
 Iudaea deserta & desolata 345.a
 Iudeorum ac Romanorum comparatio 247.a
 Iudaorum patiens animus, & in aduersis rebus dura constantia 247.a
 Iudaorum & Romanorum ad montem Elion pugna 253.b
 Iudaei Romani vincunt, eorumque signis possuntur 257.b
 Iudaei in media calamitate arrogantes 265.b
 Iudaorum 17 io. ab Romanis perempti 281.a
 Iudaorum octoddecim millia in Syria ingulata, & 60000. in Aegypto perempta 289.a
 Iudaorum contra Alexandrum constantia 307.b
 Iudaei quando Iudaeam occuparint: & urbem Hierosolymam adificarint 316.a
 Iudaei prorsus nullae imagines ferunt 321.b
 Iudaei cur animalia consueti sacrificent, nec carnibus suis ut vescantur 327.a
 Iudaorum iura & libertates 329.b
 Iudaorum in O Lege constantia 337.a
 leges antiquissima 337.b
 Iudaicarum legum origo 339.a
 Iuliani insignis fortitudo 249.a
 mors 249.b
 Iuppiter 135.a
 Iustum ob facinora capiti dantur 24.b
 Iuvenes cum Sophistis capiti damnatis, interficiuntur 91.a
 Iuvenes qui aquilam auream absciderant, ab Herode deducti, examinantur 91.a
 Iuvenis quidam se Alexandrum, quem Herodes necauerat, esse mentitus, Iudaorum plurimos fallit 101.a
 L
 Lacedaemonij 121.b
 Lacedaemonij peregrinos expellunt 336.b
 Latrones in agmen conflati Hierosolymis irrumpunt 181.a
 Latronum humanitas 183.a
 Latronum in morientes crudelitas 240.b
 Legati ad Iosephum cum militibus mittuntur 14.b
 Legati contra seditiosos ad Florum & Agrippam missi 226.b
 Latrones & magi multis afflictionem inducunt 114.a
 Leges graues Iudaorum 334.b
 Longum semetipsum occidit 355.a

- L. Annulus Gerasam capie* 302.b
Lucij mors 155.a
Lupus Iudah templum claudis 192.b
Lydda exusta 134.a
Eycurgus Lacedamoniorum
legifator 334.a
M
Medones 121.b
Machara iniquitas
 60.a
Magna seditionum multarum
lo in eloacis deprehenditur
 172.a
Malichui beneficiorum An-
ipatri inmemor 51.a
Malichui Hyrcano sese ad-
iungit 51.b
Manahem cum Principibus
interficiuntur 112.b
Manethon Egyptium histo-
riographus 299.b
Manethoni de Egyptiorum
iprosis fabula 310.b
Manethoni figmenti depulsio
 11.a
M. Antonius Dux 45.b
M. Crassus, reliquum templi
urum auferre 47.a
Marcus Sexti successor
 1.b
Massada situm 284.b
Matathias Romanis sibi
riatu. Antiocho bellum inferre
 .b
Monandri Ephesi testimonium
- Mensa aurea ponderis talenti*
imagis 278.a
Messenes Amenophis filius
 315.a
Militem in Berenicem furor
 118.a
Milites duci obtemperare par
est 170.a
Miraculum ab Helisao fa-
ctum 199.a
Misericordia in bello nocet
 229.b
Mithridatis de Egyptii
Victoria 48.a
Mori liber, apud Iudaeos ho-
nor & gloria 290.a
Mors natu maximi fratris
 349.a *Secundi, ibid. tertij,*
ibid. b. quarti 350. a quinti,
ibid. b. sexti 351. a septimi
 352.b
Moses leprosus non fuit
 314.a
Moses à Moy, quod Egi-
ptii aquam significat, dictum
 314.b
Mosis vita 328.b
Morus in Gallia 198.a
Mulierum in aula confectum
 83.a
Mulierum ac puerorum vlu-
latum in pugna 158.b
N
Nabulassar, Nabucho-
donosoru parens Baby-
loniorum & Chaldeorum
 142

- en 303. b
 Nabuchodonosor patri in re-
 gno succedit 304. a
 Nabuchodonosori successor
 ibid. b
 Nabuchodonosor Tyrannus ob-
 fidet 305. b
 Nemo ante obitum beatus
 dici debet 237. b
 Nequitia iram Dei effugere
 nequit 271. b
 Nero fratrem, uxorem, ma-
 trimque interfecit 113. a
 Neronem propter res gestas
 apud Iudaeos, cum timore stu-
 por inuadit 144. a
 Nicanor ad humerum lanum
 sagitta percutitur 225. b
 Nicolam defendit Archelaum
 96. a
 Nicon, magnus aries Roma-
 norum 228. a
 Nobilium duodecim milia
 pereunt 192. a
 Nomina Regum Aegyptio-
 rum sibi succedentium 301. a
 O
 Oclaudius Augustus Iulio
 successit 51. a
 Onias Pontifex ad Ptolemaum
 effugit 34. a
 Onia templum in Aegypto
 extructum 292. b
 Oppugnatio Hierosolyma Ca-
 lend. Iulij 246. a
 Ordo Pontificum apud Iudaeos
 qui fuerit 297. a
 Origo legum apud Graecos
 329. a
 Osarsiphum Dux Auaris
 311. a
 Osarsiphum postea Moses vo-
 catum 312. a
 Otcho 294. a
 P
 Paeon dolum & insidia
 54. a
 Palatium Tiberiadis incen-
 sum 6. b
 Pappum Antigoni militem
 ducit Herodes obtruncat 62. a
 Parthi 123. a
 Passio septem filiarum & ma-
 tris 341. a
 Pauperum ex populo miseria
 237. a
 Palamas vir fortis & eques
 peritum 253. b
 Pergamentum fabricatio 277. b
 Persarum mores 337. a
 Petra cinis Arabia 55. a
 Pharisaorum inuidia & ac-
 cusatione temeraria multi boni
 irruuntur 41. a
 Pharisaorum secunda secta
 106. a
 Phasaelus & Herodes Anti-
 patri filij 49. a
 Phasaelus ad sanum caput
 frangit 55. b
 Phasaeli turris 69. b. cinis
 ibid.
 Phorocae circa vespere instru-
 ctus cum lacrymis ad pedes
 22. iij

Herodum accedit, ac veniam pe-
tit 77.b

Pheror. x. meretur, & Hie-
rosolymis sepelitur 84.a

Philippus Laetii filius 13. b

Phineas sacra pecunia cu-
stos comprehensus 766.b

Phonices & Cadmus Graca-
rum, lituratum innocentes
295.a

Pilatus Iudaeos seditiosos
compescit, eosque fustibus fo-
viri iubet 107.a

Placidus contra Ios. phum
15.b

Placidi victoria 177.a

Placidi cum fugitivis con-
flictus 197.a

Placidus Bethanabrin en-
pugnat & igni tradit 197.a

Pana vim inferentis virginis
312.a

Popeius instructus Romano si-
mul exercitu & Syrorum A-
ristobulum perit 42.b

Pompeius Hierosolyma ob-
sidione cingit 43.a

Pompeius una cum suis co-
mitibus sanctum sanctorum
ingreditur 44.b

Pompeii continentia 44.b

Pompeius multas praefatas
civitates ab imperio Iudeorum
liberat 44.b

Pontificii vestimenta 213.b

Porticus templi cuncta
255.b

Portus diluvio descriptio
68.b

Potestatem colere officii,
ut iurgii exasperare deest
121.a

Praefata testimonia de Com-
mentariis Iosephi 25.a

Prælium inter Antigonem
licor & Iosephum Herodis fra-
trem 57.a

Primum prodigium 261.a

Profectio Iosephi cum copiis
contra Gabara 17.b

Psophina iurgii 70. cubi-
alia 219.b

Pseudopropheta à tyranni
subnati 261.a

Ptolemæi erga Hyrcani
matrem ac fratrem crudelium
36.a

Ptolemæi fratres Iodan
una cum matre occidit ibid.

Ptolemæi Herodæ militum
Dux interfectus 59.b

Ptolemæidis descriptio
108.a

1. Ptolemæi Lagi 320.a

2. Philadelphus, ib. 3. Euergetes
320. b. 4. Philometor ibid. 5.

Physcon, ibid.

Pudens cum Ionatha pugnat,
& interficitur 254.a

Puerorum constantia 347.b

Pugna inter Iudæos & Sy-
ros circa Cesaream 114.a

Pugna Iudeorum cum Roma-
nis 197.a

Pugna

Pugna vehemens, in oppido
inter Galilaeos & Romanos
260.b

Pulchrum est pro libertate
mors, pugnando tamen .64.a

Purificationes corporum 332.a

Qua arte Antipater A-
lexandri fratris amicos
corrumperit 74.a

Quadratus inter Iudaeos &
Samaritanos, fecit sententiam
111.b

Quartum prodigium 761.b

Quas urbes Iudas receperint
inhabitandas 45.b

Quintum prodigium 261.b

Rapina ac eades in cloacis
265.b

Ratio affeetus domina 353.a

Reconciliatio inter Herodem
& filios 92.b

Reges pastores vocati 300.b

Regi ad superiorem fratres ex-
hortatio 349.b

Regionis descriptio qua tra-
nsit flumen est 146.b

Regni inter Herodem filios di-
stributio 100.b

Romanorum in Iudaeas huma-
nitas 32.b

Romanorum de Iudaeis trium-
phus ibid.

Romani vincunt, & Aristu-
lum cum filio. Romanam produ-
citur 46.b

Romani Herodem Iudaeorum
regem creant. 56. b. porticum
succendunt 97.a

Britannos in
dicionem suam redegerunt 113.
a Mauri imperant 123.b

Romanorum imperium Ale-
mandria non dedignatur. 124.a

Romam contra pacta uno
Metilio excepto ab Iudaeis cru-
deliter interfecti 129.a

Romanorum ingentis copia
133.a

Romanorum contra Iudaeos
victoria 103.b

Romani Ioppen capiunt &
insidunt, & octo milia qua-
dringentos interficiunt 133.b

Iudaeos vincunt, & magna ce-
de prosterunt 145.a

Romanorum ordo in castris
148.b

Romanorum milicum reue-
rentia & obedientia erga pra-
efectos 149.a

Romani castris quomodo egre-
diantur 149.a

Romanorum peditum arma
149.b. equitum, ibid.

Romani nihil in praesentia in-
consultum aut subitum agunt
149.b

Romani imperii tractus
150.a

Romani aquilam Principa-
lis insignis & militum victoria
putant 151.a

Romanorum iaculorum vis

357.b

Romanorum praelium cum
Iudais in ponte 158.bRomani milites ordine cuncta
peritūque perficiunt 176.aRomanorum vincendi consue-
tudo 208.bRomani ab Iudais urbe pel-
lumur 230.aRomani per dies septem & de-
cem aggeres quatuor ingentes
perficiunt 238.aRomanorum sanctio acerbis-
sima in eos qui loco cedunt
239.aRomani Iudaeorum audaciam
verentur 245.bRomanorum & Iudaeorum
pariter 245.bRomanorum equos Iudaei ra-
piunt 253.aRomanis calamitas nuntiatur
256.bRomanus miles inuito Tiro
templum Hierosolymitanum in-
greditur 258.bRomani eloqui vimantes &
sepulchra orantes, multas opes
inveniunt 269.aRomanorum nocitia Herod apud
Gracos pervenit 299.aRuina mirabilis magnitudinis
279.a

S

Sabbaticus fluvius 275.b

Sabinus cum tribus socijs pe-
248.a

Sadduceorum terra 302

106.a

Saire civitas ad orientem
Bubastis fluminis posita 300.aSamaritanensis regionis descri-
ptio 146.bSamaritarum in monte Bari-
zin congregatio 260.bScantus Romanorum Dux
42.a

Scyba 227.a

Scythopolis tredecim millia
Iudaeorum trucidant 130.a

Scythopolis 166.b

Scythopolis Iudaeorum cala-
mitas 289.aSebaste expugnatur, destrui-
tur, cuiusque habitatores abduci-
unt 36.b

Secundum prodigium 261.a

Seditio adversus Iosephum
10.bSeditio Hierosolymis contra
Herodem & Hyrcanum 52.bSeditio propter Sophistas
ob abscissam ex parte templi
aquilam auream trucidatos,
eorum 94.a

Seditio in Hierosolyma 96.b

Seditiosi bello devoti 37.a

Seditiosorum Hierosolymis
humanitas 212.bSeditiosi concordiam inter se
inveniunt 214.bSeditiosi ad domum regiam
profecti, pecuniam diripiunt
265.a

Selen.

- Selenus & Nicanor* 343. a
Semeionides lacus 133. b
Senacherib. Rex Assyriorum 223. a
*Senes ac de bilis Iudaei cruci-
dantur, utiliores reservantur* 268. a
Sententia in filios Herodis 80. b
Sepphoritarum discordiam 4. a
*Sepphoru & Tiberias ma-
xima Galilearum urbes* 23. b
Sepphoru expugnatio 25. b
*Sepphoru munia Iosephus en-
pugnat* 26. b
*Sepphoru benignissime Ro-
manos suscipiunt* 145. b
*Septem librorum de bello Iu-
daico, conclusio* 294. a
*Septem fratrum ad Antio-
chum oratio* 348. a
*Septem fratres ad mortem
fortiter perferendam sese inui-
cem hortantur* 353. a
Septimum prodigium 261. b
*Seruus in eo loco ubi Anti-
gonus erat occisus interfectorum
cruorem effundit* 38. a
*Sextenta milia mortuorum
portu eiiciuntur* 224. a
*Sicarij noua calamitatis au-
tores* 291. b
*Signa & mutationes post
obitum Neronis* 32. a
*Sila Regis satellitum Prae-
fectus* 27. a
*Silonis à Iudaeis pecunia cor-
rupti dolus* 58. a
Similitudo à nauis sumpta 164
*Simon facelles, Iosephum ex-
citat* 11. a
*Simon per insidias à Iosepho
capitur, & abducitur* 22. b
*Simon insidiis Ptolemai ge-
neris sui captus & interfector* 35. b
*Simon tendebat ut vincis-
sibit.*
*Simon regius seruis diadema
sibi ponit* 98. a
*Simon parentes, uxorem, ac
liberos, denique seipsum cruciat* 130.
*Simon Giora filius in Aera-
bata & Idumaea ingentes rapi-
nas & caedes exercet* 143. a
*Simon in locis montanis cum-
ctos nequissimos congregat* 201. b
*Simonis & Zelotarum pu-
gna* 201. a
*Simonis immanitas & cru-
delitas* 202. a
*Simonis contra Iohannem ca-
stra* 225. a
*Simonis in Marthiam eiusque
filios crudelitas* 241. b
Simon proditor patriae 343. a
*Simon Giora filius laqueo cir-
cundatus per forum trahitur* 278. a
Silua Dux Romanorum

Massadam obsides 284. b
Sicus superioris Galilae secundum mundi plagas 146. a
inferioris longitudo & latitudo, ibid. feritum, ibid. b
Socrates ciuis Atheniensis

85. b
Sodomitica terra Asphaltiti vicina 200. a
Sofus Antigonus capis 63. a

Sp. & acula Casarea celebrata 271. a
Splendor iustorum 355. b

T
Emplum supra durissimum collem conditum 221. a
Templum castello summo 251. b

Templum Hieros. sanguine & igne repletur 260. a

Temperum vario apud historiographos inaequali 318. a

Tertium prodigium 261. b

Testamentum agrotante Herode mutatum 96. a

Testimonium Galilaeorum de Iosepho 18. b

Theophrastus 306. a

Thucydides scrupulosissimam sui temporis historiam descripsit 296

Tiberiadis urbis seditio 4. a

Tiberiensum ad Agrippam litera 12. a eorum seditio & defectio, ibid.

Tiberionsea Iosepho bellum

inferre cogitant 22. a
Tiberias Iusti patria 24. a
Tiberias fere discrepans 26. a
Tiberium annos 22. menses sex, ac tres dies regnavit 107. b

Tiberium Alexander Egyptum & Alexandriam regit 207. a

Timor & corporum tyrannorum 267. a

Tiro vetus Regum miles, Herodis faustam exsecratur 80. b

Tironem cum filio Herodes comprehendit iuber 81. a

Titi erga populum misericordia 30. b

Titus Hierosolyma obsidet 37. a

Titum Giscala ciues benigne suscipiunt 179. b

Titum Hierosolymam proficiscitur 209. b

Titi exercitus ordo 212. b

Titum in Iudaeam venit 211. a periclitatur, ibid. b.

cum hostibus fortiter pugnat 214. a. haster fugat. & ad suos incolumis redit. ibid.

Titi contra Iudaeos fortitudo 211. b

Titi erga Iudaeos benignitas 231. b

Titus sacra pro victoria celebrat 270. a

Titi ad Antiochiam aduenit 275. b

Tres

Tres viri audaces inter Iu-
daos 238.b

Tria mirabilia opera, cæde-
labrum, mensa & iburibulum
223.a

Triplex apud Hierosolymam
seditio 210.b

Triumphus magnificencia
277.a

Tyrannorum ac latronum
pes ultima in cloacis sua
265.b

V

Vari tyrannis & regni cu-
pido 5.a

Vari tyrannidem & po-
tentiam oculiare conatur 5.b

Vari 70. Iudæos unâ cum
ipsis legatis interfecit ibid.

Vari Romanis contra Iu-
daos fortis suppetias 98.b

Vari ad duo millia sedi-
tiosorum cruce suffigis 99.a

Vari erga Idumæos facili-
tas ac benignitas 99.b

Vari 70. Iudæos in itinere
interfecit 131.b

Vespasianus & Titus multa
contra Iudæos annilia congre-
gavit 144.b

Vespasianum Tarichæas ob-
sidet 169.a

Vespasiani victoria in lacu
Geneser contra Tarichæas
172.b

Vespasiani fortitudo & vir-
tus bellica 175. a. cum Iudæis

pugna,

Vespasianus universam Iu-
dæam perferulatur 198. ac in
Hierichuntem pervenit 198.b

Vespasiani pudicitia & mo-
destia 206.a

Vespasianum Imperatorem
milites appellant 206.b

Vespasianus communi sup-
fragio Imperator declaratur
207.b

Vespasiani navigatio & i-
ter 271.a

Vespasiani & Titii rium-
phales vestes 276.b

Vespasianum Paci templum
adificat 278.b

Vestes pretiosissima 277.a

Vitellium 201.a

Vitellium interfecit 209.a

Vlulatus fletusque Roma-
norum, & Iudæorum exhor-
tatio 136.a

Vna nocte duorum millium
viscera pacis facta 243.a

Vna nascendi & moriendi
omnibus ratio 352.b

Vndecim millia & sexcen-
ti Samaritæ interfecti 161. a

Urbes aduersus Iudæos ma-
nuentur 131.a

X

Xylophoria festinus
127.a

Z

Zabulon validissima Ga-
lilæa civitas directa &

incensa	113.a	Zeloca Simonis uxorem vā-	
Zacharias à Zeloti capiti		mittunt	203.b
damnatur 192. b. in medio		Zelotarum pugna in tem-	
pleo interfecitur, ibidem		ple cum Iaduan & populo	
Zeloca Simonis uxorem va-			204.b
pinus	203.a	Zelota	284.a

FINIS INDICIS V O-
luminis secundi.

